

Bomenbeleidsplan Weert

visie, strategie, structuren, beleid, afwegingen en beheer

16 augustus 2012

bureau **VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

Bomenbeleidsplan Weert

Visie, strategie, structuren, beleid, afwegingen en beheer

16 augustus 2012
dossiernummer: WE-201.000

bureau **VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

Inhoudsopgave

Inleiding	7
Deel A – Visie, strategie en structuren	11
1 Visie	13
2 Strategie	15
3 Structuren	19
3.1 <i>Toelichting legenda</i>	21
3.2 <i>Wijken en dorpen</i>	29
<i>Centrum</i>	29
<i>Biest</i>	33
<i>Fatima</i>	35
<i>Groenewoud</i>	37
<i>Leuken</i>	39
<i>Rond de Kazerne</i>	41
<i>Keent</i>	45
<i>Moesel</i>	47
<i>Graswinkel</i>	49
<i>Boshoven</i>	51
<i>Molenakken</i>	55
<i>Laar</i>	57
<i>Altweeterheide</i>	59
<i>Swartbroek</i>	61
<i>Stramproy</i>	63
<i>Tungelroy</i>	65
<i>Bedrijventerreinen</i>	65
3.3 <i>Belangrijke (infra)structuurlijnen</i>	67
3.4 <i>Buitengebied</i>	69
3.5 <i>Particulier groen</i>	71
4 Prioriteiten bij structuren	75
5 Kosten	79
Deel B – Verankering, afwegingen en beheer	83
1 Beleid rondom bomen	85
2 Bomenregister en boomgegevens	87
3 Omgevingsvergunning / APV	91
4 Ruimtelijke ontwikkelingen / groene paragraaf	95
5 Processen binnen de gemeente	99
6 Communicatie en participatie	101
7 Afwegingen bij hinder en overlast	103
8 Aanplant en vervanging	113
9 Onderhoud	119
10 Ziektes en plagen	121
11 Prioriteiten beheer	121
12 Ontwikkeling van uitvoeringsplannen	123

Inleiding

Weert is een groene stad waar het goed wonen is. Dit is hoe Weert zich nadrukkelijk profileert. En inderdaad is Weert opvallend rijk aan bomen die beeldbepalend zijn in stad, dorp en landschap. Een boomrijke gemeente vraagt om fraaie en duurzame boomstructuren. Dit gaat echter, ook met een gunstige uitgangspositie niet vanzelf. Bestaande bomen vragen onderhoud, jonge bomen moeten oude vervangen en nieuwe ontwikkelingen vragen om een bijpassende boomstructuur. Bovendien bevinden bomen zich in een permanent spanningsveld omdat sommige van hun eigenschappen hoog gewaardeerd worden en sommige eigenschappen ze minder geliefd maken. Dat vraagt dus om beleid en het vraagt om actie. De gemeente Weert wil de komende periode actief en gericht met haar bomen aan de slag en dit bomenbeleidsplan moet daarvoor, in elk geval gedurende 15 jaar, het juiste houvast geven. Als blijkt dat op onderdelen bijstelling nodig is, worden elementen van het beleid tussentijds aangepast, dit is tevens een doorlopende evaluatie, waarover vijf-jaarlijks aan de aan de gemeenteraad gerapporteerd zal worden.

Stand van zaken van het bomenbeleid

In 1997 is in de gemeente Weert - toen nog zonder Stramproy - voor het eerst een bomenbeleidsplan opgesteld. De aanleiding voor het bomenbeleidsplan was de wens om te komen tot samenhang in de ontwikkeling van de bomenstructuur, monumentale bomen te beschermen, de omgang met hinder en overlast te structureren en een basis te leggen voor het weloverwogen uitvoeren van beheer en onderhoud aan de gemeentelijke bomen. Deze vragen zijn nog steeds actueel en scheppen de behoefte aan een geactualiseerd gemeentebreed bomenbeleid. Dit bomenbeleid moet tevens antwoord geven op diverse vragen die sinds 1997 extra op de voorgrond zijn komen te staan en inspelen op de behoefte om actief met de bomen aan de slag te gaan. Deze actualisatie van het bomenbeleid sluit aan bij de doelstellingen van de in 2009 vastgestelde Kadernota Groen, waarin de gemeente de hoofdlijnen van haar ambities ten aanzien van bomen en groen binnen de gemeentegrenzen heeft vastgelegd. Dit bomenbeleidsplan bevat aldus een geheel herzien beleid voor de wijken, de dorpen en het buitengebied van heel Weert. Waar mogelijk is nadrukkelijk gekozen voor continuïteit in het beleid, waar nodig zijn nieuwe keuzes gemaakt. Het bomenbeleidsplan richt zich op boomstructuren, maar zeker ook op individuele bomen, die juist vaak een bijzondere waarde vertegenwoordigen. Naast keuzes ten aanzien van de bomen en boomstructuren hebben ook keuzes over beleid, processen, afwegingen en beheer een belangrijke plaats gekregen.

Woord van dank

Een groot aantal mensen met lokale kennis en betrokkenheid heeft zich ingespannen om in overleg met de gemeente en bureau Verbeek aan te geven wat knelpunten en wensen zijn en waar in het bomenbeleid nadruk op zou moeten liggen. Daarnaast hebben zij vanuit hun kennis de gedachten en voorstellen getoetst en aangevuld. Dit bomenbeleid is aldus tot stand gekomen in nauwe samenspraak met de verschillende wijk- en dorpsraden en belangengroeperingen. De gemeente Weert is alle betrokkenen hiervoor erkentelijk.

Waardes en eigenschappen van bomen

Voor het bomenbeleid, maar ook om bomen op waarde te kunnen schatten, is een goed begrip van bomen belangrijk.

Bomen hebben eigenschappen waarmee weloverwogen omgegaan dient te worden:

- Ze hebben ruimte nodig. Als deze ruimte niet of te beperkt aanwezig is leidt dit tot conflicten met andere functies in de leefomgeving.
- Het zijn levende wezens die groeien, blad en takken verliezen, vruchten laten vallen en soms ziektes met zich meedragen.
- Ze hebben tijd en goede groeiomstandigheden nodig om tot wasdom te komen en eventueel een waardevolle of monumentale betekenis te krijgen.

Hiernaast hebben bomen belangrijke waardes:

- Esthetische en ruimtelijke waarde. Bomen hebben hun eigen schoonheid, verfraaien de woonomgeving en het landschap en kunnen beeldbepalend zijn en de opbouw van stad en landschap structureren en ordenen. Bomen zorgen er ook voor dat mensen al dan niet bewust kennis maken met natuurlijke processen.
- Milieuwaarde. Bomen dragen bij aan een goed microklimaat door verkoeling op hete zomerdagen en door beschutting tegen de wind. Tevens nemen zij CO₂ op en filteren zij de lucht van fijnstof en andere schadelijke bestanddelen.
- Ecologische waarde. Als leefgebied voor verschillende dieren en andere organismen zijn bomen van groot belang
- Erfgoedwaarde. Bomen hebben historische betekenis en ensemblewaarde met gebouwen, dorpskernen en – ook jongere – woonwijken
- Economische waarde. Bomen verhogen de waarde van vastgoed, de aantrekkelijkheid van de binnenstad en winkelgebieden en zorgen voor een toeristisch – recreatief aantrekkelijk landschap

De huidige groenstructuur binnen de gemeente Weert. De gemeente kent een rijke variatie aan groen en boom-structuren. Beeldbepalend zijn onder andere de uitgestrekte en aaneengesloten bos- en natuurgebieden, beplante wegen in het buitengebied, de groene hoofdwegenstructuur van Weert en de forse lanen in de woonwijken.

Deze laatste, economische waarde staat op het moment erg in de belangstelling en gaat verder dan de waarde in geld die aan een grote volwassen boom te koppelen is. Bomen kunnen door hun positieve uitwerking op de leefomgeving veel geld besparen op velerlei gebieden in onze samenleving. Bomen zorgen bijvoorbeeld voor:

- Gezondere mensen en een besparing op zorgkosten doordat een groene en aantrekkelijke omgeving uitnodigt tot meer beweging. Dit betekent een afname van overgewicht, een betere geestelijke gezondheid en afname van het gebruik van medicijnen
- Een betere omgeving om te werken en om beter te worden. Zo verhogen bomen de productiviteit en verkorten ze het verblijf in ziekenhuizen
- Stijging van de waarde van onroerend goed, omdat een aantrekkelijke groene omgeving bij een woning belangrijk gevonden wordt
- Besparing op energiekosten en milieubelasting door een beter microklimaat in zowel de winter als de zomer
- Afname van de zuiveringskosten van water, omdat bomen de (piek)afvoer verminderen
- Toename van de omzet van bedrijven in de toeristisch-recreatieve sector door de aantrekkelijkheid van een groene omgeving en een gaaf landschap.

De conclusie is dan ook dat een groene stad een goed en wenselijk streven is en bomen mede daarom een belangrijke plaats verdienen bij iedere ontwikkeling en afweging die binnen een gemeente aan de orde is. Bomen zijn een belangrijke economische factor en een belangrijke vestigingsfactor en bovendien ook nog gewoon erg mooi.

Doelstellingen

De gemeente Weert heeft heldere doelstellingen voor haar bomenbeleid. In de eerste plaats wil ze actief met haar bomen omgaan. Ook moet het beleid overal binnen de gemeentelijke organisatie een rol spelen. Over de afwegingen en beslissingen die ten aanzien van bomen genomen worden wil de gemeente helder en open met haar burgers communiceren. Hiernaast moet het een bomenbeleid zijn dat gericht is op de toekomst, ook als deze toekomst anders is dan we nu verwachten. Tenslotte moet het beleid gericht zijn op duurzaamheid en het weloverwogen inzetten van middelen.

Praktisch vertaald betekent dit dat het beleid antwoord moet geven op:

- Welke structuren voor Weert bepalend zijn en met bomen ondersteund moeten worden?
- Welke structuren duurzaam behouden, versterkt, vervangen, aan te brengen of heroverwogen moeten worden?

- Welke strategie er voor de bomen in woonstraten gevolgd moet worden?
- Welke strategie er voor de diverse landschapstypen gevolgd moet worden?
- Hoe belangrijke bomen beschermd worden?
- Welke plaats bomen moeten hebben in gemeentelijk beleid en regelgeving en hoe de burger hier inzicht in heeft?
- Hoe omgegaan wordt met afwegingen naar aanleiding van overlast?
- Hoe omgegaan wordt met afwegingen bij beheer, instandhouden en aanplant van boomstructuren?
- Hoe prioriteiten liggen, omgegaan wordt met middelen en hoe beleid naar uitvoering vertaald wordt?

Leeswijzer

Deel A – visie, strategie en structuren

In dit deel zijn de visie en de strategie geformuleerd die aan de voorstellen voor de bomenstructuur ten grondslag liggen. De analyse die de achtergrond voor de strategie vormt, is opgenomen in een los boekje met achtergronden. Per wijk en dorp is op kaart weergegeven wat het streefbeeld is voor de bomenstructuur langs belangrijke wegen en in clusters van woonstraten. Op de kaarten is tevens aangegeven welke maatregelen nodig zijn om dit streefbeeld te realiseren en duurzaam in stand te houden. Op dezelfde wijze is een streefbeeld voor de belangrijke wegen in het buitengebied en voor de verschillende landschapstypes op kaart aangegeven. Deze kaart is op groot formaat los bijgevoegd. Bij de diverse kaarten is een bondige toelichtende beschrijving opgenomen. De belangrijkste maatregelen die voorgesteld worden, zijn in het laatste hoofdstuk samengevat en van een prioritering voorzien.

Deel B – beleid, afwegingen en beheer

Teneinde een boomstructuur duurzaam in stand te houden of te kunnen realiseren zijn in dit deel eenduidige kaders geformuleerd ten aanzien van: het verschillende beleid rondom bomen, de afwegingen en procedures die nodig zijn voor de bescherming van bomen en de toestemming voor kap, de omgang met klachten over hinder en overlast van bomen, de omgang met bomen en boomstructuren bij ruimtelijke ingrepen en de digitale ontsluiting van de data met betrekking tot bomen en beleid binnen de gemeente Weert. Daarnaast is aan de beheermaatregelen een prioritering gekoppeld en wordt een opmaat naar de uitvoering gegeven. In twaalf bondige hoofdstukken is telkens één praktisch aspect terug te vinden.

Deel A

Visie en structuren

De visie is gebaseerd op meer algemene, universele uitgangspunten die voortkomen uit de 'koers' op het vlak van groen en de landschappelijke hoofdstructuur van de gemeente Weert. Hiernaast zijn de sterktes en zwaktes van de boomstructuur en de belangrijkste beleidsdoelen onderdeel van de visie. De visie is vertaald in een strategie. Deze strategie gaat in op hiërarchie en dynamiek; twee belangrijke aspecten die met bomen samenhangen. Hiernaast is de strategie afgestemd op de wensen en ambities van de gemeente op het gebied van de bomenstructuur, die gedurende de ontwikkeling van dit plan geformuleerd zijn. Deze wensen en ambities komen terug in de vorm van beleidkeuzes. Een belangrijke rol van de visie en de strategie is er voor te zorgen dat een gefundeerd en samenhangend beleid voor het totaal van wijken, dorpen en buitengebied ontstaat. In hoofdstuk 3 zijn op basis van visie en strategie, voor de wijken, de dorpen en het buitengebied de gewenste bomenstructuren uitgewerkt. In hoofdstuk 4 wordt aan de belangrijkste voorgestelde maatregelen een prioriteit gekoppeld. In hoofdstuk 5 zijn globaal de kosten van de voorstellen in beeld gebracht op basis van een jaarlijkse ambitie voor de komende 15 jaar.

1 Visie

Koers

De gemeente Weert profileert zich nadrukkelijk als groene gemeente en “de beste woonstad van Limburg”. Daarnaast werkt de gemeente samen met buurgemeentes in Nederland en België aan het versterken en realiseren van ecologische verbanden. Dit betekent dat gekozen wordt voor de ambitie om de grootste troeven van Weert – de vele kwaliteiten op het vlak van groen en landschap - uit te bouwen en uit te spelen. En het vraagt om het ontwikkelen en in stand houden van een hoogwaardige boomstructuur, die resulteert in een fraaie leefomgeving met hoge ecologische waarden, een grote duurzaamheid en economische meerwaarde.

Landschappelijke hoofdstructuur

De gemeente Weert is gelegen in een markant zandlandschap met oudere ontginningen in de vorm van open akkercomplexen en meer besloten kampen met kleine akkertjes. Rondom Weert bevond zich een aaneengesloten complex van open akkers, het zogenaamde eiland van Weert, dat nu voor grote delen getransformeerd is tot stedelijk gebied. Tussen deze oude ontginningen lagen van oudsher banden van schrale en natte extensieve gebieden die later ontgonnen zijn tot landbouwgrond en uitgestrekte bosgebieden. In het bijzonder in het westen van de gemeente is hierdoor een grote band van bosgebieden ontstaan. Hiernaast is het beekdal van de Tengelroysebeek een belangrijke landschappelijke structuur. Deze hoofdopbouw bepaalt ook de grote ecologische waarden binnen de gemeente en is er samen met de cultuurhistorische elementen mede de basis voor dat Weert een geliefde omgeving is om te wonen en te recreëren.

Sterktes en Zwaktes

De bomen in Weert hebben veel kwaliteiten. Op bepaalde plaatsen zijn echter de potenties niet uitgebuit, staan waarden onder druk, of zorgen bomen nu of in de toekomst voor overlast of hoge kosten. De bestaande boomstructuren vormen een fantastische basis en de uitdaging zit in het verder uitbouwen, maar vooral duurzaam maken van wat er is. De ambitie is dan ook om met de bomen in Weert op te schuiven “van veel naar goed”. Het bomenbeleid is erop gericht hier bewust sturing aan te geven, zodat op basis van een weloverwogen inzet van middelen, een duurzame en kwalitatieve boomstructuur ontstaat. Dit betekent niet dat er grote aantallen bomen moeten verdwijnen, maar dat actuele problemen adequaat aangepakt worden en veel bomen onder betere

omstandigheden zullen kunnen groeien. De sterktes en zwaktes zijn in het losse boekje met achtergronden per gebied of element in meer detail weergegeven.

Beleidsdoelen

De visie bevestigt en onderschrijft een aantal meer algemene beleidsdoelen:

Landschappelijke opbouw:

- Versterken van de contrasten tussen oude open akkergebieden, oude besloten kleinschalige kampen en open jongere ontginningen.
- Versterken samenhang Weerter- en Budelerbergen.
- Versterken herkenbaarheid en samenhang van beekstructuren

Ecologie / natuur:

- Stimuleren van de ontwikkeling van groenstructuren in de Natura2000-gebieden, de ecologische hoofdstructuur (EHS), de provinciale ontwikkelingszone groen (POG) en op andere kansrijke plekken in het landschap.

Erfgoed:

- Versterken van de herkenbaarheid van historische wegen en bebouwingskernen
- Creëren en opwaarderen van ensembles van historische plekken, gebouwen en objecten door versterken van de samenhang tussen historische bouwwerken en hun omgeving middels passende beplanting

Kernen en wijken:

- Behoud en ontwikkeling van een kwalitatieve boomstructuur in stads- wijk- en buurtparken
- Ontwikkelen en in stand houden van een groene woonomgeving in wijken en dorpen

- (1) Monumentale groenstructuur verleent hoofdwegen karakter
- (2) Forse, duurzame groenstructuur maakt hoofdwegen in wijken herkenbaar en aangenaam
- (3) Kwalitatief kleiner groen, maakt woonstraten tot een aangename leefomgeving

- (4) Laagdynamische, bijzondere plekken lenen zich voor de ontwikkeling van duurzaam monumentaal groen
- (5) Hoogdynamische omgevingen vragen om een groen casco met robuust groen dat zich duurzaam kan ontwikkelen
- (6) Bij voldoende ruimte kan hogere dynamiek samengaan met monumentaal groen

- (7) Monumentaal groen kan vragen om aanpassingen aan standplaats of wegprofiel
- (8) Duurzame structuren kunnen ook bestaan door bomen met een korte levensduur consequent te vervangen
- (9) Bomen kunnen ook een belangrijke functie voor de woonomgeving vervullen als ze vervangen worden zodra ze te groot worden voor de standplaats (een juiste soortkeuze, en periodieke controle is dan wel van groot belang)

2 Strategie

Op basis van de bevindingen en uitgangspunten van de visie is een strategie geformuleerd die aangeeft hoe omgegaan wordt met hiërarchie en dynamiek van boomstructuren en welke beleidskeuzes specifiek voor de omgang met bomen gemaakt worden.

Hiërarchie en dynamiek

De strategie is mede afhankelijk van de hiërarchie en functie van de boomstructuur. Bomen en boomstructuren die een functie vervullen op de hogere schaalniveaus worden zo ontworpen en beheerd dat zij een grote duurzaamheid kennen, terwijl bomen en boomstructuren die op een lager schaalniveau van belang zijn uiteraard ook duurzaam moeten zijn, maar vooral ook op korte termijn hun functie goed moeten vervullen. Dit kan betekenen dat gekozen wordt voor bomen met een kortere ontwikkelingstijd en levensduur.

Laagdynamische omgevingen, zoals parken, pleinen, grote plantsoenen en tuinen, hebben een dynamiek die van nature aansluit bij de ontwikkelingstijd van bomen met een lange levensduur. Dit zijn de locaties die zich bij uitstek lenen voor monumentaal groen dat voor meerdere generaties waardevol is. Hoogdynamische omgevingen zoals bedrijventerreinen, bepaalde woonwijken, maar vooral ook verkeersinfrastructuur hebben een dynamiek die van nature minder goed aansluit bij bomen die langere tijd nodig hebben om tot wasdom te komen.

Als bomen voldoende ruimte hebben, kunnen zij echter ook in een omgeving die voortdurend verandert tot een duurzaam groen raamwerk uitgroeien. Als deze ruimte er niet is, kan er voor gekozen worden om bewust de boomstructuur af te stemmen op de hoge omloopsnelheid van de omgeving. Er moet dan wel voor boomsoorten gekozen worden die snel tot wasdom komen. Op deze wijze kunnen ook structuren voor zeer lange tijd in stand gehouden worden; de structuur blijft bestaan, de bomen worden elke keer vervangen.

Uitgangspunt hierbij is dat de gemiddeld lage dynamiek en de lange levensduur van bomen hierin leidend is en niet lichtvaardig ondergeschikt gemaakt wordt aan de hogere dynamiek van de omgeving. Hiernaast is meestal de bestaande situatie voor een belangrijk deel bepalend voor de keuzes omdat deze in het geval van bomen niet eenvoudig om te buigen is naar een andere, mogelijk meer passende situatie. De waarde van de bestaande bomenstructuren moet in dergelijke gevallen worden afgewogen tegen het belang van de gewenste ontwikkeling.

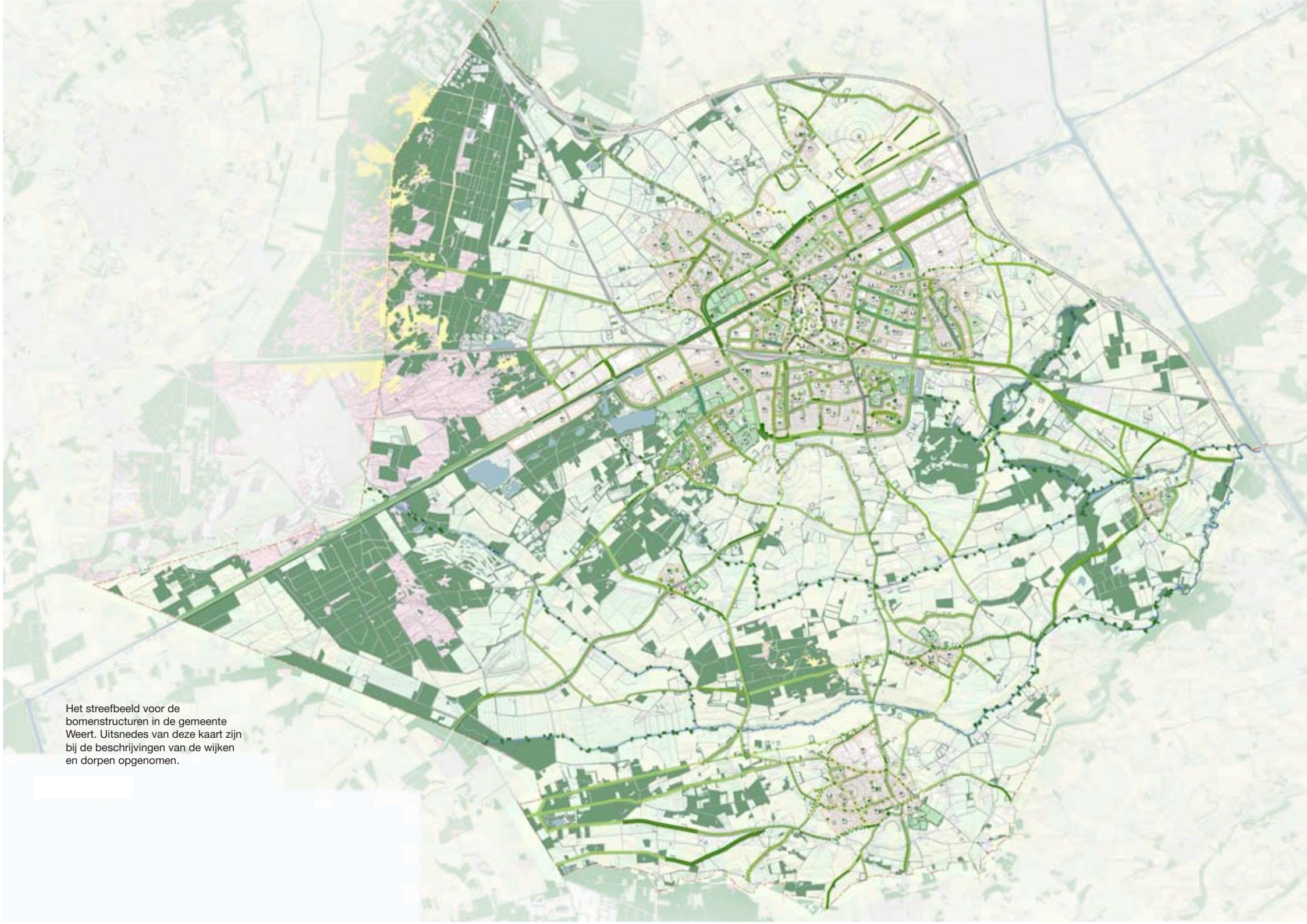
- (1) Beeldbepalend erfgoed
- (2) Karaktervolle groenstructuren
- (3) Een aangename woonomgeving

Beleidskeuzes

- Duurzame structuren. Een centrale beleidskeuze die door alle gebieden en alle schaalniveaus heenloopt is dat gestreefd wordt naar duurzame boomstructuren die passend zijn voor de plek en een goede toekomstverwachting hebben. Dit betekent dat in bepaalde situaties ingrepen in de boomstructuur of in de standplaats nodig zijn om tot een duurzame boomstructuur te komen. In andere situaties is de structuur reeds duurzaam en kan volstaan worden met het zorgvuldig bewaren van de aanwezige kwaliteiten.
  - Het ontwikkelen van een op de toekomst gericht groen casco. Dit betekent onder meer behoud en ontwikkeling van een kwalitatief goede en continue boomstructuur langs singel, ringbanen, hoofdinvallswegen, hoofdwegen in het buitengebied en de Zuid-Willemsvaart en een duidelijk herkenbare boomstructuur langs de belangrijke wegen op zowel stads- landschapsniveau als op wijk- en dorpsniveau.
  - Beschermen van bijzondere en belangrijke bomen. Behoud en uitbreiding van het bestand aan monumentale bomen. Beschermen van waardevolle bomen met grote potentie voor de toekomst. Benoemen en beschermen van structuurbomen die de bepalend zijn voor de opbouw en het aanzien van stad en landschap.
  - Realistische voorstellen. Een bomenbeleid kan alleen duurzaam zijn als het realistisch is. Niet alles kan van vandaag op morgen gerealiseerd worden en bepaalde doelen zullen ambitieus zijn. De voorgestelde ingrepen zijn echter in principe realistisch en geworteld in de uitgangssituatie zoals we die buiten aantreffen.
  - Het juiste gewicht in ruimtelijke procedures. Bomen moeten tijdig en zorgvuldig in iedere ruimtelijke afweging betrokken worden. Hiervoor wordt het instrument 'de groene paragraaf' geïntroduceerd en wordt ervoor zorggedragen dat bij aanvragen en projecten in een vroeg stadium afgewogen wordt of er afwegingen over bomen gemaakt moeten worden.
  - Beperken van bureaucratie, maar met behoud van zorgvuldigheid. Bepaalde administratieve handelingen kosten onevenredig veel inspanningen van gemeente en burger, dit kan eenvoudiger, maar zorgvuldigheid blijft voorop staan.
  - Optimaal inzetten van de gemeentelijke organisatie. Bomenbeleid werkt alleen als er op iedere plek en op ieder niveau binnen de gemeente goed mee omgegaan wordt, voldoende kennis voorhanden is en de juiste contacten gelegd worden.
  - Helder en open zijn naar de burgers toe. Alleen als de burger weet wat er speelt rond ingrepen in de bomen, weet hoe met afwegingen omgegaan wordt en als hij op het juiste moment bij deze afwegingen betrokken wordt, kan sprake zijn van een goede dialoog en gezamenlijke doelen.
- Oog hebben voor de mogelijkheden van particulier groen. Een belangrijke centrale keuze is om naast het gemeentelijke groen ook het groen, de bomen van particulieren een zo groot mogelijke bijdrage aan de omgeving te laten leveren. Door de tuinbezitter voor te lichten, te stimuleren en te faciliteren, is in tuinen voor bomen een wereld te winnen. Dit betekent winst voor zowel de leefomgeving als voor de individuele huiseigenaar.

Het streefbeeld voor de
bomenstructuren in de gemeente
Weert. Uitsnedes van deze kaart zijn
bij de beschrijvingen van de wijken
en dorpen opgenomen.

3 Structuren

In dit hoofdstuk is voor achtereenvolgens de wijken, de dorpen en het buitengebied de gewenste boomstructuur weergegeven. Hierbij is onderscheid gemaakt in de belangrijke structuurlijnen op twee schaalniveaus: de schaal van de stad en het landschap en de schaal van de wijk en het dorp. Voor deze belangrijke structuurlijnen is aangegeven welke boomstructuur gewenst is en welke maatregelen nodig zijn om dit te bereiken. Voor individuele wegen en straten in woonwijken, bedrijventerreinen en groengebieden is globaal aangegeven welke richting gevolgd moet worden om tot een duurzame bomenstructuur te komen. Aanvullend zijn belangrijke boomrijke plekken en soms ook structuren aangeduid die binnen een wijk of dorp speciale zorgvuldigheid en aandacht vragen.

Hieronder zijn de diverse op de kaarten gebruikte aanduidingen toegelicht, zodat de kaarten en teksten die volgen, goed gelezen kunnen worden. Aan het slot van het hoofdstuk is afzonderlijk aandacht besteed aan het streven om ook groen van particulieren een optimale bijdrage aan een boomrijke leefomgeving te laten leveren.

Legenda

hoofdstructuren

- structuur van belang op landschaps-/ stads-niveau
- structuur van belang op wijk-, dorps-, of lokaal landschapsniveau
- aanpassen wegprofiel
- verbeteren standplaatsen
- parksingel (zie kleurcodering)
- bossingel (zie kleurcodering)
- bomenlaan (zie kleurcodering)
- losse bomenlaan (zie kleurcodering)
- bomenrij (zie kleurcodering)
- losse bomenrij (zie kleurcodering)
- begeleidende solitaires (zie kleurcodering)
- stimuleren begeleidende bomen in tuinen
- gekandelaberde boom (zie kleurcodering)
- lei- of vormboom (zie kleurcodering)

kleurcodering

- duurzaam behouden
- nieuw
- versterken
- vervangen
- verwijderen

bomen in woonstraten

- cluster van woonstraten
- groengebied / park
- boomrijke plek (zie kleurcodering)
- behouden boomarm straatprofiel
- duurzaam behouden
- duurzaam behouden en versterken
- op termijn vervangen
- toevoegen groene accenten
- verwijderen nevenstructuren
- plaatselijk verwijderen of vervangen
- verbeteren / aanpassen standplaatsen
- optimaliseren
- stimuleren bomen in tuinen
- specifieke opgave
- bij rioolrenovatie behoedzaam omgaan met bestaande bomen
- bij rioolrenovatie wegprofiel voor bomen geschikt maken

bomen in de verschillende landschapstypes in het buitengebied

- open **oude akkers**, geen aaneengesloten boomstructuren, eventueel een enkel groen accent
- besloten **oud kampenlandschap**, (losse) boomstructuren, erfbeplantingen en perceelsrandbeplantingen waar mogelijk
- halfopen tot besloten **beekdalen**, boomstructuren en perceelsrandbeplantingen waar mogelijk
- halfopen tot open **jong cultuurlandschap**, boomstructuren langs belangrijke lijnen in het landschap
- besloten **bos- en natuurgebieden**, (losse) boomstructuren waar mogelijk
- open tot halfopen **natuurgebieden**, geen aaneengesloten boomstructuren

diversen / bijzonderheden

- markante plek (zie kleurcodering)
- markante boom (zie kleurcodering)
- windmolen met molenbiotoop
- versterken relatie
- waardevolle dorpsrand
- landschappelijk / stedelijk ensemble
- wegkruis / kapel
- gebiedsbescherming bomenregister (wordt herzien)
- bestaand bos en landschappelijke beplanting

3.1 Toelichting legenda

Structuur van belang op landschaps- / stadsniveau

Wegen en andere structuurlijnen die bepalend zijn op het hoogste schaalniveau. Zij bepalen de opbouw en beleving van het landschap of de stad en zijn van groot belang voor de oriëntatie. Tevens bepaalt de verschijningsvorm en uitstraling van deze structuren het karakter, de sfeer en de herkenbaarheid van het landschap of de stad.

Structuur van belang op wijk-, dorps- en lokaal landschapsniveau

Wegen en andere structuurlijnen die bepalend zijn op lagere schaalniveaus. Zij bepalen de opbouw van wijken en maken oriëntatie binnen wijken mogelijk. Tevens zijn deze boomstructuren bepalend voor het karakter, de sfeer en de herkenbaarheid van de wijk, het dorp of het lokale landschap.

Aanpassen wegprofiel

Het volledig herzien van de indeling van het wegprofiel (ligging van rijbanen, fietspaden, stoepen en groenstroken) om de ruimtelijke betekenis van wegen te verbeteren en om op cruciale plekken ruimte voor bomen te creëren, te vergroten of te optimaliseren.

Verbeteren standplaatsen

Het beperkt herzien van de indeling van het wegprofiel (breedtes en uitvoering van rijbanen, fietspaden, stoepen en groenstroken) om de ruimte voor bomen te vergroten. Dit kan uiteenlopen van het vergroten van de boomspiegel, tot het beperkt versmallen van de rijbaan of het vervangen van stoeptegels en mogelijk stoepbanden door halfverharding.

Parksingel

Boomstructuur bestaande uit bomen in gras met een losse of groepsgewijze plaatsing. De afstand tussen de bomen en de breedte van de totale structuur kan variëren. Onder de bomen door is vrij zicht.

Bossingel

Boomstructuur bestaande uit bomen en onderbegroeiing met een losse, maar aaneengesloten plaatsing. De afstand tussen de bomen en de breedte van de totale structuur kan variëren. Onder de bomen is geen of beperkt doorzicht mogelijk.

Laan

Weg voorzien van een bomenstructuur bestaande uit een aan weerszijden van de weg geplaatste rij bomen met een regelmatige onderlinge afstand. De boomkronen raken elkaar en vormen een gesloten bladerdak. Bij een bomenlaan zijn uniformiteit, continuïteit en ritme belangrijk voor het beeld en de uitstraling. (indien meer dan één rij per wegzijde gewenst is, dan is dit op de kaart aangeduid)

Losse laan

Vergelijkbaar met de laan, maar dan met bomen op onregelmatige of grotere afstand van elkaar. De boomkronen raken elkaar (plaatselijk) niet en vormen een losse, open structuur in het straatbeeld. Bij een losse laan is het totaalbeeld, gevormd door fraaie individuele bomen, belangrijker dan uniformiteit, continuïteit en ritme. Een losse laan kan toegepast worden om een meer landelijk karakter te verkrijgen (eventueel ook met verschillende boomsoorten) of om een forse bomenstructuur toe te kunnen passen in situaties waar minder ruimte is door bijvoorbeeld inritten, smalle wegprofielen of bebouwing.

Bomenrij

Boomstructuur bestaande uit een rij bomen op regelmatige afstand van elkaar aan één zijde van de weg, de boomkronen van de volwassen bomen raken elkaar (bij voorkeur) en vormen een gesloten structuur. Bij een bomenrij zijn uniformiteit, continuïteit en ritme belangrijk voor het beeld en de uitstraling.

Losse bomenrij

Boomstructuur bestaande uit een rij bomen op onregelmatige of grotere afstand van elkaar aan één zijde van de weg, de boomkronen raken elkaar (plaatselijk) niet en vormen een losse, open structuur. Bij een losse bomenrij is het totaalbeeld, gevormd door fraaie individuele bomen duidelijk belangrijker dan uniformiteit, continuïteit en ritme. Een rij kan, evenals een verspreide bomenstructuur, toegepast worden om een meer landelijk karakter te verkrijgen (eventueel ook met verschillende boomsoorten) of om een forse bomenstructuur toe te kunnen passen in situaties waar minder ruimte is door bijvoorbeeld inritten, smalle wegprofielen of bebouwing. Tevens kan de losse rij wisselen van wegzijde om zich aan te passen aan de beschikbare ruimte.

- (1) voorbeeld bomenrij
- (2) voorbeeld losse bomenrij
- (3) voorbeeld van een benodigde aanpassing van het wegprofiel

(1) voorbeeld van lei- of
vormbomen
(2) voorbeeld van
gekandelaberde bomen

1

2

Begeleidende solitaires

Boomstructuur bestaande uit een beperkt aantal bomen dat op grote afstand van elkaar staat en daardoor geen samenhangende structuur vormt. In het straatbeeld is telkens in ieder geval één boom zichtbaar. De begeleidende solitaires voegen zich naar de beschikbare boven- en ondergrondse ruimte, bijvoorbeeld langs oude aaneengesloten bebouwingslinten in dorpskernen. Ook kunnen begeleidende solitaires een groen karakter geven aan wegen over bijvoorbeeld open akkers, waar omwille van het landschappelijke karakter geen gesloten boomstructuur gewenst is. Iedere individuele boom moet in dergelijke gevallen wel een logische plek hebben waar een duidelijke aanleiding voor plaatsing van een boom is.

Stimuleren begeleidende bomen in tuinen

Bij belangrijke wegen en straten die geflankeerd worden door grote tuinen ligt het voor de hand er naar te streven dat bomen in deze tuinen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van het straatbeeld. In het bijzonder is dit wenselijk als in het wegprofiel zelf weinig ruimte voor een boomstructuur is. Het planten van bomen in tuinen gebeurt uiteraard op basis van vrijwilligheid. Bij verbetering van de boomstructuur in een straat zal de gemeente met tuineigenaren overleggen over de mogelijkheden. Onderdeel van de afspraken kan zijn dat de gemeente tevens het planten voor haar rekening neemt. In elk geval kunnen mensen middels het 'boom in de voortuin' project (zie § 3.4) zelf een door de gemeente ter beschikking gestelde boom planten.

Gekandelaberde boom

Boom waarbij de gesteltakken periodiek teruggesnoeid worden zodat een compacte groeivorm met uitlopers ontstaat.

Lei- of vormboom

Boom die door periodiek snoeien in een bepaalde compacte vorm gehouden wordt.

Duurzaam behouden

In stand houden van de aanwezige boomstructuur en alle maatregelen treffen die nodig zijn om bomen duurzaam op deze plek te handhaven. Als bomen het einde van hun levensduur bereikt hebben worden zij door dezelfde of een vergelijkbare soort vervangen.

Nieuw

Nieuw planten van een boomstructuur met een soort die voor de specifieke situatie passend is.

Versterken

In stand houden van de aanwezige boomstructuur en de zwaktes (bijvoorbeeld gaten of slechte exemplaren) verhelpen door aanplant van jonge exemplaren van dezelfde soort.

Vervangen

Verwijderen van de bestaande bomen en deze vervangen door nieuwe jonge bomen van dezelfde of een andere soort. Vernieuwen kan gecombineerd worden met het verbeteren van de standplaatsen en groeiomstandigheden. Aanleiding voor vernieuwen kan zijn de slechte conditie van een boomstructuur, het niet duurzaam kunnen handhaven van de aanwezige bomen, of ernstige overlast.

Verwijderen

Verwijderen van de bomen en opheffen van de standplaatsen. Verwijderen kan aan de orde zijn als een boomstructuur op deze plek geen meerwaarde heeft en niet duurzaam te handhaven is, als de goede ontwikkeling van een andere belangrijke boomstructuur belemmerd wordt, of als het nodig is om plaats te maken voor een structuur die in een specifieke situatie meer passend is. Uiteraard moet ook met de natuur- en milieuw waarde van bestaande bomen rekening gehouden worden, maar dit moet niet betekenen dat bomen blijven staan op plekken waar ze niet duurzaam te handhaven zijn. Ten behoeve van natuur- en milieu is het verstaniger en effectiever om de potenties van andere plekken - met veel plaats voor bomen - optimaal uit te buiten. Verwijderen moet altijd van geval tot geval zorgvuldig bekeken worden: mogelijk kunnen een of enkele bomen die vitaal zijn en een goede standplaats hebben, gehandhaafd blijven, of kunnen standplaatsen benut worden voor een enkele nieuwe boom.

NB. Incidenteel zijn de aanduidingen voor bomen langs belangrijke structuurlijnen ook gebruikt los van een structuurlijn. Dit zijn bijzondere elementen met een groot belang of met een afwijkend karakter.

Cluster van woonstraten

Meerdere woonstraten met een vergelijkbare opzet en karakter van de boomstructuren. De bomen hebben overwegend ook vergelijkbare kwaliteiten of knelpunten.

Groengebied/park

Gebied met een groen karakter en een op de functie afgestemde bomenstructuur. Parken, grote plantsoenen, begraafplaatsen, sportvelden, multifunctionele bosgebiedjes en recreatieve groengebieden vallen hieronder. Het geheel van de groengebieden en parken vormt een structuur van groene elementen die het stedelijk gebied dooradert en geleedt.

Boomrijke plek

Kleinere groene plekken waarvan het karakter voor een belangrijk deel door bomen bepaald wordt. Veelal zijn het plantsoentjes, groenstroken en speelterreinen die over de wijk verspreid liggen.

- (1) voorbeeld van bomen als begeleidend groen in tuinen
- (2) voorbeeld van een boomrijke plek
- (3) voorbeeld van begeleidende solitaires

- (1) voorbeeld van een markante boom bij een kruising van wegen
- (2) voorbeeld van begeleidende solitaire langs een beek

1

Behouden boomarm straatprofiel

In straten die op dit moment geen boombeplanting hebben en waar evenmin ruimte is om een boombeplanting aan te brengen wordt het boomarme straatprofiel vooralsnog behouden. In deze straten wordt - als er tuinen aanwezig zijn en deze voldoende ruimte bieden - ingezet op het stimuleren van bomen in tuinen. Tevens kan gezocht worden naar mogelijkheden voor het aanbrengen van groene accenten, al dan niet in combinatie met bijvoorbeeld rioolrenovatie.

Duurzaam behouden

In woonstraten waar de boomstructuren vitaal en goed ontworpen zijn, worden alle maatregelen getroffen die nodig zijn om bomen duurzaam op deze plek te handhaven. Als bomen het einde van hun levensduur bereikt hebben, worden zij door dezelfde of een vergelijkbare soort vervangen.

Duurzaam behouden en versterken

In wezen duurzame boomstructuren met enkele zwakke punten of onbenutte potenties kunnen versterkt worden. Dit kan betekenen het vervangen van of aanvullen van de boomstructuur met enkele bomen.

Toevoegen groene accenten

Woonstraten die arm zijn aan bomen en geen ruimte bieden voor een uitgebreide bomenstructuur kunnen een meer groen karakter krijgen door op plekken waar net wat meer ruimte is, bijvoorbeeld op straathoeken, een enkele boom als groen accent te planten.

Op termijn vervangen

Bomen in woonstraten die door hun huidige of toekomstige afmetingen, de groeiplaatsomstandigheden of een gebrekkige vitaliteit niet duurzaam te handhaven zijn, moeten op termijn vervangen worden. Op het moment dat dit gebeurt dient de groeiplaats geoptimaliseerd te worden. De nieuwe bomen moeten zo gekozen worden dat deze wél passen binnen de gegeven omstandigheden. Een andere mogelijkheid is om te kiezen voor snelgroeiende grote bomen die verwijderd worden zodra zij hun standplaats ontgroeien. Als voor deze laatste optie gekozen wordt, is een periodieke inspectie van belang.

Plaatselijk verwijderen of vervangen

Soms doen zich in een cluster plaatselijk specifieke problemen met bomen voor die afwijken van de voor deze cluster kenmerkende boomstructuren. In deze gevallen ligt het voor de hand de incidentele probleembomen te verwijderen of te vervangen door een kleinere soort.

Verwijderen nevenstructuren

In bepaalde woonstraten bepalen grote bomen in een groenstrook, plantsoen of park het beeld, maar staan er bovendien nog bomen in de stoep. Afgezien van de beperkte toekomstverwachting van deze nevenstructuren hebben zij ook nauwelijks toegevoegde waarde. Zij vormen tevens een (potentiële) bron van overlast en beheerkosten. Verwijdering van dergelijke nevenstructuren versterkt de kwaliteit van de boomstructuur als geheel en maakt dat schaarse middelen voor andere belangrijke bomen in Weert gebruikt kunnen worden. In bepaalde gevallen kan er voor gekozen worden enkele vitale of waardevolle bomen van de nevenstructuur als solitair te handhaven. In andere gevallen zal het mogelijk wenselijk zijn om de nevenstructuur te vervangen door passende kleine bomen, die wel een meerwaarde hebben en te handhaven zijn in samenhang met de hoofdstructuur.

Optimaliseren

In bepaalde woonstraten – vooral in woonerven – staat een heel diverse boombeplanting, bestaande uit verschillende soorten die in heel verschillende omstandigheden geplant zijn. De bomen in deze straten kennen vaak uitlopende knelpunten die haast per individuele boom verschillend zijn. Vaak gaat dit samen met onbenutte kansen zoals ruime groenvakken die niet voor bomen uitgebuit zijn. Een situatie zoals hier geschetst doet zich vaak voor in woonerven. Door zorgvuldig te bepalen welke bomen behouden, vervangen of verwijderd moeten worden, welke bomen behoefte hebben aan het verbeteren van de standplaats en waar ruimte is voor een enkele nieuwe boom, kan de boomstructuur als geheel geoptimaliseerd en duurzaam gemaakt worden.

Verbeteren / aanpassen standplaatsen

In bepaalde woonstraten is de boomstructuur in principe vitaal en duurzaam, maar vormen de standplaatsen nu of in de toekomst een probleem, bijvoorbeeld doordat de boomspiegels te krap zijn. In dergelijke gevallen is vaak met simpele aanpassingen een duurzame situatie te creëren.

Stimuleren bomen in tuinen

In boomarme woonstraten, woonstraten met grote tuinen of in straten waar bomen in tuinen bepalend zijn voor het karakter van de wijk, worden particulieren gestimuleerd om één of enkele bomen in hun voortuin te planten en tot wasdom te laten komen. De precieze invulling van dit “boom in de voortuin” project is uitgelegd in § 3.4.

- (1) voorbeeld van een parksingel
- (2) voorbeeld van een bossingel
- (3) voorbeeld van een markante plek

- (1) Voorbeeld van een molen met molenbiotop
- (2) Voorbeeld van een markante plek

Bij rioolrenovatie behoedzaam omgaan met bestaande bomen

Rioolrenovaties zijn ingrijpende werkzaamheden die een gevaar vormen voor de aanwezige bomen. In woonstraten met duurzame, volgroeide bomen moet behoedzaam met deze bomen omgegaan worden. Dit kan betekenen dat het riool een andere plek krijgt of over korte afstanden gerenoveerd in plaats van vervangen wordt.

Bij rioolrenovatie wegprofiel voor bomen geschikt maken

In boomarme woonstraten kan een rioolrenovatie juist een kans zijn om de straat zo herin te richten dat ruimte ontstaat voor bomen.

Versterken relatie

In bepaalde gevallen zijn belangrijke relaties te versterken door aanpassing van het groen, of vraagt de groenstructuur om een aanpassing van de stedenbouwkundige opzet.

Waardevolle dorpsrand

Op bepaalde plaatsen hebben dorpen een samenhang met het omliggende landschap die waardevol is voor de cultuurhistorische betekenis en de landschappelijke kwaliteit. Dergelijke waardevolle dorpsranden moeten, mede door de boomstructuur, zorgvuldig in stand gehouden worden.

Landschappelijk / stedelijk ensemble

Een plek waar verschillende landschapselementen een bijzondere samenhang met elkaar hebben en die daardoor waardevol is voor de cultuurhistorische betekenis en de landschappelijke kwaliteit. Dergelijke ensembles vragen om een boomstructuur die deze samenhang ondersteunt.

Wegkruis / kapel

Wegkruisen en kapellen vormen karakteristieke elementen in stad, dorp en landschap die vaak van een bijpassende boomstructuur zijn voorzien ter versterking van de betekenis van de kapel of het wegkruis op die specifieke locatie.

Windmolen met molenbiotop

Windmolen met een zone van 500 meter, waarbinnen - conform het convenant molenbiotopen - nieuwe beplanting getoetst wordt op beïnvloeding van de windvang.

Ook landschappelijk en cultuurhistorisch vragen molenbiotopen om een zorgvuldig afgestemde boomstructuur - de omgeving van molens moest immers behoorlijk open zijn om de molen goed te kunnen laten werken. Als dit wezenlijke kenmerk ook in de huidige situatie

nog herkenbaar is, draagt dat sterk bij aan de cultuurhistorische en landschappelijke betekenis van een molen.

Deze ruimtelijke context van molens is vaak echter ingrijpend vernaderd - het is geen open veld meer, maar onderdeel geworden van de bebouwde structuur. Dit betekent dat ook de huidige behoeftes aan een groene woonomgeving, fraaie boomstructuren en een leesbaar landschap mee in overweging genomen moeten worden. Bij afwegingen over nieuw te planten bomen binnen het molenbiotop zal altijd overleg plaatsvinden. Vaak zal het mogelijk zijn de beplanting zo af te stemmen dat aan de veranderde context recht gedaan wordt, zonder de windvang nadelig te belemmeren.

Bestaande bomen binnen het molenbiotop worden in principe niet verwijderd ten behoeve van de windvang, maar in bepaalde situaties is het wel denkbaar dat door aanpassingen in de bestaande boomstructuur de windvang duidelijk verbeterd kan worden, zonder dat dit voor het groen nadelen heeft. Ook in dergelijke gevallen zal uiteraard met alle betrokkenen overlegd worden over hoe aanpassingen plaats kunnen vinden die winst opleveren voor molenbedrijf, erfgoed, landschap én groen.

Markante plek

Een plek met een bijzondere kwaliteit, betekenis of geschiedenis die vraagt om een hierbij passende betekenisvolle boombeplanting.

Markante boom

Solitaire bomen die nu of in de toekomst door hun schoonheid of markante aanwezigheid in de omgeving van bijzondere waarde zijn.

- (1) voorbeeld van een bomenlaan
- (2) voorbeeld van een losse bomenlaan
- (3) voorbeeld van een te verbeteren standplaats

3.2 Wijken en dorpen

In deze paragraaf wordt de gewenste boomstructuur in de verschillende wijken en dorpen van Weert beschreven. Door of langs deze wijken en dorpen lopen uiteraard ook belangrijke wegen en andere structuren die op de schaal van de hele gemeente van belang zijn. Als dergelijke belangrijke structuurlijnen mede bepalend zijn voor het beeld van de wijk of het dorp zijn zij hieronder behandeld. In andere gevallen zijn te terug te vinden in paragraaf 3.3.

CENTRUM

Landschappelijke en historische basis

De wijk Centrum bestaat uit de oude kern van Weert binnen de huidige singel – de voormalige vestingwerken - en een schil hieromheen met de radiale historische uitvalswegen waarbinnen zich recentere bebouwing ontwikkeld heeft. Ook bijzondere elementen als het stadspark, het kerkhof, het ziekenhuis en de omgeving van het station behoren tot het centrum.

Uitgangspositie en koers

Het centrum binnen de singel is nadrukkelijk stedelijk en stenig met in verhouding weinig bomen, maar het is wel rijk aan karakteristieke of in potentie karakteristieke bomen of boomgroepen die fraaie groene accenten in de stedelijke omgeving vormen. Ook staan in het centrum op bepaalde plaatsen lei- of vormbomen die in belangrijke mate bijdragen aan een groen stadsbeeld. De omliggende delen van de wijk zijn deels vooroorlogs met overwegend boomarme straatprofielen. Hier staat echter ook af en toe een oude, karakteristieke en beeldbepalende boom. De omgeving van de St. Antoniusstraat is een uitbreiding uit de jaren '50 en '60 waar de straten overwegend boomarm zijn. Het kerkhof heeft een waardevol bestand aan grote bomen. Ook in het stadspark zijn diverse grote bomen te vinden, maar hier laat de inrichting en de kwaliteit van de bomen soms te wensen over. Hier is tevens een knelpunt met het gebruik voor evenementen. De singel heeft over grote stukken een groene middenberm met de nodige karakteristieke bomen die de singel een herkenbaar en groen karakter verlenen. Aan de buitenzijde van de weg staan rijen bomen in de stoep die in meerdere opzichten ruimtegebrek hebben en minder vitaal zijn. De oude uitvalswegen hebben deels fraaie boombeplantingen. Op sommige plaatsen is het profiel echter krap met gevolgen voor de boomstructuur.

Belangrijke ontwikkelingen in het centrum zijn herstructurering van het Beekstraatkwartier, herinrichting van de stationsomgeving, omgeving nieuwe Stadhuis en herinrichting Bassin.

Leidende gedachtes

De singel een uitgesproken herkenbaar karakter geven en zorgen dat de boomstructuur die het beeld van de singel vormt een grote duurzaamheid heeft. Binnen de singel het principe voortzetten en versterken van een duidelijk stedelijk karakter met kenmerkende grote markante bomen. Markant en duurzaam maken van het bomenbestand in het stadspark. Instandhouden, versterken en completeren doorgaande boomstructuren langs invalswegen, echter aangepast aan de soms krappe omstandigheden. Buiten de singel inzetten op

- (1) Omvorming singel
- (2) Plaatselijk toevoegen markante bomen
- (3) Specifieke opgave Stadspark

Witteveen

CIBEL
JEWELLERS

THE HALLA

SVLE

ILE

woonstraten met enkele groene accenten en waar mogelijk bomen in tuinen. Op termijn bij integrale herinrichtingsprojecten, waaronder rioolrenovaties, in woonstraten ruimte scheppen voor groene accenten.

Voornaamste voorstellen

Streefbeeld voor de singel is een profiel met een brede middenberm met daarin bijzondere, karakteristieke bomen die een losse parkachtige structuur vormen. Dit kan bereikt worden door geleidelijke omvorming. In de middenberm worden bomen toegevoegd. Plaatselijk moeten daar-voor in rijen geplante bomen verwijderd of verplant worden. Op sommige plaatsen is aanpassing van het wegprofiel noodzakelijk of wenselijk. De bomenrijen aan de buitenzijde kunnen geleidelijk verdwijnen, of plaatselijk gehandhaafd of vervangen worden als de beeldkwaliteit daar om vraagt. In het centrum binnen de singel kunnen op diverse plaatsen jonge bomen geplant worden die als solitair tot markante boom uitgroeien. Optimale standplaatsomstandigheden zijn voor deze bomen een eerste vereiste en het is goed om de logische vraag om het toepassen van groot plantmateriaal enigszins te temperen; klein geplante bomen zullen gezonder en sneller groeien en een grotere levensduur hebben. Op een aantal plaatsen met weinig ruimte kunnen lei- of dakbomen in het stadshart toegevoegd worden. In het bijzonder op de Nieuwe Markt is behoefte aan extra bomen die het gebruik van het plein voor evenementen niet belemmeren. In het kader van de herinrichting van het Bassin moet de groene entree naar het centrum versterkt worden. Hierbij dient aangesloten te worden bij het streefbeeld voor de singel. Enkele invalswegen vragen richting singel om completering of versterking van de boomstructuur. De ruimte is vaak echter beperkt waardoor (lichte) aanpassing van het straatprofiel nodig is.

Bijzonderheden en aandachtspunten

Het verliefdenlaantje loopt niet goed door richting de haven, idealiter zou dit als laanprofiel gecompleteerd worden. Gezien de beperkte ruimte kan ook gekozen worden voor verwijderen van de haag en toevoeging van enkele markante bomen aan de zuidzijde van het pad om meer evenwicht in het profiel te brengen en aan beide zijden begeleiding door grote bomen te hebben. Een transparante soort garandeert de lichtinval in de appartementen. De herinrichting van de stationsomgeving vormt een specifieke opgave, waarbij het belangrijk is het groene karakter van de Sint Maartenslaan zover mogelijk en zo continue mogelijk door te zetten. Blijvende zichtbaarheid van het karakteristieke station is een uitgangspunt, maar in de directe omgeving van het station is uitbreiding met karakteristieke bomen gewenst. Bij de herontwikkeling van het Beekstraatkwartier is het van belang te kijken

hoe bepaalde bestaande bomen van enkele decennia oud een plek kunnen krijgen in de nieuwe invulling. Deze bomen hebben immers de potentie van monumentale, markante boom. Voor de kerk staat een groep van drie lindebomen die - als zij tot volle wasdom komen - tegen de kerk aan groeien, en het zicht op de kerk deels wegnemen. De beste oplossing lijkt hier om een snoeiregime te introduceren waarmee de lindes omgevormd worden tot forse vormbomen of etagebomen. Langs deze weg kan een duurzame situatie gecreëerd worden die voor kerk, Markt én bomen een meerwaarde heeft. In het centrum zijn veel bomen voorzien van fraaie boomroosters die echter te krap dreigen te worden. Dit kan de duurzaamheid van bomen in gevaar brengen. Snel en structureel ingrijpen is hier noodzakelijk.

BIEST

Landschappelijke en historische basis

Onderdeel van de wijk Biest is het historische lint van Biest, dat lang de voornaamste structuur buiten de singel vormde. Delen van Biest, zoals het klooster, waar eerst een versterkte boerderij stond, behoren tot de oudste belangrijke bewoonde plekken in de gemeente. Hiernaast bestaat Biest uit oudere, naoorlogse uitbreidingswijken op de velden, waarbinnen nog een paar veldwegen met incidentele lint- en boerderijbebouwing opgenomen zijn. Het meest oostelijke deel van Biest is onderdeel van de grote uitbreidingswijken uit de jaren '60 met een zeer karakteristieke opzet van een raster van brede groene hoofdwegen.

Uitgangspositie en koers

Het lint van Biest begint bij de stad groen, met de kastanjes bij het kasteel (als herinnering aan de voormalige Biesterlaan) en gaat dan over in een stenig, maar fraai bebouwingslint. De Zuid-Willemsvaart wordt ter hoogte van Biest begeleid door de fraaie kastanjes van het verliefdenlaantje. De jongere buurten hebben een divers karakter. Sommige woonstraten zijn boomarm, andere hebben een duurzame en volgroeide boomstructuur. De hoofdwegen die in de jaren '50 en '60 ontstaan zijn, hebben overwegend een forse, duurzame boombeplanting met net voldoende groeiruimte. Plaatselijk zijn kleinere problemen door wortelopdruk. Waar in woonstraten bomen in de stoep geplant zijn doet zich op termijn een standplaatsprobleem voor.

Leidende gedachtes

Versterken boomrijke gedeelte van het lint van Biest en behouden van het karakteristieke boomarme karakter in het overige deel van het lint. Doorlopende bomenstructuur langs de Zuid-Willemsvaart completeren. In stand laten boomarme straatprofielen, zoeken naar mogelijkheden voor een enkel groen accent. Bij de in de toekomst op handen zijnde rioolrenovaties kunnen de straten geschikt gemaakt worden voor een boomstructuur in de vorm van groene accenten. Behouden duurzame en volgroeide boomstructuren in woonstraten en hier bij rioolrenovatie zorgvuldig mee om gaan. Niet duurzame beplantingen op termijn vervangen door soorten die passen in zeer krappe situaties.

Voornaamste voorstellen

Aanpassen profiel (ruimte maken voor een grasstrook) en vervangen van de jonge bomen aan de Biest zodat samen met de bestaande kastanjes bij het kasteel een duurzame, doorlopende rij grote bomen van de singel tot het klooster ontstaat. (Idealiter wordt het wegprofiel

zo aangepast dat een smal laantje gevormd kan worden met grote betekenis als wandelpad en als gedeeltelijke reconstructie van de historische Biesterlaan. Er ontstaat dan een prachtig ommetje in combinatie met het verliefdenlaantje en het Stadspark) Nieuwe bomen langs het kanaal vanaf de Biesterbrug naar het oosten, gecombineerd met een nieuwe boomrijke plek bij de Biesterbrug. Completeren boomstructuur langs Boerhavestraat, eventueel deels door stimuleren van begeleidende bomen in tuinen. Weloverwogen en in overleg verwijderen van de bomen aan de zuidzijde van de Overweertstraat. Op termijn vervangen van de straatbomen (en deels ook gemeentelijke bomen in voortuinen) rondom de Johan van Hornestraat door passende kleine bomen, danwel door enkele groene accenten op plekken met meer ruimte.

- (1) Gewenste profielaanpassing Biest
- (2) Completeren hoofdstructuren
- (3) Op termijn vervangen van bomen in zeer krappe omstandigheden

FATIMA

Landschappelijke en historische basis

Fatima is een woonwijk met een bijzonder gemengd karakter. Kleine delen grenzend aan het centrum en langs oude veldwegen zijn vooroorlogs. Een groot gedeelte stamt uit de periode kort na de oorlog, toen Fatima een van de eerste grote planmatige uitbreidingen was, die grenzend aan het centrum over het eiland van Weert heen begonnen te groeien. Het hart van deze uitbreiding is het groene park rondom de bijzondere Fatimakerk. Andere delen zijn in de jaren '70 en '80 ingevuld in een voor die tijd typische stijl. Sinds enkele jaren is gestart met grootschalige, compacte herontwikkelingen in de voormalige industriële zone langs het kanaal.

In het groeiproces van Fatima zijn historische elementen en structuren voor een groot gedeelte opgenomen in het stadswefsel. De wegenstructuur is een afspiegeling van de belangrijke veldwegen en de oude begraafplaats vormt nu één van de markante groene plekken binnen de wijk. Door het haast organisch gegroeide karakter van Fatima hebben de belangrijke structuren niet echt een duidelijke opbouw, het zijn vooral de grotere markante groene elementen en de omsluitende structuurlijnen die de wijk ordenen.

Uitgangspositie en koers

Door de leeftijd van delen van de wijk en oude elementen die er in opgenomen zijn, heeft Fatima een groot bestand aan fraaie oude bomen. In de jongere gedeeltes met een woonwijkachtige opzet staan bomen onder zeer diverse en vaak ook minder gunstige omstandigheden. Veel straten en ook belangrijke structuurlijnen in Fatima zijn tamelijk krap van opzet en daardoor arm aan bomen of voorzien van boomstructuren die in krappe omstandigheden moeten groeien. In het bijzonder de nieuwste herontwikkelingen zijn erg compact van opzet en bieden weinig ruimte aan groen. Het kanaal is op dit moment ter hoogte van Fatima grotendeels onbeplant en vormt niet de markante groene lijn die het zou moeten zijn.

Leidende gedachtes

Eén van de grote opgaves zal zijn om het bestand aan bomen die nu volgroeid en markant zijn, duurzaam in stand te houden en om voor de belangrijke groene elementen een strategie voor een duurzame toekomst te hebben. De structuurlijnen met weinig bomen hebben vaak een duidelijke kwaliteit door hun oudere straatwanden of aangrenzende groene elementen. Enkele nieuwe markante bomen op strategische plekken kunnen hier zorgen voor een groen karakter en tevens interessante plekken in de opbouw van de wijk benadrukken. In

een groot aantal straten is een duurzame situatie te bereiken door de standplaatsomstandigheden te verbeteren of door de bomenstructuur te optimaliseren.

Voornaamste voorstellen

De aan Fatima grenzende singel moet een omvorming ondergaan, zoals bij Centrum beschreven. Langs De Zuid-Willemsvaart moet ruimte gevonden worden voor minimaal één rij grote bomen om het kanaal ook hier als grote groene structuurlijn door te zetten. Langs de Beekpoort is een nieuwe bomenrij gewenst. De Kerkhoflaan is waardevol en markant, maar vraagt om versterking, omdat een deel van de huidige bomen dreigt uit te vallen. Versterking vraagt ook het bomenbestand in het park rond de Fatimakerk; om de potenties van het park uit te buiten en om jonge bomen voor de toekomst in te brengen. De bomenlaan langs de Molenveldstraat vormt een knelpunt door krappe standplaatsen en overlast door vruchtval. Het zou goed zijn deze te vervangen in combinatie met het verruimen van de standplaatsen, bijvoorbeeld door lichte versmalling van weg en stoep zodat voor de bomen een grasstrook gereserveerd kan worden. Door de hele wijk vragen speciale plekken om nieuwe markante bomen en bij het voetbalveldje aan het Patersveld is de mogelijkheid voor een nieuwe boomrijke plek.

- (1) Op termijn vervangen bomen met zware vruchtval
- (2) Optimaliseren t.b.v. duurzaamheid
- (3) Versterken park rond Fatimakerk

GROENEWOUD

Landschappelijke en historische basis

Groenewoud is één van de grote uitbreidingswijken van Weert die in de jaren '60 ten oosten van het centrum ontstonden op de open akkers van het Eiland van Weert. Een klein gedeelte van de wijk en enkele inbreidingen stammen uit de jaren '80. Overwegend zijn oude structuren niet opgenomen in het nieuwe stedenbouwkundige weefsel, de wijk kent een markante, rationeel ontworpen structuur die zich kenmerkt door een net van brede, lange en rechte hoofdwegen op wijkniveau met daarbinnen woonstraten. Midden in de wijk vormt het sportpark Sint Louis samen met het groen rond de Kerk en het Park aan de bron in Biest een belangrijke groene gordel.

Uitgangspositie en koers

Overwegend staan langs de hoofdstructuren forse, volgroeide bomen die voldoende goede omstandigheden hebben om een duurzame toekomst tegemoet te gaan. Plaatselijk kan het nodig zijn de stamvoeten wat meer ruimte te geven. De bomen langs de Herenstraat en Maaslandlaan zijn in slechtere conditie. De woonstraten in oudere delen zijn vaak arm aan bomen of de bomen hebben daar relatief weinig ruimte in de stoep. Wel zijn hier vaak plantsoentjes waar bomen genoeg ruimte hebben en inmiddels bijdragen aan het groene karakter van de woonomgeving. De jongere woonstraten hebben veelal een woonerfopzet met bomen in de straat, die soms weinig ruimte hebben. Plaatselijk is het bestand aan bomen zo groot dat er nevenstructuren zijn met beperkte meerwaarde en matige groeiplaatsomstandigheden. Soms zijn bomen erg fors voor de beperkte groeiruimte en beïnvloeden ze het gevoel van sociale veiligheid negatief. In sommige straten zijn recent bomen in de stoep vervangen door nieuwe exemplaren, door de soortkeuze gaan ook deze echter niet altijd een duurzame toekomst tegemoet.

Leidende gedachtes

Duurzaam instandhouden van de karakteristieke, volgroeide bomenstructuren. Behouden en versterken van de fraai geplante plantsoenen. Verduurzamen van bomenstructuren in woonstraten. Op termijn bij rioolrenovaties in woonstraten ruimte scheppen voor groene accenten.

Voornaamste voorstellen

Het streven is om langs de Roermondseweg een zo continue en robuust mogelijke beplanting van Eiken te hebben. In het bijzonder het westelijke gedeelte met Zuileiken, grenzend aan de Maaspoort, behoeft

versterking. De bomen in de Herenstraat en de Maaslandlaan zullen op termijn vervangen moeten worden, hierbij is het van belang tevens de standplaatsen te optimaliseren.

Langs de Maaseikerweg en de Onzelievevrouwestraat ontbreekt op dit moment een doorlopende boombeplanting, die gezien de betekenis van deze straten wel gewenst is. In beide gevallen wordt in het ideale geval het wegprofiel zo herzien dat ruimte voor één rij grote bomen ontstaat. De bomen aan de zuidzijde van de Overweertstraat hebben ten opzichte van de fraaie, duurzame structuur aan de noordzijde nauwelijks meerwaarde en vormen op termijn een probleem, deze kunnen in overleg weloverwogen verwijderd worden. Het is wenselijk het sportpark Sint Louis een sterkere visuele relatie met de omgeving te geven door meer afwisseling aan te brengen in open en gesloten beplantingen. In de woonstraten is het beeld divers. In bepaalde delen van de wijk is sprake van een duurzame situatie. Elders staan bomen in kleine boomspiegels in de stoep. Hier zal per geval een zorgvuldige afweging gemaakt moeten worden. Als in de omgeving grote bomen garant staan voor een groen beeld van de woonomgeving kunnen ze verwijderd worden. Als wel behoefte is aan een bomenstructuur in deze straten, dan is vervanging door een passende soort mogelijk, liefst in combinatie met het optimaliseren van de standplaats. In woonstraten met een woonerf karakter is meestal behoefte aan optimalisatie van het bomenbestand door per boom een zorgvuldige afweging van de beste ingreep te maken.

- (1) Completeren hoofdstructuren
- (2) Afwegingen maken bij nevenstructuren
- (3) Optimaliseren t.b.v. duurzaamheid

LEUKEN

Landschappelijke en historische basis

Leuken is een wijk die gedurende meerdere decennia gegroeid is in het kampenlandschap ten oosten van Weert de basis waren een aantal oudere wegen ten zuiden van het gehucht Oud Leuken. Deze wegen maken nog altijd deel uit van de hoofdstructuur van de wijk en weerspiegelen zo het oude landschap.

Uitgangspositie en koers

Door de verschillen in ouderdom van de diverse delen van de wijk is ook de bomenstructuur divers van karakter. Langs de oudere hoofdstructuren staat overwegend een laan of rijbeplanting, die deels lijdt onder slechte standplaatsomstandigheden. Een groot deel van de woonstraten kent een duurzame boombeplanting, maar op enkele plaatsen doen zich nu of in de toekomst knelpunten voor.

Leidende gedachtes

Verduurzamen van de bomen langs belangrijke structuurlijnen. Oplossen van enkele knelpunten in woonstraten.

Voornaamste voorstellen

De Schutterijlaan is een belangrijke schakel in de noordelijke toegang tot de wijk, de bomenstructuur ondersteunt dit echter niet. In het wegprofiel kan ruimte voor een nieuwe laanbeplanting gevonden worden. De bomen langs de Voorstestraat staan in kleine boomspiegels in de stoep, hebben een slechte conditie en in deze vorm geen toekomst. Op termijn moeten deze bomen vervangen worden door liefst middelgrote bomen. Het verbeteren van de standplaatsomstandigheden, bijvoorbeeld door versmalling van de weg die een groenstrook voor de bomen mogelijk maakt, verdient hierbij aandacht. Eventueel kan overwogen worden te kiezen voor een rijbeplanting. Ook de standplaatsen in het noordelijke deel van de Middelstestraat verdienen aandacht. Het noordelijke deel van de Tromplaan kent een rijbeplanting onder krappe omstandigheden in de stoep, die geen meerwaarde heeft, aangezien aan de overzijde ruime plantsoenen met grote bomen aanwezig zijn. In overleg kan deze rij verwijderd worden.

In de Batavierenstraat moet verwijdering van bomen in de stoep overwogen worden. Versterken van de boomrijke plekken in dit deel van de wijk garandeert een meer duurzame en fraaiere boomstructuur. Rondom de Evertsenstraat hebben de bomen in de stoepen een slechte conditie en geen toekomstwaarde. Verwijderen en inzetten op enkele groene accenten is een mogelijkheid. Een alternatief is vervanging door een passende soort. Rondom de Leukenhof moet het bomenbestand

geoptimaliseerd worden. Het wijkwinkelcentrum vraagt om enkele markante bomen ter versterking van het groene karakter.

- (1) Vervangen boomstructuur Voorstestraat
- (2) Plaatselijk afwegingen te maken in woonstraten
- (3) Afwegingen bij nevenstructuren

ROND DE KAZERNE

Landschappelijke en historische basis

Rond de Kazerne neemt met zijn opbouw en zijn rijke bomenbestand een bijzondere plek in binnen Weert. De wijk is divers en ruim van opzet en bestaat uit delen met een verschillend karakter die zich rond bijzondere elementen als de kazerneterreinen en de omgeving van de IJzeren man voegen. Het oostelijke deel van Rond de Kazerne is ontstaan op de velden Bij Altweert. Het oude lint van Altweert is nu deels in de nieuwe ontwikkelingen opgenomen, evenals de Altweertekapel. Het westelijke deel van de wijk - waaronder het zogenaamde "bungalowpark", een karakteristieke villawijk in het bos uit de jaren '70 - heeft zich ontwikkeld in de bossen en op heideterreinen. De belangrijkste structuurlijnen van het historische landschap zijn in de nog steeds los en landschappelijk opgebouwde wijk, opgenomen. De Kazernelaan is een markante invalsweg van Weert uit de periode van de grote expansie.

Uitgangspositie en koers

Het karakter van Rond de Kazerne wordt bepaald door de oude bomen en bouselementen die al aanwezig waren op het moment dat de bebouwing ontstond. Hiernaast is in grote delen van de wijk de aanwezigheid van veel grote bomen in tuinen bepalend voor het fraaie groene aanzien. De Kazernelaan en de Rembrandtlaan behoren tot de meest markante boomstructuren van Weert. De Kazernelaan vormt in de laatste jaren een probleem omdat veel bomen uitvallen en moeilijk vervangbaar zijn. De delen van de wijk richting stad hebben een meer traditionele opzet waarin straatbomen het karakter bepalen. Overwegend zijn de boomstructuren in deze woonstraten goed van opzet en duurzaam, met uitzondering van kleinere stukjes met een woonefachtige opzet die aandacht vragen ten aanzien van de standplaatsen. In het bungalowpark staat het beeldbepalende bomenbestand de laatste tijd – ondanks de aanwezigheid van een speciaal beschermingsgebied – sterk onder druk. Bewoners waarderen het groene karakter, maar realiseren zich niet altijd dat het behoud hiervan ook hun verantwoordelijkheid is.

Leidende gedachtes

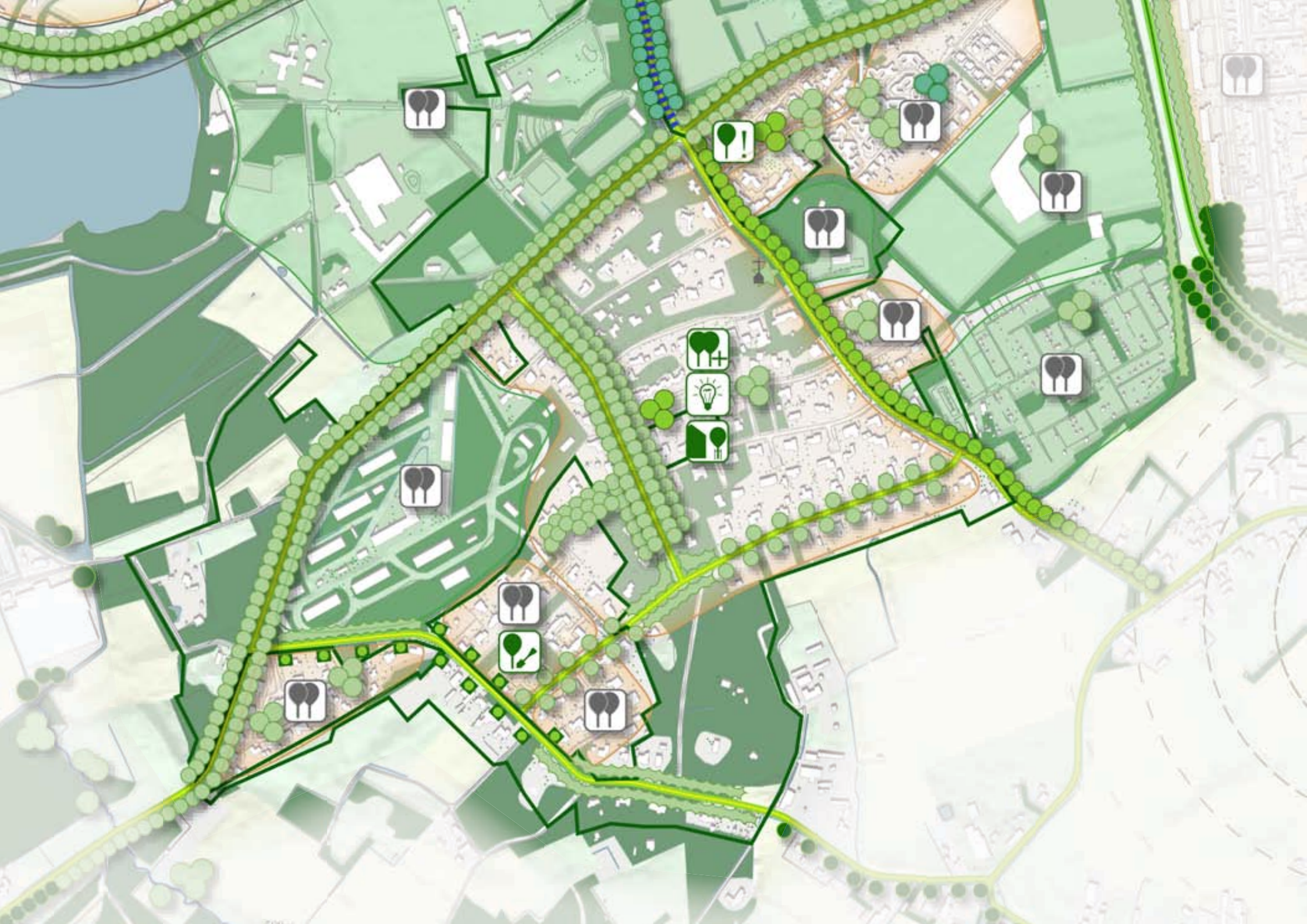
Belangrijk is het duurzaam maken en houden van de belangrijke structuren. Een tweede minstens zo belangrijke pijler is het beschermen, uitbreiden en met het oog op de toekomst verjongen van bomen in particuliere tuinen.

Voornaamste voorstellen

De bomen langs de Nelissenhofweg blijken in slechte conditie te zijn en zullen vervangen worden. Hierbij moet tevens aandacht zijn

- (1) Boomrijke plek met te vervangen bomen
- (2) Bescherming, verbering structuren en stimuleren bomen in tuinen
- (3) Plaatselijk standplaatsverbering

voor de standplaatsomstandigheden, bijvoorbeeld door de rijbaan iets te versmallen. Rondom de Asserlaan, de Brederostraat en de Ruysdaalhof vragen de standplaatsen aandacht en kan soms optimalisatie nodig zijn. Enkele boomrijke plekken hebben behoefte aan versterking of vervanging. De Dijkerstraat wordt begeleid door bossingels en grote tuinen. Deze structuur kan sterk aan kwaliteit winnen als in de aanliggende grote tuinen één of enkele passende bomen geplant worden. Dit is uiteraard aan de bewoners. De gemeente zal dit stimuleren en faciliteren. Enkele van de woonstraten in het bungalowpark (b.v. de Rubenslaan) hebben een laanachtige beplanting van soorten met een beperkte toekomstwaarde. Overwogen dient te worden deze te vervangen waarbij dan direct het bosachtige karakter versterking verdient door verschillende passende soorten door elkaar te gebruiken.

Bijzonderheden en aandachtspunten

Duurzaam behouden van de laanbeplanting van de Kazernelaan is een specifieke opgave. Door zijn bijzondere karakter met een dicht en donker bladerdak van beuken blijkt het vervangen van uitgevallen bomen haast onmogelijk. Het monitoren en periodiek verbeteren van de groeiomstandigheden kan de uitval helpen minimaliseren. Uitval die dan nog overblijft kan eenvoudigweg geaccepteerd worden, omdat deze het karakter van de structuur niet wezenlijk aantast. Als er grote gaten vallen is bescherming van de overblijvende bomen tegen zonnebrand belangrijk. Als gaten zo groot zijn dat lichtval ontstaat kan opvulling met jonge bomen overwogen worden. Op deze wijze is de structuur gezien de verwachte levensduur van de beuken nog een halve eeuw in stand te houden, waarbij plaatselijk gaten geaccepteerd moeten worden. Zodra de uitval het karakter van de laan wezenlijk aan gaat tasten, dienen de bomen in één keer of in etappes vervangen te worden.

Behoud van het bijzondere en boomrijke karakter van het bungalowpark is een gedeelde verantwoordelijkheid. In de eerste plaats van de individuele eigenaren die moeten beseffen dat op ieder perceel bomen nodig zijn die aan de bossfeer bijdragen. Voorlichting en stimulering via de regeling voor een boom in de tuin kunnen hier een rol in spelen. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om toe te zien op handhaving van regels en procedures en het is een gedeelde verantwoordelijkheid van eigenaren, gemeente, buurtbewoners en wijkraad om een sfeer van gezamenlijke constructieve dialoog op te bouwen waarin bomen beschermd en gehandhaafd worden. Binnen deze dialoog is dan ook ruimte voor het gedeelde besef dat bomen soms ook kunnen wijken voor persoonlijke belangen, mits nieuwe aanplant het totaalbeeld zekerstelt en versterkt. Als langs de weg van gedeelde verantwoordelijkheid en “voor wat hoort wat” een dynamisch bomenbestand groeit kan dit in de toekomst zelfs een veel grotere waarde krijgen dan de huidige fraaie uitgangssituatie.

KEENT

Landschappelijke en historische basis

Een groot deel van Keent behoort tot de eerste uitbreidingen die na de oorlog ontstonden op de velden rond Weert. Vanuit de spoorwegtunnel bij het station groeide een nieuwe moderne wijk rondom het oude lint van Keent en de nieuw ontworpen Sint Jozeflaan. Behalve het oude lint van de Kerkstraat met vooroorlogse bebouwing zijn in wijk ook oost-west lopende veldwegen opgenomen. In het noorden van de wijk is in de jaren '90 een groot fabrieksterrein herontwikkeld met voor die periode typische woonbebouwing. In het zuiden, bij de bocht van de Ringbaan is recent een deel herontwikkeld.

Uitgangspositie en koers

Door de ouderdom is de wijk rijk aan inmiddels volgroeide, fraaie en duurzame boomstructuren. Het oude lint heeft een laanstructuur die plaatselijk onderbroken is en als geheel krappe standplaatsomstandigheden kent. Het vierrijige profiel van gekandelaberde platanen in de Sint Jozeflaan is zeer markant, maar afhankelijk van goed periodiek onderhoud. Langs de Keulerstraat en de Kruisstraat vragen de krappe standplaatsen aandacht. In de woonstraten is het beeld divers. Sommige straten hebben een duurzame boomstructuur, andere zijn krap van opzet, soms is er een probleem met de standplaatsen. Andere straten zijn net gereconstrueerd en van nieuwe, overwegend duurzame, boomstructuren voorzien.

Leidende gedachtes

Versterken en duurzaam maken van de goede uitgangspositie. Verbeteren van standplaatsen waar nodig, zodat volgroeide bomen ook in de komende decennia gehandhaafd kunnen blijven.

Voornaamste voorstellen

Het meest noordelijke deel van de St. Jozeflaan mist het karakter van het continue vierrijige profiel. Hier moet een heldere keuze gemaakt worden. Eén mogelijkheid is om ondanks het ruimtegebrek het profiel hier met nieuwe bomen door te zetten. Een andere mogelijkheid is om op basis van de aanwezige grote bomen in dit gedeelte te kiezen voor een nieuwe afwijkende boomstructuur die vooral het pleinkarakter van deze plek ondersteunt.

In de Kerkstraat is het streefbeeld om de huidige situatie te versterken tot een duurzame losse laan. Hiervoor is het nodig plaatselijk bomen toe te voegen, te vervangen of van een ruimere of betere standplaats te voorzien. Aan de zuidzijde van de Regentesselaan staat in de stoep een rij bomen onder krappe omstandigheden die een zeer

bepaalde meerwaarde heeft naast de schitterende structuur aan de noordzijde van de weg. Weloverwogen verwijderen lijkt voor de hand liggend. In de straten rondom de Valenakkerweg is optimalisatie van de boomstructuur gewenst: weloverwogen verwijderen of vervangen in straten met weinig ruimte en inzetten op straten met goede omstandigheden. Een vergelijkbare optimalisatie is gewenst in de straten rondom de Oudenakkerstraat. Bij de relatief jonge bomen in de buurt rondom de Twijnderstraat vormen de krappe boomspiegels een aandachtspunt. Rondom de Alphons Boostenstraat kunnen bepaalde nevenstructuren met beperkte toekomstwaarde verwijderd worden. Enkele boomrijke plekken vragen om versterking.

Bijzonderheden en aandachtspunten

Langs parkeervakken aan de Serviliusstraat staat een grote, beeldbepalende rij haagbeuken met weinig ruimte rond de stamvoet. In overleg met betrokkenen moet hier voor een duurzame oplossing gekozen worden.

De St. Jozeflaan is een unieke structuur met een bijzondere uitstraling. Zorgvuldig voortzetten van het kadelaber-beheer is gewenst. Hiernaast zou het op termijn nodig kunnen zijn om boomspiegels te verruimen.

- (1) Versterken lint
- (2) Afweging nodig bij noordzijde St. Jozeflaan
- (3) In diverse woonstraten zijn de bomen net vernieuwd

MOESEL

Landschappelijke en historische basis

Moesel is één van de grote uitbreidingswijken die in de jaren '70 op de velden ten zuiden van Weert gebouwd zijn. Kleine delen richting station en langs de Maaseikerweg zijn ouder en de woningen in het zuidoosten stammen uit de jaren '80. Het historische patroon van veldwegen met boerderijbebouwing tussen Weert en het lint Keent is volledig verdwenen. De Moeselkapel is binnen de wijk een bijzonder tastbaar element van het oude landschap.

Uitgangspositie en koers

Moesel kent markante belangrijke structuren die inmiddels tamelijk volgroeid zijn en zich overwegend duurzaam verder kunnen ontwikkelen. In de woonstraten is het aantal knelpunten groter: in sommige delen van de wijk staan grote bomen in krappe omstandigheden en veroorzaken nu of in de toekomst problemen. Een deel van de woonstraten zijn net gereconstrueerd en van nieuwe, overwegend duurzame, boomstructuren voorzien.

Leidende gedachtes

Waar nodig duurzaam maken en versterken van de bestaande hoofdstructuren. Verduurzamen van bomen in woonstraten door heldere keuzes te maken en niet passende bomen te vervangen.

Voornaamste voorstellen

De bomenstructuur aan de Nassaulaan vraagt om versterking bij het wijkwinkelcentrum en verbetering van de standplaatsen richting Maaseikerweg. Ook langs de Johan Willem Frisolaan vragen de standplaatsen en de vitaliteit van de bomen aandacht. De begeleiding van de weg kan hier versterkt worden door het creëren van een nieuwe boomrijke plek bij de flat bij de Ringbaan. Bij het Wijkwinkelcentrum kunnen het groene karakter en de uitstraling versterkt worden door het planten van enkele markante bomen. In de woonstraten rondom de Jan de Oudestraat en het Moeselplein zijn in verhouding veel boomstructuren die nu of in de toekomst problemen geven door te grote soorten in te krappe omstandigheden, veelal in kleine boomspiegels in de stoep. Als in de omgeving, bijvoorbeeld in plantsoenen, bomen voor een groen beeld in de woonomgeving zorgen, kan overwogen worden in bepaalde straten de wegbeplanting te verwijderen. Dit kan gepaard gaan met het stimuleren van het planten bomen in tuinen of het terugbrengen van enkele groene accenten. Een andere mogelijkheid is het vervangen door soorten die in deze krappe omstandigheden duurzaam gehandhaafd kunnen worden of soorten die snel groeien

en periodiek vervangen worden. Deze laatste mogelijkheid ligt voor de hand als een forsere boomstructuur gewenst is. In beide gevallen is het wenselijk de standplaatsen te verbeteren, bijvoorbeeld door een deel van de stoep om te vormen tot grasstrook.

- (1) Moeselkapel: te versterken markante plek
- (2) Afwegingen maken bij verschil in duurzaamheid
- (3) Sommige boomrijke plekken te versterken

GRASWINKEL

Landschappelijke en historische basis

Graswinkel is een wijk die in de jaren '70 ontstaan is in het kampenlandschap ten oosten van de Maaseikerweg. Een markante vork van wegen weerspiegelt in het zuidelijke deel van de wijk nog het oude landschap. In de rest van de wijk is een karakteristieke nieuwe structuur geïntroduceerd: hier vormt de Graswinkellaan een rondlopende hoofdontsluiting met daaromheen woonstraten met deels een woonerfachtige opzet.

Uitgangspositie en koers

De belangrijke wegstructuren zijn grotendeels van forse bomen voorzien. In het bijzonder langs de Graswinkellaan is de ruimte voor de stamvoeten echter beperkt; een situatie die in de toekomst problemen gaat veroorzaken. De Kievitlaan ontsluit een belangrijk deel van de wijk maar kent een kwijnende boomstructuur in uitzonderlijk krappe groeiomstandigheden. In de woonstraten is het beeld divers, maar zijn er relatief veel bomen met beperkte toekomstwaarde. Op diverse plaatsen is ruimte voor bomen aanwezig die nog niet uitgebuit wordt. Door deze in potentie boomrijke plekken te versterken is in Graswinkel ruimte voor forse bomen die de wijk zeer kunnen verrijken. In het park aan de Graswinkellaan is al een goede boomstructuur aanwezig, die zich de komende jaren tot de groene blikvanger van de wijk zal ontwikkelen.

Leidende gedachten

Waar mogelijk verduurzamen van de belangrijke structuren. In de woonstraten moeten zorgvuldige afwegingen gemaakt worden om tot een duurzaam bomenbestand te komen. Plekken waar meer ruimte is moeten beter uitgebuit worden.

Voornaamste voorstellen

De hoofdtoegang tot de wijk vanaf de Maaseikerweg ontbeert een passende boomstructuur. Als zich hier een mogelijkheid voordoet verdient het de voorkeur om het wegprofiel te herzien en van een kleine groene middenberm met bomen te voorzien. Belangrijk is het duurzaam maken van de boomstructuur langs de Graswinkellaan, bijvoorbeeld door de weg iets te versmallen of van een halfverharde strook te voorzien. De Moeselschansweg en de Tinnegietersweg vragen om versterking door enkele gaten in de boomstructuur te dichtten. De markante plek op de splitsing van deze wegen leent zich bij uitstek voor een nieuwe markante boom. De boomstructuur langs de Kievitlaan heeft realistisch gezien geen toekomst en er lijken ook geen mogelijkheden dit structureel

te verbeteren. Het is verstandig deze kwijnende bomen te verwijderen en in de hofjes grenzend aan de Kievitlaan nieuwe bomen te planten die hier tot groene blikvangers en groene begeleiding uit kunnen groeien. De boomstructuur in de woonstraten dient geoptimaliseerd te worden en tevens kan het stimuleren van bomen in tuinen bijdragen aan een groene woonomgeving.

- (1) Duurzaam maken Graswinkellaan
- (2) Optimaliseren t.b.v. duurzaamheid
- (3) Uitbuiten van in potentie boomrijke plekken

BOSHOVEN

Landschappelijke en historische basis

Boshoven, Vrakker en Hushoven waren gehuchten op de akkers ten noorden van Weert. Met Vrakker als kern is de wijk Boshoven gedurende meerdere decennia excentrisch gegroeid. Hierdoor heeft Boshoven een divers karakter en weerspiegelt het de stedenbouwkunde van de gehele naoorlogse periode. De minder veranderde oude kernen Oud Boshoven en Hushoven vormen markante relictten van het oude landschap binnen de wijk. De belangrijke veldwegen vormen nu een groot deel van de hoofdstructuur van de wijk.

Uitgangspositie en koers

Omdat overwegend oude veldwegen de belangrijke structuurlijnen in de wijk zijn, hebben deze een krap profiel met weinig ruimte voor bomen. Hierdoor zijn zij soms boomarm, vallen er deels gaten in de structuur of vormen de standplaatsomstandigheden een probleem. Door de lange ontwikkelingstijd is de bomenstructuur in de woonstraten erg divers van karakter. Uiteenlopend van krappe profielen met bomen in de stoep, via woonefachtige situaties tot recente delen met redelijk ruime plantstroken.

Leidende gedachtes

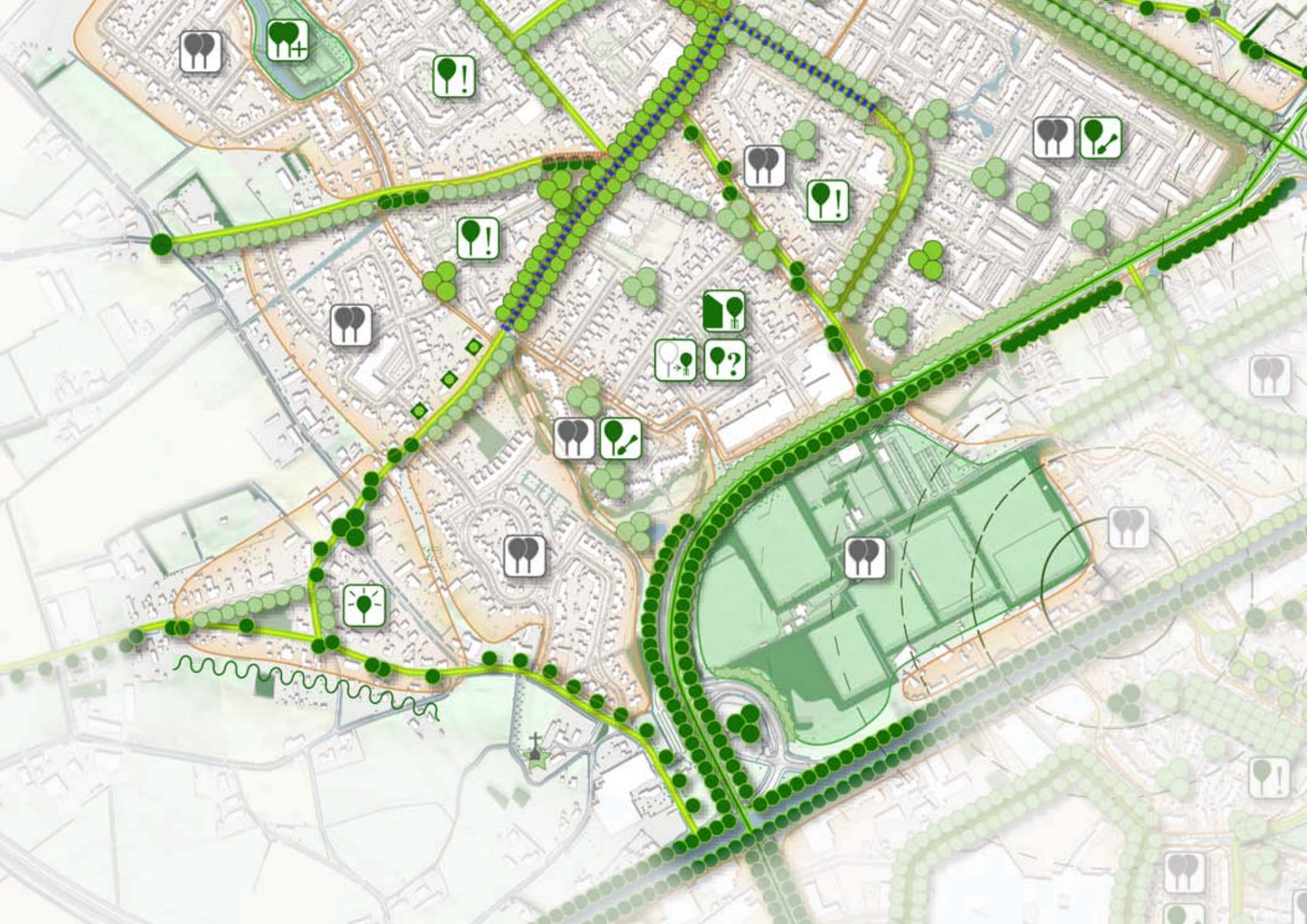
Waar nodig verbeteren van standplaatsomstandigheden en completeren van boomstructuren. Verduurzamen van het bomenbestand in met name de oudere woonstraten.

Voornaamste voorstellen

De bomen langs de Boshoverweg zijn in de huidige vorm niet duurzaam. De plantplaatsen zijn te krap voor de soort en de vitaliteit van de bomen – die al ingrijpend gesnoeid zijn – is matig. Bezien kan worden of de situatie zo te verbeteren is dat een deel van de bomen gehandhaafd kan worden. Het is echter ook niet uit te sluiten dat het vervangen van de gehele structuur de beste oplossing is. In dat geval dient eveneens overwogen te worden het wegprofiel zo aan te passen dat in plaats van een laan een rij geplant wordt die dan in een groenstrook voldoende ruimte kan krijgen. Richting Oud Boshoven ontbreekt begeleidende beplanting langs de Boshoverweg. Gezien de beperkte ruimte en het dorpse karakter is begeleiding door enkele solitairen hier op zijn plaats. Ditzelfde geldt voor de Princenweg. Richting De Zuid-Willemsvaart is echter ook ruimte voor een losse rij. Waar de Boshoverweg en Oud Boshoven bij elkaar komen is een karakteristieke driehoekige ruimte die met de juiste inrichting uit kan groeien tot een waardevolle boomrijke plek. De Sint Luciastraat is op

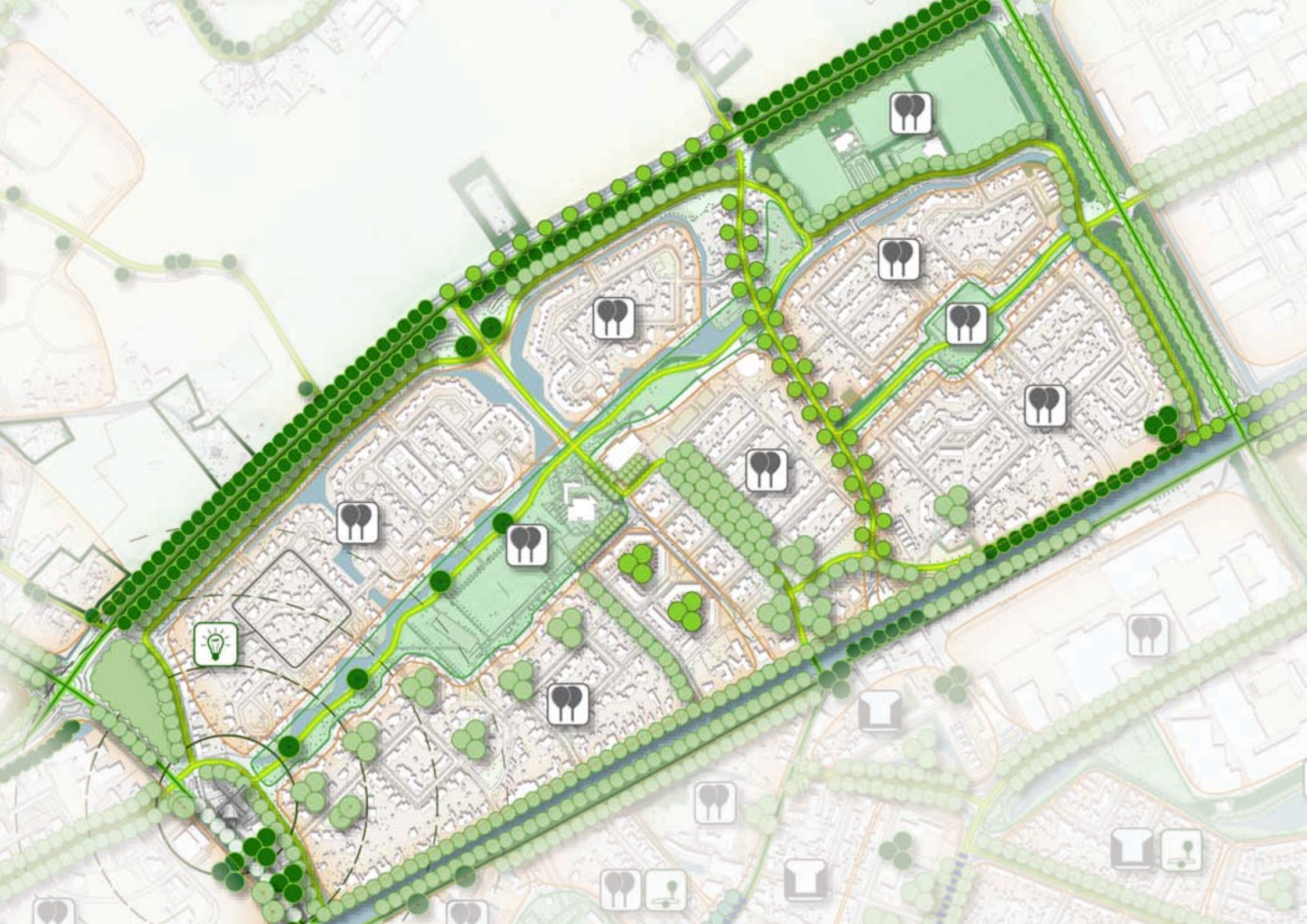

- (1) Versterken boomstructuur Boshoverweg
- (2) Optimaliseren in woonerven
- (3) Weinig knelpunten in jonge woonstraten

dit moment onbeplant, enkele groene accenten kunnen de functie van belangrijke toegangsweg ondersteunen. Langs de Burcht staan forse bomen waarvan de stamvoet te weinig ruimte heeft, versmalling van de verharding kan dit oplossen. De Hushoverweg is een markant oud lint waarvan het karakter door de deels historische bebouwing bepaald wordt. Aanvulling met begeleidende solitairen kan dit karakter versterken en het lint een groener en vriendelijker beeld geven.

In het oudste gedeelte van de wijk, rond het oorspronkelijke Vrakker staan in de woonstraten forse bomen in kleine boomspiegels in de stoep. In veel gevallen is dit een situatie die nu of in de toekomst problemen veroorzaakt. Als in de omgeving, bijvoorbeeld in plantsoenen, bomen voor een groen beeld in de woonomgeving zorgen, kan overwogen worden in bepaalde straten de bomen te verwijderen. Dit kan gepaard gaan met het stimuleren van het planten van bomen in tuinen of het terugbrengen van enkele groene accenten. Een andere mogelijkheid is het vervangen door soorten die in deze krappe omstandigheden duurzaam te handhaven zijn of soorten die snel groeien en periodiek vervangen worden. Deze laatste mogelijkheid ligt voor de hand als een forsere boomstructuur gewenst is. In beide gevallen is het wenselijk de standplaatsen te verbeteren, bijvoorbeeld door een deel van de stoep om te vormen tot grasstrook. In alle delen van de wijk met een woonefachtige opzet staan veel bomen. Deze staan echter vaak in krappe boomspiegels of hebben door de soortkeuze weinig toekomstwaarde. Verbetering van de standplaatsen of algehele optimalisatie van de boomstructuur is hier nodig.

MOLENAKKER

Landschappelijke en historische basis

Molenakker is een jongere uitbreidingswijk die in de jaren '90 is ontstaan is op het Laarveld ten noorden van het Centrum. De Oude Laarderweg is als lint met oudere bebouwing in de wijk opgenomen. Een groene parkgordel vormt de ruggengraat van de wijk die door een rondomgelegen ringweg en een dwarsverbinding haaks op de parkgordel ontsloten is.

Uitgangspositie en koers

De boomstructuren zijn overwegend ruim van opzet. Bomen staan altijd in gras of in een beplantingsstrook en hebben daardoor een grote duurzaamheid.

Leidende gedachtes

Behouden en versterken van de duurzame opzet. Oplossen van enkele knelpunten. Versterken en duurzaam maken van de boomstructuur langs de Oude Laarderweg

Voornaamste voorstellen

De hoofdentree bij de Wiekendreef kan met enkele markante bomen aan zeggingskracht winnen. Het open karakter met zicht op het water moet daarbij zeker behouden blijven. Ook langs het water in de parkgordel kunnen enkele markante bomen, bijvoorbeeld Treurwilgen, het beeld versterken. De carré van de Korenmolen vormt een knelpunt door beperkte ruimte voor de aanwezige bomen. In overleg met de bewoners zal hier een duurzame oplossing gevonden moeten worden. De begeleidende beplanting langs het kanaal richting Ringbaan moet gecompleteerd worden. Tevens is hier ruimte voor een nieuwe boomrijke plek. Het streefbeeld voor de Oude Laarderweg is een losse laan, passend bij het karakter van het historische lint. Versterking van de bestaande boomstructuur is nodig, dit zal betekenen dat bomen aangevuld en vervangen moeten worden waarbij ook het streven is de standplaatsomstandigheden zoveel mogelijk te optimaliseren.

- (1) Duurzame bomen in woonstraten
- (2) Beeldbepalende vormbomen
- (3) Versterken boomstructuur Oude Laarderweg

LAAR

Landschappelijke en historische basis

Laar bestond van oorsprong uit een groep van gehuchten en bebouwingslinten op de velden ten noorden van Weert. Na de oorlog is één van de plekken langs zo'n lint uitgegroeid tot een dorpskern - die dus relatief nieuw is - en later is uitgebreid met kleine nieuwbouwwijken. Het oude patroon van wegen is nog gaaf aanwezig, maar zal in de nabije toekomst deels opgenomen worden in de uitbreidingen Laarveld en Kampershoek Noord.

Uitgangspositie en koers

De belangrijke structuren hebben overwegend een al wat oudere beplanting, of zijn recent van beplanting voorzien. De woonstraten zijn afhankelijk van hun ouderdom onbeplant of hebben een duurzame jonge boombeplanting. Bij het markante punt op het belangrijke kruispunt van wegen in de dorpskern zijn enkele markante bomen toegevoegd.

Leidende gedachtes

Completeren en verduurzamen van beplanting langs de hoofdstructuurlijnen. Behouden van aanwezige boombeplanting in woonstraten. Behoedzaam omgaan met de nog aanwezige openheid van het veld, maar tegelijkertijd deze openheid accentueren door passende, duurzame beplanting langs belangrijke wegen en bebouwingslinten.

Voornaamste voorstellen

De Eiken aan de Aldenheerd hebben tamelijk krappe standplaatsen. Hier zal naar een duurzame oplossing gezocht moeten worden. De bomenrij langs de Gertrudisstraat dient gecompleteerd te worden evenals langs de bomenrij langs de Rakerstraat. De Heugterbroekdijk is in het dorp onbeplant. Gezien de beperkte ruimte is het stimuleren van het planten van begeleidende bomen in tuinen wenselijk, in combinatie met een enkele nieuwe markante boom. De Laarderweg is onbeplant, de huidige situatie en de te verwachten ontwikkelingen vragen om een groene begeleiding. Met het oog op de waardevolle openheid van het veld is begeleiding door solitaire hier op zijn plaats. Dit is ook het streefbeeld voor het zuidelijke deel van de Rakerstraat. De aanwezige jonge bomen kunnen hiertoe deels gehandhaafd en deels verplant worden.

- (1) Verbeteren standplaatsen Aldenheerd
- (2) Versterking van het dorps karakter door groene accenten
- (3) Aanvullen belangrijke oude structuren

ALTWEERTERHEIDE

Landschappelijke en historische basis

Altweeterheide is een ontginningsdorp uit de jaren '20 dat ontstaan is te midden van de bossen en moerassen westelijk van Weert. De grensovergang naar België en de verharde Bochholterweg hebben na de oorlog tot een sterkere groei van de aanvankelijk zeer bescheiden verzameling huizen geleid. De woeste gronden rondom het dorp zijn ontgonnen tot landbouwgebied. In de laatste decennia zijn bij het dorp compacte woonwijken ontstaan.

Uitgangspositie en koers

Altweeterheide heeft een zorgvuldig ontworpen dorpskern die rijk is aan bomen. De belangrijke wegen zijn grotendeels van een passende boombeplanting voorzien. De woonstraten zijn afhankelijk van de ouderdom onbebplant of hebben een passende boombeplanting in groenstroken.

Leidende gedachtes

Waar nodig verduurzamen en aanvullen van de belangrijke boomstructuren. Versterken van het groene dorpshart en behouden en versterken van de boombeplanting in woonstraten.

Voornaamste voorstellen

De bomen langs de Bocholterweg hebben deels te weinig ruimte voor de stamvoeten, verbetering is nodig om deze markante structuur duurzaam te kunnen handhaven. Het zuidelijke deel van de Zoomweg is onbebplant, deze kan van een nieuwe bomenrij voorzien worden. Een nieuwe bomenrij is ook gewenst langs de Karelkeweg. Versterking van het groen in het dorpshart vormt een specifieke opgave. De veiligheid vraagt om verkeerskundige aanpassingen aan de Bocholterweg, dit kan gecombineerd worden met het planten van markante bomen en versterking van boomrijke plekken. Rondom de Savelstraat zijn de woonstaten boomarm. Het stimuleren van bomen in tuinen kan hier sterk bijdragen aan een groenere woonomgeving. Rondom de Lindenhof is met name het versterken van boomrijke plekken gewenst.

Bijzonderheden en aandachtspunten

Altweeterheide heeft als "ontworpen dorp" een speciale cultuurhistorische betekenis. Bij iedere afweging is toetsing aan het oorspronkelijke ontwerp nodig. Een eventuele herinrichting van het kerkplein zal het dorpskarakter moeten versterken.

- (1) Specifieke opgave in het dorpshart
- (2) Completeren belangrijke structuren
- (3) Groenere woonstraten door stimuleren bomen in tuinen

SWARTBROEK

Landschappelijke en historische basis

Swartbroek is een klein dorp aan de Tungelroyse beek dat omgeven was door een besloten kampenlandschap met een enkel open veld. Op dit moment is met name de openheid te zuiden van het dorp markant. Rondom de bouwlanden lagen oorspronkelijk laaggelegen, natte gebieden die inmiddels grotendeels ontgonnen zijn.

Uitgangspositie en koers

Swartbroek kent een aanzienlijk bestand aan beeldbepalende grote bomen die echter vaak in krappe standplaatsomstandigheden staan. Met name de markante, grote en vitale Eiken aan Ittervoorterweg dragen sterk bij aan een groen en dorps karakter. Het Kerkplein en omgeving is relatief stenig. De woonstraten zijn overwegend groen, maar de bomen in de woonstraten rondom de Genovastraat zijn minder vitaal en krijgen op termijn te kampen met standplaatsproblemen. Op de overgang naar het buitengebied valt de fraaie en vitale structuur langs Hennenstraatje op.

Leidende gedachtes

Behouden en versterken van het groene en dorps karakter. Meer continuïteit brengen in belangrijkste structuren. Balans vinden tussen de functionaliteit van de openbare ruimte en de kwaliteiten van het boombestand. Boombestand in woonstraten duurzaam maken.

Voornaamste voorstellen

Waar mogelijk moeten de standplaatsomstandigheden van de bestaande grote bomen langs de Ittervoorterweg verbeterd en duurzaam gemaakt worden in combinatie met het completeren en waar nodig vervangen van de boomstructuur. Bomen met structureel te weinig ruimte moeten vervangen en verplaatst worden, danwel vervangen worden door een kleinere soort. Een andere mogelijkheid is ze te verwijderen en dit in overleg te compenseren door begeleidende bomen in de aangrenzende tuinen. De standplaatsomstandigheden van de bestaande grote bomen langs Coolenstraat en langs de Rectorijstraat moeten verbeterd worden. Rondom de Genovastraat moeten de bestaande bomen op termijn vervangen worden door passende kleine bomen. Bij diverse splitsingen, wegkruisen en kapellen en op of nabij het Kerkplein kunnen nieuwe markante bomen voor een grote meerwaarde zorgen.

Bijzonderheden en aandachtspunten

De bestaande grote Eiken vertegenwoordigen een belangrijke waarde die niet makkelijk vervangbaar is, dit vraagt om behoedzaam beheer en doordachte afwegingen die zowel op het streven naar behoud als op het bereiken van duurzaamheid gestoeld zijn.

In de omgeving van de Molen de Hoop zijn er kansen voor verbetering van het groen en verbetering van het molenbiotoop. Door hier in overleg goede afwegingen te maken kan de openbare ruimte en de groene inbedding van het sportpark aan kwaliteit winnen en kunnen knelpunten in de windvang weggenomen worden.

Het landschappelijke ensemble bij de viersprong is met relatief bescheiden ingrepen sterk op te waarderen: herstel van de wegstructuur, completering van boombeplanting en vervangen van struikbeplanting door een haag achter het kruisbeeld. Tevens is beekbegeleidende beplanting langs de Tungelroysebeek gewenst.

- (1) Versterken en verduurzamen Ittervoorterweg
- (2) Plaatselijk standplaatsen verbeteren
- (3) Markante bomen ter ondersteuning van bijzondere landschappelijke plekken

STRAMPROY

Landschappelijke en historische basis

Stramproy is een sterk gegroeid dorp dat van oudsher naast een dorpskern, vooral ook bestond uit een weefsel van boerderijlinten. Het dorp was omgeven door van oorsprong besloten kampen en open velden. In het bijzonder ten westen van de dorpskern had het kampenlandschap een markante structuur van lange met elkaar vervlochten wegen door het kampenlandschap. Deze landschapsstructuur is grotendeels nog gaaf aanwezig en nu voor een belangrijk deel opgenomen in de naoorlogse uitbreidingen die gepaard zijn gegaan met een sterke excentrische groei over de oorspronkelijke structuur van veldwegen met boerderijen heen.

Uitgangspositie en koers

Stramproy is in verhouding opvallend arm aan groen. Dit geldt zowel voor de oude wegstructuren als voor een deel van de woonuitbreidingen. De wegprofielen zijn overwegend krap en bieden weinig ruimte voor boomstructuren. Het plaatselijke boomarme karakter sluit wel goed aan bij de historische situatie en levert op diverse plekken een karakteristiek, door de bebouwing bepaald, dorpsbeeld op. Jongere woonuitbreidingen hebben overwegend een groter bomenbestand. Recente stedenbouwkundige ontwikkelingen in het centrum zijn nog niet optimaal doorvertaald in de boomstructuur, maar op het Kerkplein is wel een enorme kwaliteitsimpuls gegeven door de aanplant van een aantal markante bomen. Langs de Julianastraat – Frans Strouxstraat zijn begeleidende solitaire geplant. Bij op handen zijnde rioolrenovaties wordt in de straatprofielen ruimte gemaakt voor groene accenten. Bepaalde woonstraten, vooral die met een woonefachtige opzet, krijgen op termijn te kampen met standplaatsproblemen.

Leidende gedachten

Dorp groener maken, met behoud van de dorps karakteristiek. Belangrijke structuren herkenbaarder maken en verfraaien door begeleiding met bomen - gezien de beperkte ruimte wordt hiervoor op veel plaatsen ingezet op begeleidende solitaire of begeleiding door bomen in tuinen. Boombestand in woonstraten duurzaam maken. In combinatie met rioolrenovaties in boomarme straten ruimte maken voor groene accenten.

Voornaamste voorstellen

Zoveel mogelijk completeren van de boombegeleiding langs de Julianastraat door te blijven zoeken naar mogelijkheden voor begeleidende solitaire en begeleidende bomen in tuinen. In aanvulling

op de recente aanplant in het centrum moet gezocht worden naar mogelijkheden voor het aanbrengen van bomen in de omgeving van de supermarkt en de parkeerplaats. Langs de Horsterweg kan een losse rijbeplanting van grote bomen, danwel begeleidende grote solitaire aangebracht worden, gecombineerd met het stimuleren van begeleidende bomen in tuinen. Gezien de beperkte ruimte wordt voor de overige belangrijke structuurlijnen vooral uitgegaan van groene begeleiding door solitaire. Afhankelijk van de ruimte kunnen deze structuren bestaan uit grote of middelgrote bomen die echter altijd moeten passen bij het dorps karakter. Rondom Parklaan, Kroonstraat, Jeupenhof en Europastraat zijn in principe boomarme straatprofielen. Afhankelijk van rioolrenovaties kan ruimte gemaakt worden voor groene accenten en afhankelijk van de maat van de tuinen het planten van bomen in tuinen gestimuleerd worden. Rondom Vlasakker en Demersstraat moeten de boomstructuren geoptimaliseerd worden door zorgvuldige afwegingen te maken over verwijderen, vervangen en verbeteren van standplaatsen. Op diverse splitsingen en bij wegkruisen en kapellen kunnen nieuwe makante bomen een grote meerwaarde hebben.

- (1) Begeleidende solitaire langs belangrijke structuren
- (2) Optimaliseren in bepaalde woonstraten
- (3) Markante bomen ter ondersteuning van bijzondere Y-splitsingen

TUNGELROY

Landschappelijke en historische basis

Tungelroy is een klein dorp te midden van kampen en velden noordelijk van de Tungelroysebeek. De oorspronkelijke bebouwing die zich aanvankelijk vooral langs de dorpsstraat uitstrekte is de laatste decennia uitgebeid met enkele nieuwbouwwijken.

Uitgangspositie en koers

Tungelroy heeft enkele plekken met waardevolle grote bomen, maar is overwegend redelijk arm aan groen. De bomen langs de Dorpsstraat kwijnen en hebben slechte standplaatsomstandigheden. De woonstraten zijn afhankelijk van de ouderdom onbeplant of van een passende boombeplanting in groenstroken voorzien. Het hart van het dorp is tamelijk stenig en mist een aangename groene uitstraling.

Leidende gedachtes

Omvormen van de bomen langs de Dorpsstraat zodat een duurzame groene begeleiding ontstaat. Ontwikkelen van een groen dorps hart. Stimuleren van bomen in tuinen in de boomarme woonstraten.

Voornaamste voorstellen

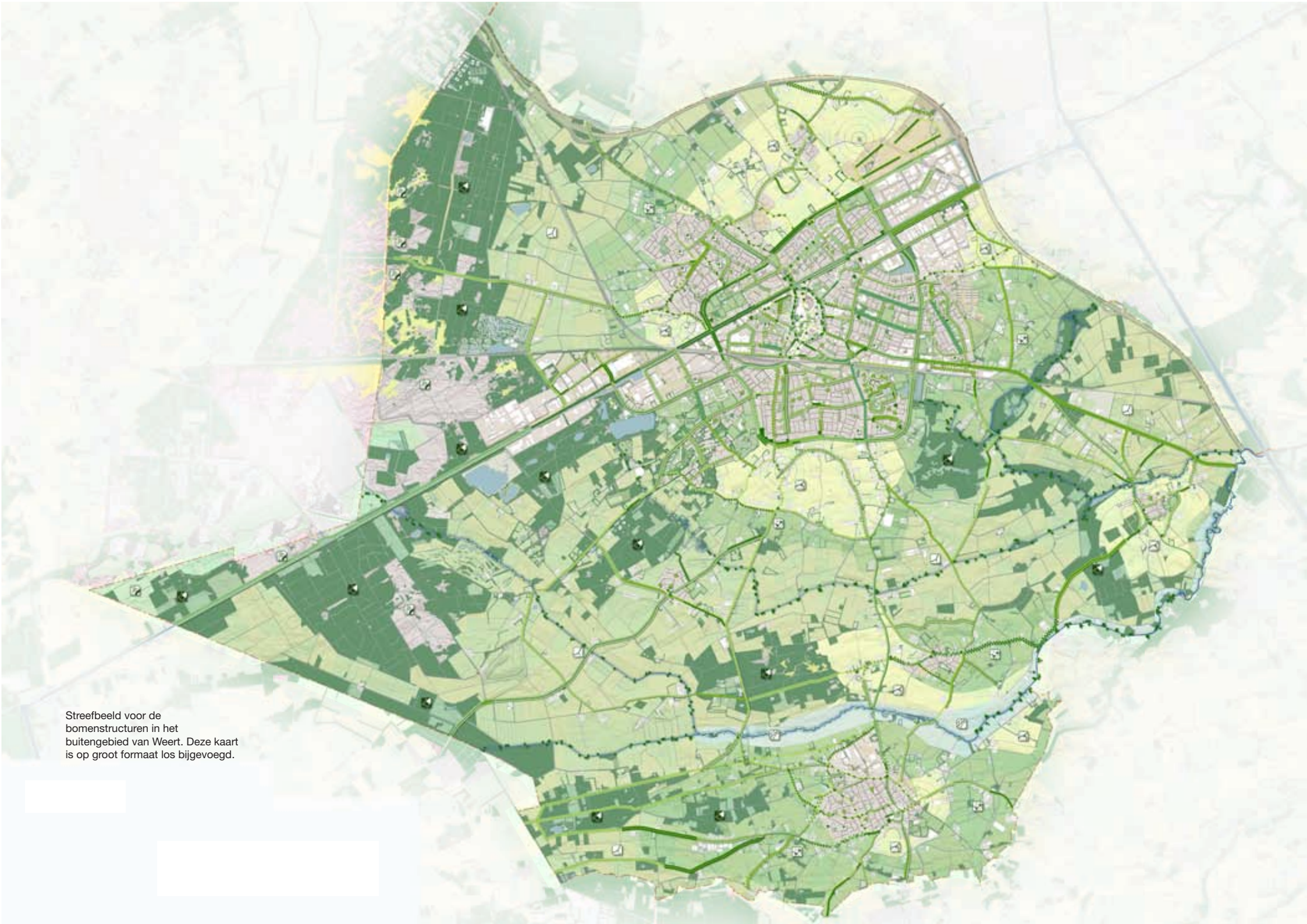
De bomen langs de Dorpsstraat hebben grotendeels geen toekomst. In overleg kunnen deze verwijderd worden om ze te vervangen door enkele begeleidende solitaire op plekken waar net voldoende ruimte voor een goede groeiplaats is. Deze omvorming kan samengaan met het stimuleren van begeleidende bomen in tuinen. Buiten het dorp kan de Dorpsstraat voorzien worden van een losse laanbeplanting. Rondom de Kerkveldweg en de Halferstraat zijn de woonstraten boomarm. Het stimuleren van het planten van bomen in tuinen kan hier sterk bijdragen aan een groenere woonomgeving. Het ontwikkelen van een groen dorps hart is een specifieke opgave. In elk geval kan gedacht worden aan markante bomen bij de Kerk en op het Sint Barbaraplein.

BEDRIJVENTERREINEN

Overwegend hebben de bedrijventerreinen een opvallend goede, ruime opzet met brede hoofdstraten die ruimte bieden aan een robuuste boomstructuur die als groen casco in deze dynamische omgevingen kan functioneren. Het duurzaam behouden van dit groene casco is binnen de bedrijventerreinen de voornaamste opgave.

- (1) Ontwikkelen van een groen dorps hart
- (2) Vervangen begeleidende solitaire langs Tungelroedorpsstraat, stimuleren begeleidende bomen in tuinen
- (3) Completeren belangrijke structuren

Streefbeeld voor de
bomenstructuren in het
buitengebied van Weert. Deze kaart
is op groot formaat los bijgevoegd.

3.3 Belangrijke (infra)structuurlijnen

Singel

Voor de singel is een omvorming voorzien die voortbouwt op de belangrijke aanwezige kwaliteiten, zoals beschreven bij Centrum.

Ringbanen

De Ringbanen kenmerken zich door een divers, maar overwegend zeer groen karakter. Op deze variatie wordt voortgebouwd waarbij ter versterking van de herkenbaarheid en de kwaliteit op een aantal plekken behoefte is aan uitbreiding van de boomstructuur. Vanaf de Eindhovenseweg tegen de klok in: een begeleidende parkstrook bij bedrijventerrein Centrum Noord, bomenrijen en een bomenlaan van de bocht bij Boshoven tot de spoorlijn, bomenrijen en een parkstrook in de bocht bij Keent, versterking van de parkstrook en een bomenrij bij Moesel, versterking van de parkstrook bij het parkje van Groenewoud en bomenrijen ten noorden van Molenakker.

Ringbaan Noord richting A2, ter plaatse van Kampershoek

Dit deel van de Ringbaan is eigenlijk geen onderdeel van de ring om Weert, het is een belangrijke invalsweg die de Ringbaan verbindt met de snelweg A2, net zoals de Eindhovenseweg en de Roermondseweg dat doen – Venloseweg zou dan ook eigenlijk een betere benaming zijn. Om de begrijpelijkheid en herkenbaarheid van de Ringbaan zo groot mogelijk te maken is het zeer van belang dat deze verbinding een duidelijk ander karakter heeft als de Ringbaan. Bij de Ringbaan wordt gekozen voor een doorlopende begeleiding met diverse boomstructuren. Voor deze verbindingsweg kan voortgebouwd worden op het bestaande karakter van een parkachtige situatie aan de rand van de bedrijventerreinen en begeleidende rijen over kortere stukken. In de praktijk betekent dit het handhaven van de bestaande rijen, realisatie van een transparante losse bomenrij bij Kampershoek Noord en zorgvuldig bewaren van een onbeplant gedeelte bij de aansluiting op de Ringbaan.

Eindhovenseweg

Het 1e deel van de Eindhovenseweg tussen de Zuid-Willemsvaart en de 1e rotonde moet omgevormd worden om het profiel visueel ruimer te maken, met als doel het zicht op de molen als baken aan de noordelijke entree van Weert te herstellen en te waarborgen en om het molenbiotop veilig te stellen. De omvorming houdt in dat de platanen in de middenberm verplant worden naar boomrijke plekken in de buitenbermen. De middenberm blijft vrij en kan eventueel op een terughoudende wijze, representatief ingericht worden. Vanaf de Ringbaan, ter hoogte van Boshoven, is een laanbeplanting

aanwezig die recent versterkt is. Ten noorden van Boshoven ligt de kwaliteit van de Eindhovenseweg in zijn grotendeels onbeplante karakter, waardoor de weg onnadrukkelijk in het open landschap ligt en fraai uitzicht biedt. Plaatselijk zijn groepen bomen en struiken naast de weg aanwezig, deze kunnen duidelijk aan kwaliteit winnen door ze aan te vullen en om te vormen tot solitairen en landschappelijke groepjes losse bomen, die de weg op een soepele wijze begeleiden.

Roermondseweg

De Roermondseweg is één van de meest markante oude lanen van Weert, die met zijn oude grillige eiken grote indruk maakt. Zorgvuldig behouden van het bestaande boombestand is van het grootste belang. Op diverse plaatsen ontbreekt de beplanting of zijn grote gaten gevallen, hier moet de laanbeplanting aangevuld worden. Soms kan het daarvoor nodig zijn ruimte voor bomen vrij te maken en elementen als niet noodzakelijke inritten en parkeerplaatsen te verwijderen.

Maaseikerweg

De Maaseikerweg heeft een diverse boombelanting die een afspiegeling vormt van de verschillende landschappelijke situaties rondom de weg. Vanaf de spoorwegtunnel tot de Ringbaan staat een laanbeplanting waarvan de bomen niet vitaal zijn en slechte en te krappe groeiomstandigheden hebben. Hier is een aanpassing van het wegprofiel nodig zodat ruimte komt om één rij nieuwe bomen te planten die tot een vitale grote structuur uit kunnen groeien. Vanaf de Ringbaan tot de Dijkerstraat is de weg grotendeels onbeplant. Dit sluit in principe goed aan bij de open velden waar de weg hier doorheen loopt, maar de huidige situatie vraagt om iets meer groene begeleiding. Hier kan gezocht worden naar plaatsen voor begeleidende solitairen. Tot aan Stramproy wordt de weg begeleid door een rij bomen van een kleine soort. Op de lange termijn kunnen deze vervangen worden door een grotere boomsoort die beter bij deze belangrijke verbinding past. Een alternatief is om de huidige bomen – die nu nog te verplanten zijn – elders toe te passen en te vervangen. In de kom van Stramproy zijn recent begeleidende solitairen en een stuk laan geplant. Hier blijft het belangrijk om te zoeken naar meer duurzame plaatsen voor bomen.

Bocholverweg

De Bocholverweg heeft na plaatselijke completering een fraaie en vitale laanbeplanting.

Geuzendijk / Princenweg

De Geuzendijk heeft een fraaie en vitale laanbeplanting, zeer markant richting westen is de overgang naar begeleidend bos. Deze begeleiding

is bijzonder mooi door losse dennen en eiken in de berm van de weg: een zorgvuldig te behouden kwaliteit. Richting oosten gaat de Geuzendijk over in de Princenweg. Voor deze oude weg door de akkers en kampen is het streefbeeld een losse rij, die grotendeels nieuw aangeplant moet worden.

A2

De A2 is in de gemeente Weert onbeplant, hierdoor ligt de weg onnadrukkelijk in het landschap en biedt fraaie uitzichten.

Zuid-Willemsvaart en aanliggende wegen

Streefbeeld voor de Zuid-Willemsvaart en de aanliggende wegen, zoals de N564 naar België, is een consequente begeleiding aan twee zijden door boomstructuren die afhankelijk van de lokale situatie uiteen kunnen lopen van bomenrijen tot bossingels. Vooral bij bedrijventerrein de Kempen is aanvulling nodig. Langs de gehele lengte zijn plaatselijk kleine gaten te dichten.

Beeklopen

De Tungeloyse beek is deels gerenatureerd en in dit kader plaatselijk van beekbegeleidende beplanting voorzien. Op andere stukken van het gerenatureerde traject zal zich spontaan beekbegeleidende beplanting ontwikkelen. Grote delen van de bovenloop van de Tungelroyse beek en andere beeklopen binnen de gemeente liggen onbeplant in het agrarische landschap: hier is voor landschap en ecologie veel winst te boeken en in overleg met agrariërs en waterschap zal bekeken moeten worden hoe hier – plaatselijk – beekbegeleidende beplanting gerealiseerd kan worden.

3.4 Buitengebied

In het buitengebied zijn naast de bovengenoemde grote verbindingswegen een aantal andere belangrijke structuurlijnen aangegeven. Deze structuurlijnen zijn cultuurhistorisch van belang, vormen belangrijke verbindingen, zijn bepalend voor de landschappelijke karakteristiek of belangrijk voor de directe omgeving van dorpen. De voornaamste voorstellen hier zijn een losse rijbeplanting langs de Dijkerstraat, aanvulling van structuren ten noorden van Swartbroek, een nieuwe dubbele bomenrij en versterking van de bestaande laanbeplanting langs de Pelmersheideweg tussen Tungelroy en Swartbroek en completering en versterking van structuren rondom Stramproy.

Kleinere wegen en perceelsranden

Het aanduiden van de belangrijke structuurlijnen betekent echter allerminst dat elders in het buitengebied geen bomen en wegbeplantingen nodig of gewenst zijn. Voor de overige plekken in het buitengebied wordt in het kader van dit structuurplan een globale strategie geformuleerd die afhankelijk is van het landschapstype.

In de open akkergebieden is de openheid van groot belang en moet terughoudend met beplanting omgegaan worden. Beplanting is hier passend in de vorm van solitaire bomen, bomen in boerderijlinten en in de vorm van kleinschalige erfbeplanting. De overige wegen op de velden zijn in beginsel onbeplant.

De kampen daarentegen waren van oudsher rijk aan beplanting en besloten van karakter. Dit besloten karakter is voor een belangrijk deel verloren gegaan. Om de historische betekenis van het landschap te versterken en de contrasten tussen de verschillende landschapstypen te vergroten, is voor het kampenlandschap het streven om overal waar maar mogelijk bomen en beplanting aan te brengen. Uiteraard gebeurt dit als zich een mogelijkheid voordoet in overleg met grondeigenaren en andere belanghebbenden. Aldus is het streven om in deze gebieden langs wegen, perceelsranden en sloten beplantingen van divers karakter aan te brengen én te onderhouden. Als eerste concrete stap om hier invulling aan te geven zal de gemeente nagaan waar in kampenlandschap gemeentelijke eigendommen liggen die zich lenen voor nieuwe beplantingselementen. Ter versterking van het karakter en de contrasten wordt in het kampenlandschap gestreefd naar beplantingselementen met een los karakter, bestaande uit verschillende inheemse boomsoorten en struiken.

In de jonge ontginningen wordt het karakter bepaald door rechte wegen met vaak enkelzijdige uniforme beplanting met een sterk ritme. In deze landschappen is het streven langs alle belangrijke veldwegen bomenrijen in stand te houden of aan te brengen.

In het beekdal van de Tungelroyse beek wordt gestreefd een halfbesloten landschap met beplantingselementen die de ecologische functie van het beekdal ondersteunen.

In de bossen en natuurgebieden zijn het de bospercelen zelf die het karakter bepalen, plaatselijk kan ondersteuning door losse bossingels of losse lanen dit besloten karakter versterken.

3.5 Particulier groen

Naast het optimaliseren van de boomstructuren in straten en parken, op pleinen en andere gemeenschappelijke plekken is een nadrukkelijk streven ook het voorlichten over en stimuleren en faciliteren van particulier groen. Want:

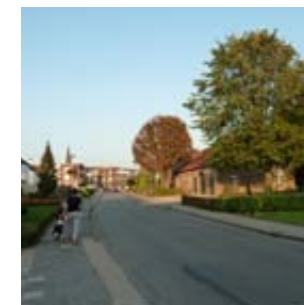
- Zorg en belangstelling voor een aangename en groene woonomgeving moet niet ophouden bij de erfgrans, Tuin en straat kunnen samen een mooi groen geheel vormen
- In tuinen is vaak veel meer ruimte dan in het straatprofiel
- Investerings in particulier groen kunnen een hoog rendement hebben, omdat de hoge kosten voor planten en onderhoud voor de gemeente wegvallen
- Waardering van (en zorg voor) bomen is groter als mensen er een directe band mee hebben

Hierbij wordt benadrukt dat het doel niet is dat particulieren de verantwoordelijkheid van de gemeente overnemen, maar dat de potentie van particuliere tuinen uitgebuit wordt, met als gevolg een meerwaarde voor de woonomgeving én voor de tuineigenaar.

Het stimuleren van particulier groen wordt bereikt door per jaar een nader te bepalen aantal bomen voor in voortuinen ter beschikking te stellen via de gemeentewerf. De gemeente wil deze mogelijkheid breed inzetten; in beginsel in de bebouwde omgeving én in het buitengebied, in kleine én in grote tuinen. De doelstelling is echter anders dan die van de erfbeplantingsprojecten via het IKL; het gaat hier nadrukkelijk om één boom per tuin.

In de lokale media en middels een gemeentelijke folder worden de bewoners op de hoogte gebracht van het project “Boom in de voortuin”. Vervolgens kunnen mensen een boom kiezen uit een lijst met voor hun situatie geschikte bomen en via de gemeentelijke website of een antwoordformulier hun bestelling plaatsen. Hierbij zal “op is op” op volgorde van binnenkomst gelden. Mensen die te laat zijn komen op een wachtlijst voor het volgende jaar te staan. Mensen die bericht hebben gekregen, halen op een vaste dag hun boom op bij de gemeentewerf en planten hem zelf volgens de bijgeleverde instructies. In de volgende jaren zullen zij zelf de boom verzorgen en snoeien, eveneens volgens een bijgeleverde “gebruiksaanwijzing”.

De bomen die op deze wijze aangeplant worden kennen geen speciale bescherming. Naarmate zij ouder worden zouden zij volgens de standaard criteria opgenomen kunnen worden in het bomenregister. Het achterwege laten van een speciale bescherming is een bewuste keuze om de drempel voor deelname zo laag mogelijk te houden en om geen uitzonderingen te creëren binnen de systematiek van boombescherming. Achterliggende gedachte is tevens dat bomen die

Voorbeelden van bomen in tuinen met grote waarde voor de tuin én voor de woonomgeving of belangrijke wegstructuren

na enige tijd weer uit een tuin verdwijnen toch een groot aantal jaren een positieve bijdrage aan de woonomgeving geleverd hebben. Bovendien zal ook het tot volle wasdom komen van slechts een klein deel van de in tuinen geplante bomen, een grote bijdrage aan de kwaliteit van de woonomgeving leveren.

De bomen die ter beschikking gesteld worden zullen aan de volgende criteria moeten voldoen:

- Passen in de vaak kleine tuinen zonder teveel schaduw of afval te veroorzaken bij de eigenaar en zijn burens
- Geen specifiek onderhoud vergen
- Aantrekkelijk zijn / sierwaarde hebben
- Duidelijk het karakter van een boom hebben

Uitgangspunt is uiteraard dat de boom in de voortuin geplant wordt, zodat hij bijdraagt aan het groene straatbeeld.

Voorbeelden van bomen voor in (zeer) kleine tuinen

(voortuindiepte 3-6 meter)

- *Amelanchier laevis* 'Ballerina' (Krentenboompje)
- *Prunus padus* 'Nana' (bolvormige Vogelkers)
- *Tilia cordata* 'Monto' (bolvormige Winterlinde)
- *Fraxinus ornus* 'Meczek' (bolvormige Pluimes)

Voorbeelden van bomen voor in middelgrote tuinen

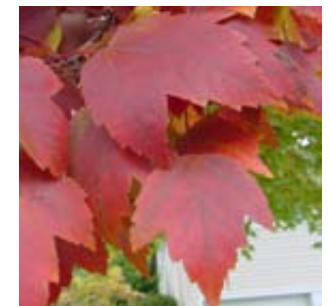
(voortuindiepte 6-10 meter)

- *Acer griseum* (Papieresdoorn)
- *Crataegus laevigata* 'Paul's Scarlet' (Rode meidoorn)
- *Magnolia kobus* (Beverboom)
- *Prunus x gondouinii* 'Schnee' (bolvormige Sierkers)

Voorbeelden van bomen voor in grote tuinen

(voortuindiepte meer dan 10 meter)

- *Koelreuteria paniculata* (Chinese vernisboom)
- *Prunus avium plena* (kweekvorm van de Zoete Kers)
- *Acer rubrum* (Rode esdoorn)
- *Sorbus intermedia* (Zweedse meelbes)

Voorbeelden van bomen in tuinen met grote waarde voor de tuin én voor de woonomgeving of belangrijke wegstructuren

4 Prioriteiten boomstructuren

Algemene uitgangspunten

Duurzaam investeren in:

- Maximale kwaliteit, continuïteit en duurzaamheid in de belangrijkste structuurdragers (singel, ringbanen, hoofdinvalswegen, Zuid-Willemsvaart, pleinen/parken)
- Het ontwikkelen en in stand houden van boomstructuren die de hoofdstructuur van het landschap zichtbaar maken
- Behoud en stimuleren van belangrijke actuele en potentiële waarden (monumentale en waardevolle bomen, volgroeide structuren)
- Stimuleren van particulier groen. In tuinen is vaak veel meer plaats dan in de straat, een boom geeft er minder overlast en vraagt geen gemeentelijk onderhoud. In boomarme wijken of wijken met slechte groeiomstandigheden voor bomen in de openbare ruimte, zou een “boom in de tuin project” opgestart kunnen worden. Hierbij stelt de gemeente bijvoorbeeld gratis passende kleine bomen ter beschikking.

Afwegingen maken ten behoeve van een duurzame boomstructuur, voorkomen dat middelen wegvloeien naar bomen zonder toekomstwaarde:

- Goede soortkeuze / goed ontwerp, er moeten geen nieuwe structuren aangelegd worden die een beperkte toekomstwaarde hebben
- Bewuste keuzes ten aanzien van de noodzakelijkheid en de toekomstwaarde van boomstructuren (Kwijnde boomstructuren niet nodeloos in stand houden, maar in durven zetten op alternatieven)
- Bomenstructuren met beperkte meerwaarde, die nu of in de toekomst problemen of hoge kosten veroorzaken, tijdig verwijderen.
- Bomen in woonstraten die gegeven de omstandigheden niet duurzaam te handhaven zijn, tijdig vervangen door een passende soort of een soort waaraan een vervangingsmoment gekoppeld wordt.
- Het duurzaam maken van belangrijke boomstructuren door minder gunstige boomsoorten te vervangen door passende soorten met een goed toekomstperspectief.

Hoge prioriteit heeft sowieso:

- Het verwijderen van bomen met acute en terugkerende vormen van overlast

Om met de beschikbare middelen zoveel mogelijk te kunnen worden ingrepen waar mogelijk op een spaarzame wijze uitgevoerd. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat klein plantmateriaal wordt gebruikt. Tevens zal gezocht worden naar mogelijkheden om op de kostbare factor werk te besparen. Hierbij kan gedacht worden aan het benutten van de jaarlijkse boomplantdag.

Prioriteiten

Kleine ingrepen, korte termijn (binnen tien jaar)

- Markante bomen in centrum;
- In gang zetten omvorming singel (verwijderen platanen middenberm en toevoegen markante bomen in middenberm);
- Herzien en verduurzamen bomenbestand Stadspark en verbetering relatie met singel;
- Omvorming bomenstructuur 1e deel Eindhovenseweg;
- Groene accenten Hushoverweg, Boshoven;
- Herzien bomenstructuur stationsomgeving;
- Versterken en verduurzamen bomenstructuur Roermondseweg Centrum;
- Toevoegen groene accenten in wijkcentrum, Moesel;
- Deels vervangen Bomenstructuur Ittervoorterweg Swartbroek;
- Toevoegen markante bomen Swartbroek;
- Vervangen begeleidende solitaire Tungelersdorpstraat, Tungelroy;
- Nieuwe markante bomen;
- Nieuwe en te versterken boomrijke plekken.

Grote ingrepen, korte termijn (binnen tien jaar)

- Gefaseerde omvorming singel (aanpassen profiel, maximaliseren middenberm);
- Aanvullen boomstructuur Ringbaan Noord t.p.v. Molenakker;
- Aanvullen boomstructuur Ringbaan Noord t.p.v. Boshoven;
- Aanvullen boomstructuur Ringbaan west t.p.v. Fatima;
- Aanvullen boomstructuur Ringbaan west t.p.v. Keent;
- Completeren bomenstructuur langs Zuid Willemsvaart;

- (1) Voor waardevolle bestaande structuren zijn hogere kosten voor beheer op zijn plaats
- (2) Inzetten op het herstel van belangrijke waarden
- (3) Inzetten op het duurzaam maken van hoofdgroenstructuren

- Aanpassen profiel en vervangen bomenstructuur Maaseikerweg;
- Verbetering dorpshart Altweerderheide;
- Ontwikkelen groen dorpshart Tungelroy.

Ingrepen in buitengebied, korte termijn (binnen tien jaar)

- Versterken begeleidende solitaire Eindhovenseweg;
- Groene accenten Laarderweg;
- Versterken bomenstructuur Roermondseweg;
- Toevoegen begeleidende solitaire Maaseikerweg?
- Versterken markante plekken?
- Nieuwe markante bomen.

Kleine ingrepen, middellange tot lange termijn

- Toevoegen begeleidende solitaire Sint Luciastraat, Boshoven;
- Toevoegen markante bomen Fatima;
- Versterken bomenstructuur Kerkstraat Keent;
- Verwijderen bomen Kievitlaan Graswinkel i.c.m. versterken boomrijke plekken;
- Toevoegen begeleidende solitaire langs structuurlijnen Stramproy.

Grote ingrepen, middellange tot lange termijn

- Versterken bomenstructuur Boshoverweg Boshoven;
- Vervangen bomenstructuur Molenveldstraat Fatima;
- Completeren enkele bomenstructuren buiten de singel in Centrum;
- Vervangen bomenstructuur Heerenstraat Groenewoud;
- Vervangen bomenstructuur Maaslandlaan Groenewoud;
- Vervangen bomenstructuur Voorstestraat Leuken.

Ingrepen in buitengebied middellange tot lange termijn

- Toevoegen groene accenten en losse rijen rondom Oud Boshoven;
- Completeren bomenstructuur Dijkerstraat;
- Aanvullen en completeren boomstructuren rondom Altweerderheide;
- Aanbrengen en completeren bomenstructuren rondom Swartbroek;
- Aanbrengen en completeren bomenstructuren rondom Tungelroy;
- Uitbreiden boomstructuren in besloten oude landschappen en jonge ontginningen;
- Realiseren van beekbegeleidende beplanting.

- (1/2) Beeldbepalende plekken verdienen prioriteit bij de inzet van middelen
- 3 In het buitengebied is met beperkte middelen veel mogelijk

Voorgestelde grotere veranderingen
in de bomenstructuren in Weert.

5 Kosten

Om inzicht te krijgen in de benodigde middelen en om een indruk te hebben van welke doelstelling voor de komende 15 jaar realistisch is, zijn de kosten van de meeste voorstellen uit dit bomenbeleidsplan globaal ingeschat. Hiervoor is de veelheid aan verschillende situaties en voorstellen in een paar stappen omgezet in een hanteerbaar systeem dat toch een betrouwbare indicatie geeft.

Van voorstellen naar aantallen

Allereerst is hiervoor een inschatting gedaan van de totale weglengte in verschillende gebieden. De volgende getallen zijn gehanteerd:

- Woonwijken 200m/ha (exclusief de hoofdstructuren)
- Kampenlandschap 75m/ha
- Jong ontginningslandschap 20m/ha

Van de hoofdstructuren is aan de hand van de kaart met voorstellen voor de bomenstructuur de lengte per type voorstel bepaald. Vervolgens is per beplantingstype bepaald hoeveel bomen per weglengte normaal gesproken voor zullen komen:

- Parksingel 1 boom per 5m
- Bossingel 1 boom per 5m
- Rij 1 boom per 10 m
- Laan 2 bomen per 10 m
- Losse rij 1 boom per 25 m
- Losse laan 2 bomen per 25 m
- Begeleidende solitairen 1 boom per 50 m
- Beekbegeleidende beplanting 1 boom per 25 m
- Boomrijke plek 5 bomen
- Markante plek 5 bomen

Tevens is het uitgangspunt dat langs de kleinere wegen in het kampenlandschap lanen zullen staan en langs de kleinere wegen in het jonge ontginningslandschap rijen. Op basis van deze lengtes en uitgangspunten is per situatie het aantal bomen bepaald.

Op de open akkers, in de beekdalen (met uitzondering van de beekbegeleidende beplanting) en in de bos- en natuurgebieden zullen naar verwachting weinig ingrepen in de boomstructuur nodig zijn. Deze landschapstypes zijn voor de kosteninschatting buiten beschouwing gelaten.

Van aantallen naar kosten

Hiervoor is enerzijds van belang welke ingrepen in de bomen voor een bepaald voorstel nodig zullen zijn, en anderzijds welke kosten er met deze ingrepen verbonden zijn.

Hoofdstructuren:

- Nieuw betekent het voorbereiden van de plantplaats en planten van een nieuwe boom
- Vervangen betekent verwijderen van de bestaande boom, verbeteren van de plantplaats en planten van een nieuwe boom
- Versterken betekent 25% van het normale aantal bomen voor dit beplantingstype nieuw planten

Woonstraten:

- Op termijn vervangen betekent alle bomen in alle straten in het cluster vervangen, uitgaande van bomenrijen
- Toevoegen groene accenten betekent 1 nieuwe boom per 50 meter straat
- Verwijderen Nevenstructuren betekent verwijderen van 10% van de bomen in het cluster
- Plaatselijk verwijderen of vervangen betekent 10% van de bomen verwijderen en 10% vervangen
- Verbeteren standplaatsen betekent het verbeteren van de standplaats van 25% van de bomen
- Optimaliseren betekent verbeteren van de standplaatsen van 10% van de bomen, vervangen van 10% van de bomen en verwijderen van 10% van de bomen

Buitengebied:

- In het kampenlandschap is uitgegaan van nieuwe lanen langs 20 % van de wegen
- In de jonge ontginningen is uitgegaan van nieuwe rijen langs 20 % van de wegen

De volgende richtbedragen zijn voor de diverse ingrepen gehanteerd (in Euro):

- Verbeteren standplaats in verharding: 700
- Verbeteren standplaats in groenstrook: 450
- Nieuwe boom in berm in buitengebied: 250

- Vervangen boom in berm in buitengebied: 450
- Nieuwe boom in groenstrook: 750
- Vervangen boom in groenstrook: 950
- Nieuwe boom in verharding: 1200
- Vervangen boom in verharding: 1400
- Verwijderen boom: 200

In woonstraten is gerekend met de bedragen voor bomen in verharding.

Voor het aanpassen van standplaatsen is uitgegaan van standplaatsen in verharding, omdat verharding meestal de oorzaak van problemen vormt.

Het aanpassen van wegprofielen is een ingrijpende maatregel waarvan de kosten per situatie zeer verschillend zullen zijn. Dit is in deze globale kosteninschatting niet meegenomen.

De voorstellen voor het aanbrengen van beekbegeleidende beplanting zullen in nauw overleg met het waterschap en agrariërs moeten worden uitgewerkt, tevens zal dit gekoppeld worden aan projecten voor beekverbetering. Beekbegeleidende beplanting is hierom in de kosteninschatting niet meegenomen.

De Zuidwillemsvaart en de Roermondseweg zijn in beheer bij de provincie en daarom tevens niet meegenomen in de kosteninschatting van dit gemeentelijke beleid.

Kosten stimuleren van particulier groen

Geschat wordt dat gemiddeld in de komende 15 jaar 3000 bomen in voortuinen geplant kunnen worden. In de eerste jaren zullen er in verhouding wellicht meer ter beschikking gesteld worden, waarna vervolgens de belangstelling af zou kunnen nemen.

Kosten per boom:	€ 50	
Bomen per jaar:	200	
Totale kosten per jaar:		€ 10.000
Totale kosten voor 15 jaar:		€ 150.000

Van inschatting naar ambitie

Als alle voorstellen uit dit bomenbeleidsplan in de komende 15 jaar uitgevoerd zouden worden, betekent dat een investering in de orde van grootte van driekwart miljoen per jaar. Dat is op dit moment niet realistisch. Het is echter zeker zo dat bepaalde ingrepen op de wat

langere termijn plaats kunnen vinden, zonder dat in de komende 15 jaar grote problemen ontstaan. De ambitie is dan ook om in de komende 15 jaar de helft van de ingrepen in de hoofdstructuren en in de woonstraten uit te voeren. Streven is wel om het verbeteren van standplaatsen wel binnen de komende 15 jaar zoveel mogelijk af te ronden, omdat zo een belangrijke bron van overlast en kosten weggenomen wordt en de duurzaamheid van bomen verbeterd wordt. In het buitengebied is de ambitie om in het kampenlandschap en de jonge ontginningen langs 10% van de wegen nieuwe bomen aan te planten.

Deze ambitie maakt onderstaande investering in de bomen in de komende 15 jaar nodig:

Hoofdstructuren	€ 2.490.000
Woonstraten	€ 1.440.000
Kleinere wegen in het buitengebied:	€ 730.000
Stimuleren bomen in tuinen	€ 150.000

Totaal generaal: € 4.810.000

Totaal per jaar bij een plantermijn van 15 jaar: **€ 320.000**

Voor deze jaarlijkse kosten in de komende 15 jaar is er dus vanuit gegaan dat de helft van de benodigde grote ingrepen in deze plantermijn worden uitgevoerd, en het grootste gedeelte van de benodigde standplaatsverbeteringen worden doorgevoerd.

Niet hierin opgenomen zijn:

- Aanpassen van wegprofielen
- Eventuele maatregelen op de open akkers, in de beekdalen en in de bos- en natuurgebieden
- Beekbegeleidende beplanting
- Maatregelen langs de Zuid-Willemsvaart en de Roermondseweg

Structureel budget

De gemeente kiest ervoor om de verbeteringen in de boomstructuren aan te pakken op basis van structureel hiervoor beschikbaar budget. Er zal dus geen sprake zijn van een gemeentelijk groenfonds. Incidenteel zal naast het structurele budget geld beschikbaar komen op basis van compensatie, deze middelen worden dan rechtstreeks aan een specifiek groen project gekoppeld.

Deel B

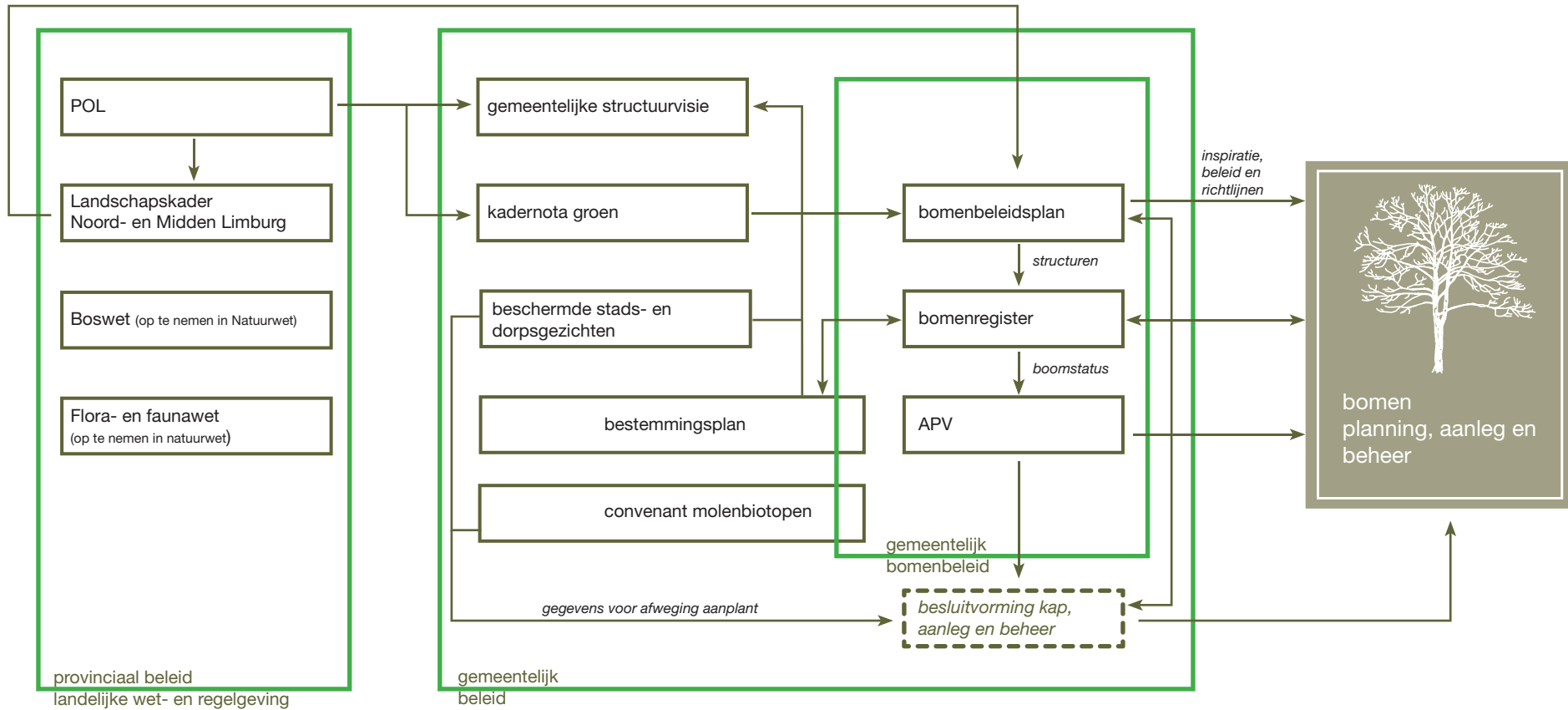
Verankering, afwegingen en beheer

De gemeente Weert bezit een waardevolle bomenstructuur, die op basis van het bomenbeleidsplan verder uitgebouwd en verbeterd wordt. De bomenstructuren hebben een belangrijke functie voor haast alle aspecten van een aangename leefomgeving. In het algemeen worden bomen en boomstructuren door de inwoners van de gemeente Weert positief gewaardeerd. Echter de bescherming en het beheer van bomen brengen veel praktische vraagstukken met zich mee.

In dit tweede deel van het bomenbeleidsplan wordt invulling gegeven aan een aantal praktische aspecten die aan de orde zijn bij het uitbreiden, beschermen en beheren van een duurzame bomenstructuur. Zo wordt gewaarborgd dat de positieve aspecten van de bomenstructuur van de gemeente Weert op de voorgrond blijven. Het gaat om de volgende doelstellingen:

- goede verankering in beleid en procedures;
- goed functioneren binnen de gemeente en goede communicatie;
- juist omgaan met hinder en overlast;
- een duurzaam onderhoud van het bomenbestand;
- heldere prioritering en inzet van middelen;
- vertaling in uitvoering.

In de volgende twaalf bondige hoofdstukken is telkens één aspect aan de orde dat met deze doelstellingen samenhangt.

1 Beleid rondom bomen

Naast dit bomenbeleidsplan zijn er meer beleidsdocumenten die invloed op de keuzes rond bomen hebben. Sommige staan in directe relatie tot het bomenbeleidsplan, andere hebben meer indirect invloed. Het bomenbeleidsplan heeft zelf ook weer invloed op enkele andere beleidsdocumenten. In nevenstaand schema zijn de diverse verbanden weergegeven.

Beleidskeuzes

Belangrijke keuzes die gemaakt worden zijn:

- Het bestemmingsplan en het bomenregister bestaan naast elkaar en vervullen ieder hun eigen rol voor de bescherming van bomen. De nadruk van het bestemmingsplan ligt daarbij op de locatie van een boom (de groeiplaats), de nadruk van het bomenregister ligt op de individuele boom zelf, in zijn omgeving.
- De in het bomenbeleidsplan aangegeven belangrijke structuren worden in het bomenregister overgenomen als structuurbomen en deze kunnen daardoor niet zonder omgevingsvergunning gekapt worden.

POL

Het POL doet op hoog schaalniveau uitspraken over groenstructuren dit werkt door in het gemeentelijke structuurbeleid. De directe invloed op het bomenbeleid is gering.

Landschapskader Noord- en Midden Limburg

Het landschapskader doet uitspraken over de gewenste landschappelijke ontwikkeling en is een toetsingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen. Het streefbeeld voor diverse landschapstypes is in overeenstemming met de voorgestelde ontwikkeling van landschapstypes in het bomenbeleidsplan.

Boswet

De Boswet (die op termijn opgenomen zal worden in de Natuurwet) legt verplichtingen voor de kap en herplant vast in het buitengebied (buiten de “bebouwde kom Boswet” waarvan de begrenzing binnenkort geactualiseerd zal worden). Deze zijn parallel in werking met de APV en het bestemmingsplan, dit betekent dat in het buitengebied zowel aan de boswet als aan het bomenregister en het bestemmingsplan getoetst moet worden.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (die op termijn opgenomen zal worden in de Natuurwet) legt verplichtingen op voor het beschermen van soorten en hun leefomgeving. Bomen kunnen een onderdeel vormen van de leefomgeving voor beschermde diersoorten.

Gemeentelijke structuurvisie

De gemeentelijke structuurvisie doet op hoog schaalniveau uitspraken over de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Weert. De in de structuurvisie onderscheiden belangrijke structuurlijnen zijn in overeenstemming met de structuren die in het bomenbeleidsplan aangeduid zijn. Bepaalde wenselijke ontwikkelingen uit de structuurvisie zijn vertaald in het streefbeeld voor structuren in het bomenbeleidsplan of hebben hierin een plaats als speciale opgave.

De beleidskeuzes uit het bomenbeleidsplan zullen een plek in de structuurvisie krijgen op het moment dat deze herzien wordt.

Kadernota groen

De kadernota groen komt inhoudelijk overeen met de structuurvisie en heeft aldus een vergelijkbare relatie tot het bomenbeleidsplan.

Convenant molenbiotopen (zie ook § 3.1 toelichting legenda)

In dit convenant is vastgelegd dat nieuw aan te planten bomen binnen 500 meter van molens getoetst worden op hun invloed op de windvang van de molen. Hierbij wordt altijd ook rekening gehouden met de vaak sterk veranderde context van molens, waardoor de huidige windvang niet meer vergelijkbaar is met die in de historische situatie. Tevens wordt rekening gehouden met de huidige functie van de molen. Binnen het molenbiotoop geldt een aanlegvergunning voor nieuwe bomen. Bestaande bomen zijn geen onderdeel van het convenant. Bij iedere ingreep binnen het molenbiotoop zal overleg plaats vinden.

Beschermde stads- en dorpsgezichten

Ook de aanwezige bomen maken deel uit van de kenmerken en waarden van beschermde stads- en dorpsgezichten. Dit betekent dat ingrepen in het bomenbestand ook getoetst moeten worden in het kader van het beschermde stad- en dorpsgezicht.

Bestemmingsplan

In het bestemmingsplan zijn bestaande beplantingsstructuren in het buitengebied opgenomen als “landschappelijke waarde”. De bomen in deze structuren zijn ook onderdeel van het bomenregister. De boomstructuren en specifieke aanduidingen zoals boomrijke plekken, die aangeduid zijn in het bomenbeleidsplan worden in bestemmingsplannen opgenomen als “boomlocatie”.

Bomenregister

Het bomenregister legt vast welke bomen monumentaal en waardevol zijn en welke bomen structuurbomen zijn. Deze structuurbomen komen overeen met de belangrijke structuren die in het bomenbeleidsplan aangegeven zijn. Voor de kap van monumentale-, waardevolle- en structuurbomen is een omgevingsvergunning nodig.

APV

De APV regelt de procedure rond het verlenen van een omgevingsvergunning voor de kap van bomen en geeft richtlijnen voor bestrijding van ziektes en plagen. Het APV zal afgestemd worden op de aangepaste systematiek voor opname van bomen in het bomenregister.

2 Bomenregister en boomgegevens

Het bomenregister is de belangrijke schakel in de bescherming van bomen enerzijds en het beheersbaar houden van de administratieve last van het bomenbeheer anderzijds. Het optimaal beschikbaar zijn van boomgegevens voor zowel de gemeente, de inwoners van Weert als initiatiefnemers en opstellers van ruimtelijke plannen zorgt ervoor dat bomen juist en vroegtijdig bij iedere afweging betrokken kunnen worden. In het kader van dit bomenbeleidsplan wordt de methodiek van het register herzien en zullen er in de loop van de tijd ook verschuivingen plaatsvinden in de bomen die er in opgenomen zijn.

Beleidskeuzes

Belangrijke keuzes die gemaakt worden zijn:

- In het bomenregister onderscheiden van monumentale-, waardevolle- en structuurbomen;
- Toekenning van de status monumentaal in overeenstemming brengen met de criteria zoals gehanteerd door de Bomenstichting (en daarmee aansluiten bij een door veel Nederlandse gemeentes gehanteerde standaard) De statustoekenning vindt plaats in de vorm van een gedegen, heldere en navolgbare afweging die per geval, kwalitatief gemaakt wordt;
- Toekenning van de status waardevol op basis van een iets vereenvoudigde vorm van de nu door de gemeente Weert gehanteerde criteria voor bepaling van de boomstatus. De statustoekenning vindt plaats in de vorm van een gedegen, heldere en navolgbare afweging die per geval, kwalitatief gemaakt wordt;
- Toekenning van de status structuurboom op basis van de in het bomenbeleidsplan aangegeven structuren;
- Herijking en uitbreiding van op dit moment in het bomenregister opgenomen particuliere en gemeentelijke bomen;
- Herijking van de specifieke beschermingsgebieden (o.a. Bungalowpark Altweert)
- 5-jaarlijks updaten van het bomenregister;
- Voor de burger ontsluiten van het bomenregister;
- Voor de burger ontsluiten van relevante informatie uit het gemeentelijke systeem voor boombeheer.

2.1 Huidige systematiek bomenregister

Op dit moment wordt de opname van bomen in het bomenregister bepaald aan de hand van een tabel met 15 criteria met puntentoekenning en weegfactoren.

Op zich is dit een gedegen basis, maar nadelen hiervan zijn:

- *Er is niet voorzien in het toekennen van de status waardevol voor bomen die niet monumentaal zijn, maar wel van grote (toekomstige) betekenis zijn;*
- *De systematiek is afwijkend ten opzichte de meer algemeen toegepaste criteria voor monumentale bomen van de Bomenstichting;*
- *Omdat gebruik gemaakt wordt van een puntensysteem kan slecht scoren op bepaalde criteria uitsluiting van de lijst betekenen, terwijl de wezenlijke kenmerken van een boom plaatsing op de lijst wel rechtvaardigen;*
- *Bepaalde criteria zijn moeilijk in overeenstemming te brengen met wat voor monumentale en waardevolle bomen werkelijk van belang is;*
- *Het systeem kent een beperkte transparantie en gebruiksvriendelijkheid;*
- *Deels is een onnodig ingewikkelde beoordeling nodig (een oude, karakteristieke boom kan snel monumentaal verklaard worden zonder alle overige criteria te doorlopen).*

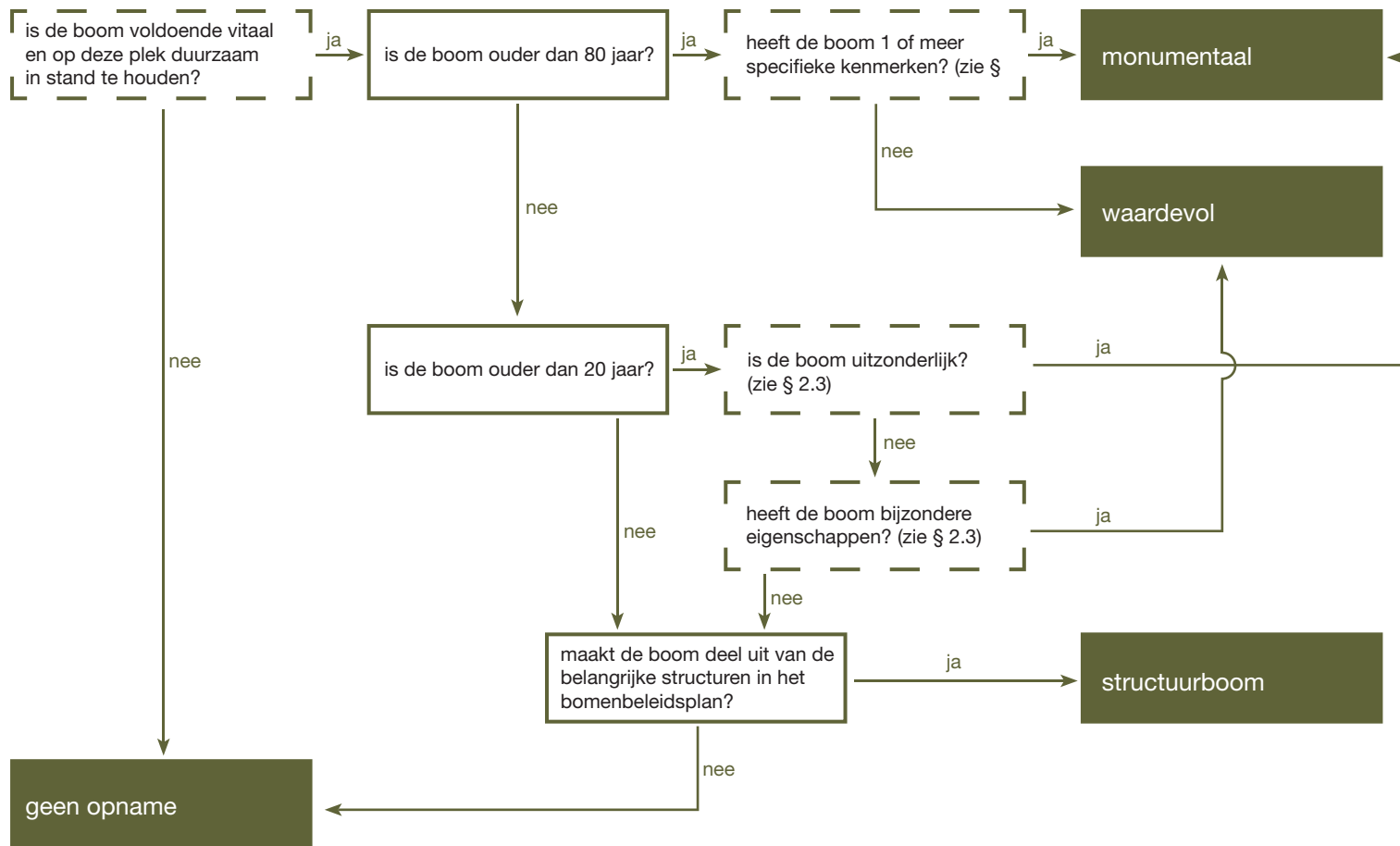
2.2 Doelstellingen en uitwerking bijstelling

Het doel is bomen in het bomenregister in te delen naar drie categorieën:

- Structuurboom, alle bomen die aangeduid zijn in het bomenbeleidsplan
- Waardevolle boom
- Monumentale boom

Hiernaast zijn er een paar bijzondere categorieën bomen binnen het bomenregister:

- boom binnen beschermingsgebied
- boom als onderdeel van de aanduiding “landschappelijke waarde” in het betemmingsplan
- herplante boom (als compensatie voor een boom uit het bomenregister)

Het doel is om de toekenning van de status monumentaal of waardevol maximaal objectief en transparant te maken, zonder afhankelijk te zijn van een cijfermatige en rekenkundige vertaling van criteria. De basis blijft een kwalitatieve, beargumenteerde afweging op basis van vooraf bepaalde criteria.

Het doel van het naast elkaar hanteren van monumentaal en waardevol is tweeledig: 1) de status monumentaal ook werkelijk bijzonder laten zijn zodat deze status zoveel mogelijk betekenis heeft en daarmee ook een strak beschermingsregime gehanteerd kan worden 2) de mogelijkheid bieden bomen met een grote toekomstwaarde, of anderzijds een bijzonder karakter te kunnen beschermen als waardevol.

Voor monumentale bomen is leeftijd een bepalend criterium, de mogelijkheid wordt echter open gelaten om jongere bomen die op enigerlei wijze uitzonderlijk zijn, ook de status monumentaal te geven. Voor waardevolle bomen wordt juist een lage leeftijdsgrens gehanteerd (20 jaar, bomen die normaalgesproken niet meer op een kwekerij te koop zijn) omdat hier vooral bepalend is wat de toekomstwaarde van een boom is en of de boom over bijzondere eigenschappen beschikt. Parallel aan de herziening van individuele bomen binnen het bomenregister, zullen ook de specifieke beschermingsgebieden (waarbinnen alle bomen deel uitmaken van het bomenregister) herzien worden.

2.3 Afwegingen en bepaling boomstatus

De toekenning van een status in het bomenregister wordt gedaan aan de hand van nevenstaand stroomschema. Een aantal begrippen wordt hieronder verder uitgelegd.

Voldoende vitaal en op de plek duurzaam in stand te houden

Onder vitaal wordt in principe verstaan dat een boom volgens het oordeel van een deskundige een levensverwachting heeft van meer dan 10 jaar. In potentie monumentale bomen kunnen echter ook in minder vitale staat in het bomenregister opgenomen worden omdat juist monumentale bomen zolang mogelijk in stand gehouden moeten worden en de kans moeten krijgen om geleidelijk af te takelen en te sterven.

Een boom is op een plek duurzaam in stand te houden als hij nu en in de toekomst voldoende onder- en bovengrondse groei ruimte heeft en de plantplaats zo ingericht is dat geen onoplosbare conflicten ontstaan met wegen, stoepen, tuinpaden, onderdelen van tuinen en ondergrondse infrastructuur. Hiernaast moet de soortkeuze zodanig zijn dat gezien de functies in de omgeving geen onevenredige hinder en overlast te verwachten zijn.

Ouder dan 80 jaar / ouder dan 20 jaar

De leeftijd wordt bepaald aan de hand van gegevens over het plantjaar of een schatting hiervan op basis van de leeftijd van een wijk, straat of

gebouw. Bij afwezigheid van dergelijke gegevens wordt afgegaan op de inschatting van een deskundige.

Specifieke kenmerken

De bomenstichting stelt dat een monumentale boom één of meer van de volgende specifieke kenmerken moet bezitten:

- Beeldbepalendheid
- Cultuurhistorische waarde
- Dendrologische waarde
- Natuurwaarde
- Zeldzaamheid / bijzonderheid

Het laatste kenmerk zeldzaamheid wordt in de gemeente Weert ook geïnterpreteerd als bijzonderheid, het kenmerk dat een boom op enigerlei wijze bijzonder is bijvoorbeeld door zijn groeivorm of locatie.

De specifieke kenmerken worden door de Bomenstichting als volgt omschreven (bron: bomenstichting.nl):

Beeldbepalend: De boom is door zijn leeftijd en verschijning on-ervangbaar voor het karakter van de omgeving en van landelijk belang.

Cultuurhistorische waarde:

Herdenkingsboom: Boom geplant ter gelegenheid van een belangrijke gebeurtenis (bijvoorbeeld geboorte, huwelijk van een prins of prinses).

Markeringsboom: Boom geplant ter markering, zoals grensbomen in het agrarisch gebied, of bakenbomen langs de rivieren.

Kruis / kapelboom: Boom geplant naast een kapel of kruisbeeld om de locatie te benadrukken.

Bijzondere snoeivorm: Bijvoorbeeld kunstsnoeivorm tweestammig

Dendrologische waarde: De boom is van een zeldzame soort of variëteit. Of een bijzondere groeivorm als gevolg van natuurlijke oorzaken bijvoorbeeld tweestammig, meerstammig.

Natuurwaarde: De boom heeft betekenis doordat er zeldzame planten of dieren in leven.

Zeldzaamheid: De boom is de dikste, oudste of hoogste in de gemeente, regio of provincie.

Uitzonderlijk

Onder uitzonderlijk wordt verstaan een boom met een bijzondere geschiedenis, betekenis of toekomstwaarde. Bijvoorbeeld een herdenkingsboom of een boom die op een prominente plaats geplant is met de uitdrukkelijke bedoeling en mogelijkheid daar tot een beeldbepalende, oude boom uit te groeien.

Bijzondere eigenschappen:

De 15 criteria van de huidige systematiek voor het boomregister zijn vertaald naar de volgende bijzondere eigenschappen die een boom kan bezitten:

- solitaire groei
- belangrijke locatie / grote betekenis voor de omgeving

- cultuurhistorische betekenis
- zeldzame soort / dendrologische waarde / uitzonderlijke leeftijd gezien soort
- ecologische betekenis
- bijzondere vorm / grote esthetische waarde (snoei, meerstammigheid, vrij uitgegroeid)
- uitzonderlijke omvang of hoogte in relatie tot soort en leeftijd
- grote levensverwachting
- uitzonderlijke vitaliteit

2.4 Bijstelling en actualisatie boomregister

Het bomenregister wordt volgens deze methodiek gescreend. Naar verwachting zal dit leiden tot de conclusie dat bepaalde bomen en boomstructuren die nu als monumentaal aangemerkt zijn, volgens de nieuwe criteria buiten deze categorie vallen. Dit kan een nieuwe categorisering betekenen. Doelstelling van deze gang van zaken is tweeledig:

- De aanduiding monumentaal ook werkelijk bijzonder laten zijn, zodat geen inflatie van dit begrip optreedt
- Bomen zonder toekomstwaarde, waar ingrepen nodig zijn, juist indelen zodat procedures zuiver doorlopen kunnen worden

Tegelijkertijd zal echter ook van de bomen die nu niet in het bomenregister opgenomen zijn nagegaan worden of deze als monumentaal, waardevol of structuurboom opgenomen moeten worden.

2.5 Raadplegen gemeentelijke beleidsdocumenten

Het is de doelstelling van de gemeente Weert om alle relevante informatie over groen- en bomenbeleid helder geordend en goed toegankelijk bij elkaar te brengen op de gemeentelijke website, zodat deze eenvoudig is op te vragen door de inwoners van de gemeente Weert. Op de gemeentelijke website wordt een pagina ingericht met basisinformatie over het groen- en bomenbeleid van de gemeente.

Via de gemeentelijke website worden de relevante beleidsdocumenten (en de bijbehorende tekeningen en kaarten) met betrekking tot de ontwikkeling van groen-, bomen- en landschapsstructuren digitaal raadpleegbaar gemaakt. Op deze wijze kunnen inwoners van de gemeente Weert inzicht krijgen in de ambities van plannen van de gemeente aangaande de groene kwaliteit van de gemeente.

2.6 Toegankelijkheid bomenregister en gegevens boombeheer

Om voor alle burgers en geïnteresseerden een goed overzicht mogelijk te maken van de beschermde bomen wordt het bomenregister digitaal raadpleegbaar gemaakt via de gemeentelijke website. Het huidige beheerprogramma voor het openbaar groen vormt de basis voor de ontsluiting van het bomenregister. Particuliere bomen die opgenomen zijn in het bomenregister worden aan het beheerprogramma toegevoegd en het programma wordt voorzien van een gebruiksvriendelijke interface. De basis voor oriëntatie wordt gevormd door een 'Google Maps' luchtfoto. Op deze luchtfoto worden alle objecten uit het bomenregister weergegeven. De kaart kan op twee manieren geraadpleegd worden:

1. De bezoeker van de website voert een adres in, waarna de applicatie inzoomt op dat adres en weergeeft welke beschermde eenheden zich op dat adres en in de directe omgeving daarvan bevinden;
2. Door de kaart te verschuiven en/of in te zoomen kan een bezoeker in de gehele gemeente zien waar zich bomen bevinden uit het bomenregister.

Als een gebruiker van de kaart vervolgens op een object klikt zal een detailscherm in beeld verschijnen met daarop onder andere volgende gegevens;

- Het ID-nummer van de boom
- De locatie van de boom (coördinaten)
- De adresgegevens van de boom
- De eigendomssituatie (gemeente of particulier)
- Een afbeelding van de boom (indien beschikbaar)
- De Latijnse en Nederlandse naam van de boom
- Of de boom deel uitmaakt van een groter geheel (bv. bomenrij, -laan of boomrijke plek)
- Of voor de boom een omgevingsvergunningsprocedure loopt (+ link naar formulier met motivatie) of dat sprake is van een herplantverplichting

Actueel houden digitaal opvraagbare data bomenregister

Om de lijst altijd actueel te houden wordt aangesloten bij het gemeentelijke systeem voor boomonderhoud

Als er een omgevingsvergunningsprocedure start wordt de boom van een markering voorzien. Op deze manier is voor de gebruikers heel makkelijk na te gaan welke procedures op dat moment lopen en in welke fase een procedure zich bevindt. Er wordt een link naar het aanvraagformulier toegevoegd zodat duidelijk is wat de motivatie voor de kap was en welke eventuele herplantverplichting en –termijn hieraan gekoppeld zijn.

Het bomenregister wordt los van de doorlopende mutaties, vijfjaarlijks herzien, uitgebreid en bijgewerkt.

3 Omgevingsvergunning / APV

Voor in het bomenregister opgenomen bomen is een omgevingsvergunning nodig om deze te mogen kappen. De gang van zaken rond de omgevingsvergunning is vastgelegd in de APV.

Beleidskeuzes

Belangrijke keuzes die gemaakt worden zijn:

- Voortzetting van de huidige systematiek dat bomen die niet in het bomenregister opgenomen zijn, vrijgesteld zijn van een omgevingsvergunning. Voor deze bomen geldt een meldingsplicht bij kap.
- Bij omgevingsvergunningen een prominente plaats reserveren voor het motiveren van de reden voor kap en de wijze van en termijn voor herplant

3.1 Huidige systematiek

In de huidige praktijk blijken veel bezwaren op kapvergunningaanvragen binnen te komen omdat in veel gevallen een onderbouwing van de reden voor kap ontbreekt of niet helder is. Belangrijk onderdeel van de digitale omgevingsvergunningaanvraag zal dan ook zijn om helder aan te geven wat de reden voor kap is. Tevens behulpzaam hierbij is dat zoveel mogelijk gegevens uit de gemeentelijke database voor boomgegevens en het bomenregister en de bestemmingsplannen via internet voor de burger beschikbaar zullen zijn.

Op dit moment is de bescherming van bomen geregeld in afdeling 3 van de APV. Deze houdt in dat voor het vellen van iedere boom een meldingsplicht geldt. Aan de hand van deze melding wordt vastgesteld of wel of geen omgevingsvergunning noodzakelijk is. Voor bepaalde boomsoorten en typen houtopstanden is geen omgevingsvergunning nodig. Een omgevingsvergunning kan geweigerd worden op grond van:

- Natuur en milieuwaarden
- Landschappelijke waarden
- Cultuurhistorische waarden
- Waarden van stads- en dorpschoon
- Waarden van recreatie en leefbaarheid

Tevens kan de “boomwaarde” als motivering gehanteerd worden. Bij gevaar of spoedeisend belang kan toestemming tot direct vellen gegeven worden. Als onderdeel van de omgevingsvergunning kan tevens een herplantplicht opgelegd worden. De herplante bomen en bomen die zijn opgenomen in landschapsplannen en compensatieplannen zijn op dit moment in principe zonder kapvergunning te kappen.

3.2 Doelstellingen voor aanpassing

De doelstellingen voor de aanpassing van het huidige omgevingsvergunningsstelsel zijn:

- Vereenvoudigen van het systeem door de procedure voor het indienen van de omgevingsvergunning aan te passen en te digitaliseren. Dit betekent meer eenvoud en transparantie voor de burger en beperking van procedurelast voor de gemeente, bij behoud van zorgvuldige afwegingen
- In aanvragen helder naar voren laten komen wat de motivatie is voor de gewenste kap
- Beschermen van bomen die geplant zijn in het kader van een herplantplicht als gevolg van kappen van geregistreerde bomen
- Mogelijk maken van financiële herplant. Het ter compensatie te betalen bedrag wordt overgemaakt aan de gemeente, gelabeld en door de gemeente ingezet ter versterken van de bomenstructuur van de gemeente

3.3 Uitwerking omgevingsvergunning en APV

De omgevingsvergunning gaat uit van een ‘nee, tenzij’-regime. Voor het verkrijgen van een vergunning dient sprake te zijn van:

- een slechte vitaliteit (met bijvoorbeeld acuut gevaar voor mens en/of omgeving)
- belang op basis van ruimtelijke ontwikkelingen of werkzaamheden;
- belang op basis van hinder en overlast.

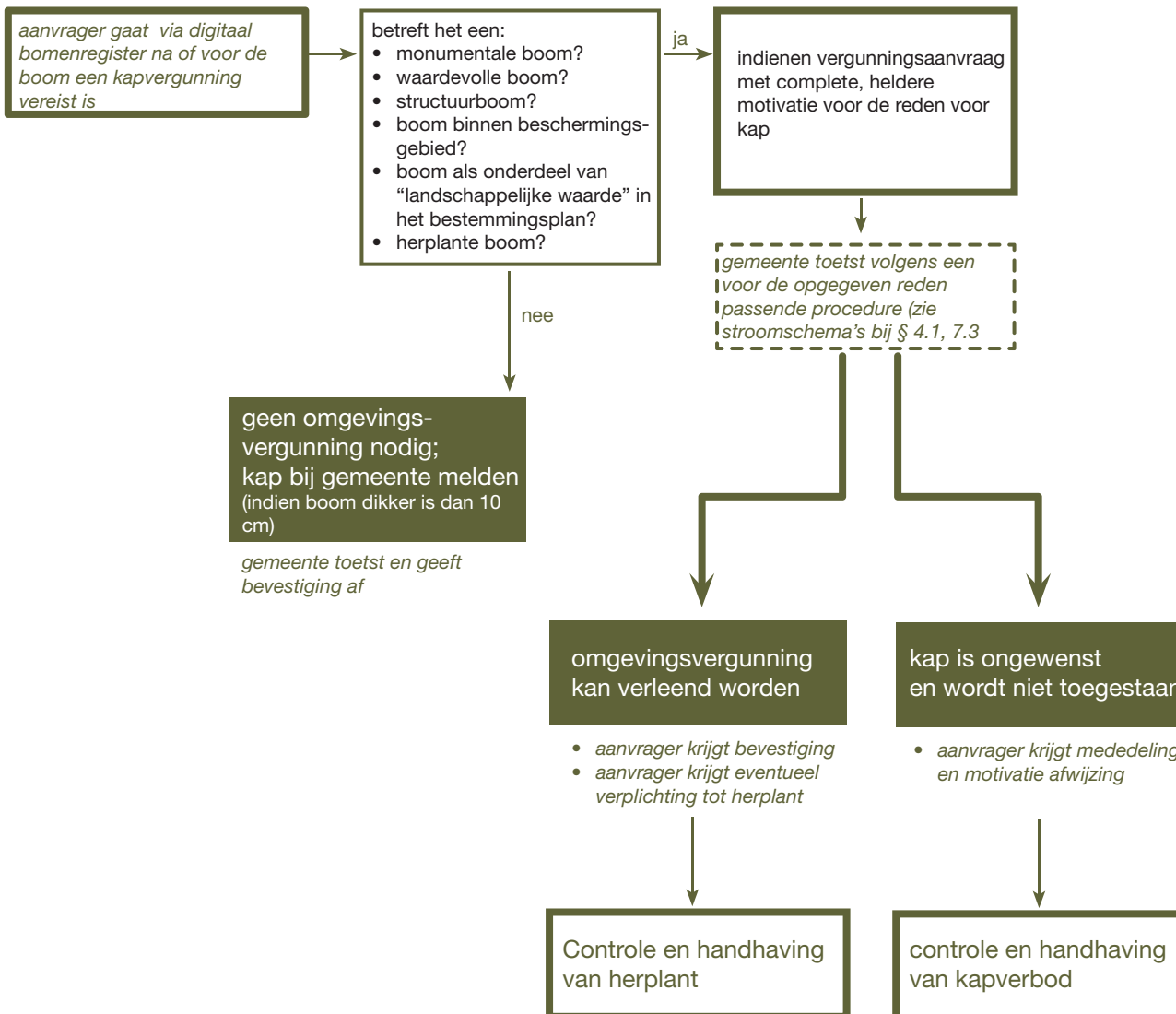
Uitgangspunt is dat geen kap van bomen plaats vindt voordat alle procedures rond zijn.

Als de kap van een boom in het bomenregister onderdeel is van een beheeringreep die toegepast wordt op een grotere eenheid van bomen (bijvoorbeeld dunning in een houtsingel) is geen omgevingsvergunning vereist, tenzij sprake is van een beschermingsgebied.

De precieze uitwerking van de omgevingsvergunning en APV zal als één van de vervolgstappen van dit bomenbeleidsplan plaats vinden.

betreft ook snoei die dusdanig ingrijpend is dat de ingreep als verwijdering wordt gezien (meer dan 20% van de kroonumfang)

3.4 Procedure en afweging

Beoordeling vergunningaanvragen

Het is van belang om alle vergunningaanvragen op een eenduidige en zorgvuldige manier te beoordelen. Dit is de reden dat de gemeente Weert overzichten heeft opgesteld waarbij een gedegen afweging gemaakt wordt tussen:

- de waarde en betekenis van de boom
- het belang van de verwijdering

Voor de systematiek en de criteria die bij deze afweging gehanteerd worden, wordt verwezen naar hoofdstuk 4, 7 en 8. De vergunningverlening zal in veel gevallen gecombineerd worden met een tegenprestatie / een herplantplicht. Het gebruikmaken van de stimuleringsregeling voor particulier groen geldt hierbij niet als herplant.

In nevenstaand schema is de procedure weergegeven. De beoordeling en afweging vindt in beginsel plaats door deskundige beleidsmedewerkers van de gemeente waarbij maximaal navolgbare criteria, transparante procedures en duidelijke informatieverstrekking bijdragen aan optimale zorgvuldigheid. Bij belangrijke ingrepen gaat aan de procedure uiteraard overleg met bewoners en belangenorganisaties vooraf.

3.5 Herplantplicht

Als het noodzakelijk is een boom te verwijderen, maar op deze locatie is vanuit het bomenbeleid wel een boom gewenst, of de bestaande boom vertegenwoordigde een belangrijke waarde voor de omgeving, die gecompenseerd moet worden, dan legt de gemeente een herplantplicht op (dit kan dus ook betekenen dat de gemeente zichzelf een herplantplicht oplegt). De gemeente controleert en handhaaft de herplantplicht door middel van halfjaarlijkse controles en bewoners hebben inzicht in opgelegde herplantverplichtingen via het digitale bomenregister. De wijze waarop herplant plaats moet vinden (bijvoorbeeld soort, omvang en aantal) wordt per geval zorgvuldig afgewogen en is erop gericht een nieuwe duurzame situatie te creëren die op termijn beter of zoveel mogelijk gelijkwaardig is aan de situatie met de bestaande boom of bomen. In veel gevallen zal het niet realistisch zijn om direct door middel van herplant de volledige waarde van de bestaande boom (in de zin van waarde en betekenis voor zijn omgeving, dan wel van in de zin van financiële waarde) te vervangen. De financiële waarde van een bestaande boom (en daarmee eventuele financiële herplant) is wel een belangrijk uitgangspunt bij eventuele illegale kap of niet nagekomen herplantverplichtingen. De financiële waarde is ook een hulpmiddel bij het bepalen van de wijze van herplant. Uitgangspunt is dat herplant plaatsvindt binnen 1 jaar na kap. In bijzondere situaties kan hierop een uitzondering gemaakt worden.

3.6 Handhaving

Het is belangrijk dat er op toegezien wordt dat de APV gerespecteerd wordt, herplantverplichtingen nagekomen worden en afspraken over bescherming van bomen nageleefd worden. (o.a. de afspraken die vastgelegd worden in een groene paragraaf, zoals beschreven in het volgende hoofdstuk)

Handhaving vindt onder andere plaats door:

- Melding door burgers (servicelijn) en door gemeentelijke beheerders van illegale kap of snoei (ingrijpende snoei van meer dan 20% van de kroon omvang is ook vergunningsplichtig)
- Optimaliseren van communicatie binnen de gemeente (waardoor afwijkingen sneller en vaker gesingaleerd worden)
- Binnen de gemeente ontsluiten van de informatie over omgevingsvergunningen
- Halfjaarlijkse controle van herplant
- Controle door gemeentelijke projectleiders op het naleven van afspraken uit de groene paragraaf
- Controle door gemeentelijke toezichthouders op richtlijnen en afspraken bij graafwerkzaamheden

In veel gevallen betekent dit dat de gemeente ook toezicht houdt op procedures, voorschriften, afspraken en werkzaamheden waar zij zelf een belangrijk aandeel in heeft.

3.7 Digitaal een omgevingsvergunning aanvragen

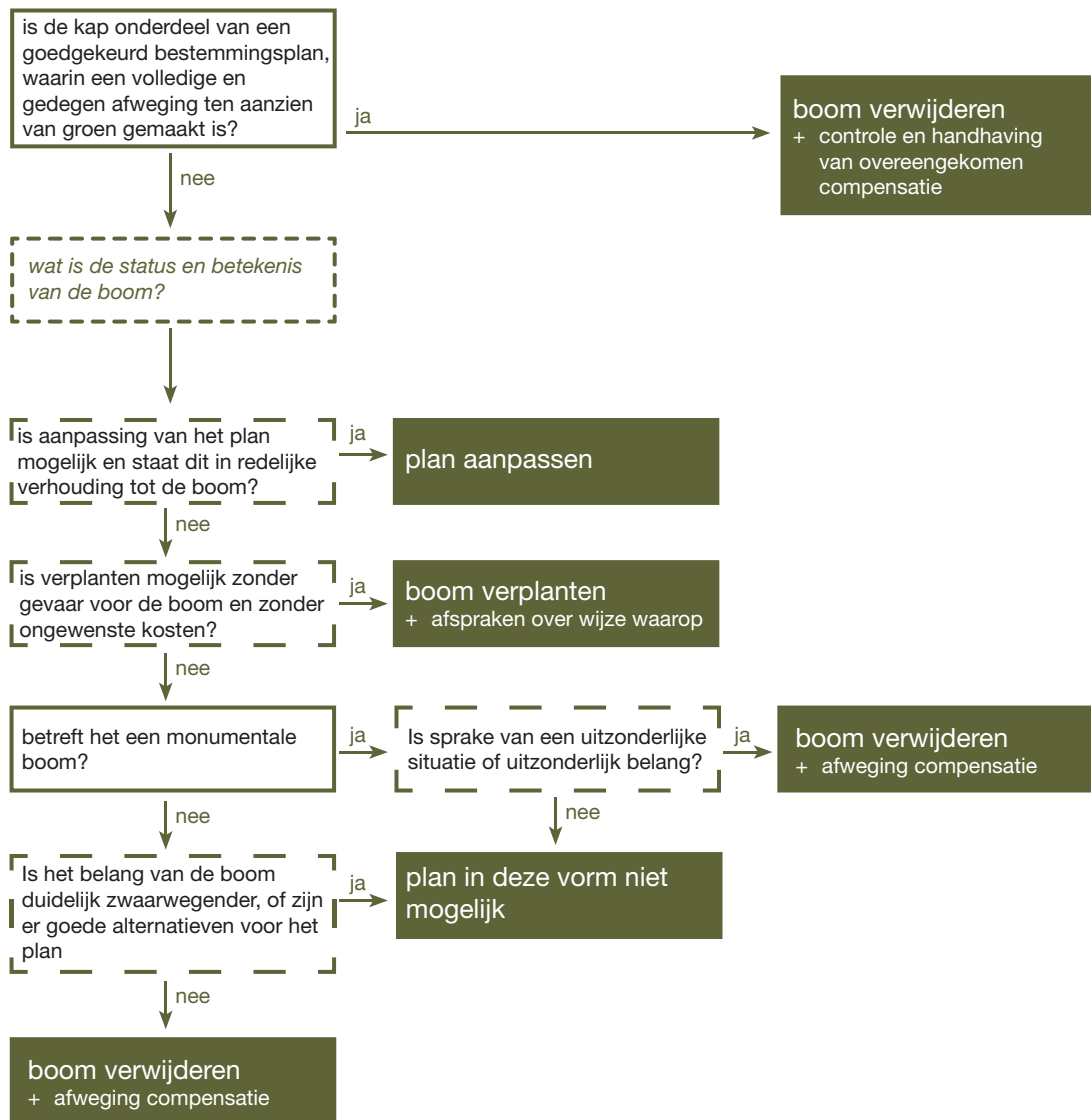
In verband met het vereenvoudigen van de hoeveelheid papierwerk die benodigd is voor de afhandeling van kapaanvragen, wordt ervoor gekozen om de mogelijkheid aan inwoners te bieden om de aanvraag van de omgevingsvergunning die voor kap nodig is, via de digitale weg te doen. Het in te vullen formulier wordt daarbij digitaal gekoppeld aan de afweging die de gemeente intern moet maken ten aanzien van het al dan niet verstrekken van de omgevingsvergunning. Ondertekening kan plaatsvinden middels DigID.

3.8 Implementatie / overgangsfase

Het is de bedoeling om in 2012 het bomenregister te completeren, herzien en actualiseren. Vanaf 2013 zal het nieuwe, vereenvoudigde regime voor de omgevingsvergunning in werking treden.

(plan gemeente of andere initiatiefnemer)

4 Ruimtelijke Ontwikkelingen / groene paragraaf

Allerhande ruimtelijke ontwikkelingen en werkzaamheden (bijvoorbeeld bouwkundig of infrastructureel) hebben invloed op bomen. Danwel doordat bomen zouden moeten wijken, danwel doordat werkzaamheden invloed kunnen hebben op de vitaliteit van bomen.

Beleidskeuzes

Belangrijke keuzes die gemaakt worden zijn:

- Een zo objectief mogelijk systeem voor afweging van het verwijderen van bomen ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen, dat echter bewust gebaseerd is op gedegen, heldere en navolgbare afwegingen die per geval, kwalitatief gemaakt worden.
- Verplicht maken van een groene paragraaf bij ruimtelijke ontwikkelingen waarin gemotiveerd wordt dat ten aanzien van bomen, boomstructuren en waarden van groen in het algemeen, zorgvuldige afwegingen gemaakt zijn.

4.1 Afwegingskader bij ruimtelijke ontwikkelingen

In het kader van bouw- en andere werkzaamheden kan de wens ontstaan om bomen te verwijderen, om plaats te maken voor bijvoorbeeld nieuwbouw of verharding. Echter het kan ook zijn dat de werkzaamheden van dien aard zijn, dat bomen niet meer te handhaven zijn, zoals het geval kan zijn bij rioolrenovatie of wegreconstructies. In nevenstaand stroomschema is de systematiek van afweging weergegeven.

Hieronder zijn een aantal belangrijke aspecten uit de afweging toegelicht:

Compensatie

In geval van verwijdering zal nagegaan worden of en hoe het verlies gecompenseerd dient te worden, bijvoorbeeld in de vorm van herplant.

Aanpassing plan redelijkerwijs mogelijk

Aanpassing van een plan is mogelijk als:

- de hoofddoelstellingen gehaald kunnen worden
  - de ruimtelijke kwaliteit gewaarborgd is
  - eventuele meerkosten in redelijke verhouding tot de boom staan
- De volgende argumenten zijn in beginsel geen reden om een plan niet aan te passen:
- Een gevorderd stadium van de planvorming (het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om in een vroeg stadium te overleggen en afwegingen te maken)
  - Meerkosten (zolang deze in redelijke verhouding staan tot de waarde van de boom op basis van gebruikelijke methoden voor boomwaardebepaling)

Voorbeelden van mogelijke planaanpassing zijn: bodemsanering achterwege laten op de groeiplaats, een gebouw zo configureren dat het zich om de boom voegt (met bijkomend de meerwaarde van een grote boom voor het gebouw en zijn omgeving) of renoveren in plaats van vervangen van een riool, of delen daarvan, zodat minder graafwerkzaamheden nodig zijn.

Jongere bomen kunnen in verhouding eenvoudiger vervangen worden. Ook in deze gevallen blijft het echter wenselijk om na te gaan of bijstelling van de plannen mogelijk is. Hiernaast kan ook – of juist – bij jonge bomen nagegaan worden of verplanten een kansrijke en economisch gunstige oplossing is. Verplanten kan in deze gevallen ingezet worden om de bomen binnen het plan te handhaven of om de bomen elders een nieuwe toekomst te geven.

Verplanten mogelijk zonder gevaar voor de boom en zonder ongewenste kosten

Verplanten moet voor monumentale bomen geen normale optie zijn en nadrukkelijk als noodmaatregel gezien worden, die alleen uitgevoerd wordt als geen twijfel bestaat over de slagingskans. Hiernaast moet het in het geval van een particulier initiatief geen kosten voor de gemeenschap veroorzaken (het verplanten is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer). In geval van een initiatief van de gemeente is het natuurlijk logisch dat deze ook de kosten draagt.

Status en betekenis van de boom

De status van een boom wordt enerzijds bepaald door het bomenregister (monumentaal, waardevol, structuurboom, of basiswaarde) en anderzijds door de betekenis van de boom voor die plek. Bomen binnen het centrum van Weert en de kern van de dorpen worden als extra belangrijk gezien omdat bomen hier schaars zijn en een grote betekenis hebben voor de uitstraling van deze belangrijke plekken. Een structuurboom wordt als belangrijk gezien omdat deze de groene hoofdstructuur van weert vormen. Afhankelijk van de situatie is een individuele boom meer of minder bepalend voor het wezenlijke karakter van een boomstructuur.

De combinatie van de status en betekenis van een boom bepaalt het belang dat omschreven en beargumenteerd wordt.

Aanpassing mogelijk in redelijke verhouding tot de boom

Bij niet monumentale bomen wordt afgewogen of het aanpassen van een plan in redelijke verhouding staat tot het belang van de boom zoals dat vastgesteld is. De situaties waarin deze afwegingen gemaakt moeten worden zullen sterk uiteenlopen en telkens om een specifieke benadering vragen. Goed, open, realistisch en vroegtijdig overleg tussen initiatiefnemer en gemeente wordt als de basis van een voor iedereen goede uitkomst gezien.

Verplanten kansrijk en niet onevenredig kostbaar (zie ook § 4.2)

Voor niet monumentale bomen wordt verplanten als een mogelijkheid gezien die relatief snel ingezet kan worden. Slagingskans en kosten moeten in verhouding staan tot de boom en ook in verhouding tot eventuele planaanpassing.

Compensatie

Compensatie kan verlangd worden, bijvoorbeeld in de vorm van herplant van een in beginsel gelijkwaardige boom.

4.2 Verplanten van bomen

Het verplanten van bomen is een goede mogelijkheid om de gegroeide waarde van een boom te behouden en veilig te stellen. Het is echter ook een ingrijpende en vaak ook kostbare maatregel die niet als universeel wondermiddel, maar het terughoudendheid ingezet moet worden. Uitgangspunt is dat monumentale bomen eigenlijk niet verplant zouden moeten worden. Bij waardevolle bomen moet een goede balans gevonden worden tussen het plan en de waarde van grote bomen. Indien overwogen wordt een boom te verplanten moet nagegaan worden of aan de volgende voorwaarden voldaan is:

- De boom heeft een levensverwachting van meer dan 20 jaar
- De levensverwachting moet op de nieuwe plek gelijk zijn aan die op de oorspronkelijke plek
- Verplanting vindt in beginsel binnen het plangebied plaats
- De boom krijgt een goede nieuwe plaats die wat betreft groeiplaatsomstandigheden minimaal overeenkomt met de huidige groeiplaats en visueel-ruimtelijk recht doet aan de kwaliteiten en functie van de boom
- Er wordt onderzoek gedaan naar de maatregelen die genomen moeten worden voor het verplanten van de boom door een erkend boomverzorger, altijd in overleg met de gemeente Weert
- Er wordt een controle uitgevoerd door, of in opdracht van, de gemeente Weert 5 jaar na het verplanten van de boom. De kosten voor dit onderzoek komen voor rekening van de eigenaar van de boom.

4.3 Doelstelling en uitwerking groene paragraaf

Er vinden allerhande werkzaamheden plaats in het openbare en private domein. Vaak is het wel de intentie om bomen duurzaam te handhaven, maar staat de duurzame aanwezigheid van bomen en bomenstructuren onder druk van (boomonvriendelijke) verhardingen, slechte groeiplaatsen, ziekten en plagen, kabels en leidingen, infrastructurele, bouw- en onderhoudswerkzaamheden die rondom bomen plaatsvinden. In het buitengebied staan bomen onder druk van grondbewerkingen, grazend vee nabij bomen en verdergaande schaalvergroting in de landbouw. Hiernaast worden bomen bedreigd doordat zij plaats zouden moeten maken voor ruimtelijke ontwikkelingen. Het kan dan gaan om uitbreiding van de gebouwde omgeving, ingrijpende verandering van de bestaande gebouwde omgeving, maar ook om grotere of kleinere veranderingen aan infrastructuur.

Het is noodzakelijk om in een dynamische omgeving een duurzame en vitale bomenstructuur te realiseren en in stand te houden. Daarom zal de gemeente Weert een 'groene paragraaf' toepassen op basis waarvan bomenstructuren worden geïntegreerd in ruimtelijke ontwikkelingen, enerzijds door bestaande bomenstructuren te behouden en anderzijds door nieuwe bomenstructuren aan te brengen.

Teneinde het groene karakter van de gemeente voor de toekomst te behouden is het van belang om bij bijvoorbeeld nieuwbouwprojecten (ook kleinschalige, zoals inbreidingslocaties in dorpen) en

wegreconstructies een gedegen afweging te maken ten aanzien van openbaar groen en bomenstructuren. Hierin moet ook het eventuele behoud van reeds aanwezige en waardevolle bomenstructuren meegenomen worden. Naast een zorgvuldige afweging is een hoofddoel hiervan om in een vroeg stadium de juiste mensen op de hoogte te brengen van de plannen en de mogelijke gevolgen hiervan. Op deze wijze kan vroeg in de planvorming meegedacht worden en is het nog niet te laat voor alternatieven of creatieve oplossingen. Onderdeel van de planologische procedure wordt daarom een groene paragraaf. De initiatiefnemer van een ruimtelijk project (nieuwbouw, wegreconstructie, agrarische uitbreiding) dient in de groene paragraaf te onderbouwen:

- Hoe wordt omgegaan met bestaande bomen, boomstructuren en groene waarden in het algemeen
- Welke maatregelen worden getroffen om te behouden boomstructuren te beschermen tijdens de werkzaamheden;
- Hoe nieuwe boomstructuren worden geïntegreerd in het (bouw) plan
- Hoe bijgedragen wordt aan het herstel van boomstructuren in het grotere verband van de straat en wijk (worden lanen ter plaatse van het project bijvoorbeeld gecompleteerd, of worden boomrijke plekken ingericht)
- Hoe een duurzame ontwikkeling van deze boomstructuren gegarandeerd wordt. Onderdeel hiervan is ook dat aangetoond wordt dat nieuwe bomen, als onderdeel van een ruimtelijke ontwikkeling, voldoende onder- en bovengrondse groeiruimte, en een goede groeiplaats hebben en dat in het ontwerp voorkomen is dat in de toekomst problemen ontstaan.

Het bomenbeleidsplan vormt het instrument waarmee de groene paragraaf inhoudelijk door de gemeente getoetst wordt. Een bomen effect analyse kan onderdeel zijn van de afspraken die in het kader van de groene paragraaf gemaakt worden. Een gedetailleerd toetsingskader wordt in de uitwerking van het instrument groene paragraaf als vervolgstap van dit bomenbeleidsplan opgesteld.

4.4 boombescherming bij werkzaamheden

Bouwwerkzaamheden kunnen grote gevolgen hebben voor bomen die op een bouwplaats staan en behouden dienen te blijven. Ditzelfde geldt ook voor werkzaamheden aan de infrastructuur. Daarnaast vragen ook bomen buiten de bouwplaats / het werkterrein, langs

de (tijdelijke) toegang tot of langs de rand van de bouwplaats / het werkterrein, bescherming. Ten behoeve van de bescherming van bomen en de afhandeling van eventuele schade, dienen voorschriften te worden opgenomen in het (bouw)bestek en dienen deze te worden gehandhaafd.

Ook bescherming van bomen bij werkzaamheden begint in de plannings- en ontwerpfasen. Hier zijn de volgende aspecten belangrijk (houdt tevens verband met de groene paragraaf):

- Grondig inmeten van het bestaande bomenbestand (inclusief de diameter van de stamvoet, de stam en de kroon)
- Helder aangeven welke bomen gehandhaafd moeten worden (ook in bestekstekeningen)
- Bepalen van een beschermingszone en deze duidelijk opnemen in de bestekstekeningen
- Bepaling van de omvang van de nieuwe groeiplaats, binnen deze groeiplaats zijn de meeste bewerkingen en activiteiten verboden
- In geval van graafwerkzaamheden (bijvoorbeeld voor ondergrondse infrastructuur) mag in beginsel binnen de kroonprojectie plus 2 meter niet machinaal gegraven worden
- Waar nodig gebruik maken van boren of persen ter voorkoming van graafwerkzaamheden
- Bij noodzakelijke graafwerkzaamheden geen wortels verwijderen zonder overleg, blootliggende wortels beschermen en wortels dikker dan 5 centimeter in beginsel niet doorzagen
- Eventueel toepassen van een bomen effectanalyse
- Fysieke bescherming van bomen
- Toezicht houden op beschermende maatregelen

In de uitwerking van de groene paragraaf worden de richtlijnen voor boombescherming bij werkzaamheden verder gespecificeerd.

5 Processen binnen de gemeente

Verschillende afdelingen binnen de gemeente Weert zijn betrokken bij het beleid voor en het beheer van bomen. De doelstelling is om processen en afwegingen binnen gemeente stroomlijnen.

Beleidskeuzes

- Optimale afstemming tussen beleid en beheer
- Bomen een passende rol laten spelen in alle projecten en afwegingen

Afstemming tussen beleid en beheer

Als geen goede koppeling tussen beheer en beleid plaatsvindt brengt dit risico's met zich mee:

- *Onnodig of onjuist beheer, met schade aan de boom tot gevolg*
- *Te hoge kosten*
- *Ongewenst beeld*
- *Aanhoudende overlast*

Binnen de gemeente zijn er een aantal wegen waarlangs informatie over bomen binnenkomt en beslissingen over bomen genomen worden:

- De buurtschouw
- De leefbaarheidsagenda
- Projectgroepen bij grotere ingrepen (bewonersavonden)
- Het coördinatieoverleg van de wijk- en dorpsraden
- De gemeentelijke servicelijn, waar klachten en meldingen binnenkomen
- Spreekuur bij gemeentelijk bestuur (verantwoordelijk wethouder, raadvragen, etc.)

Het beheer van bomen vindt op dit moment langs drie lijnen plaats:

- Bestekmatig onderhoud
- Onderhoud indien nodig op basis van VTA inspecties / constatering buiten
- Incidentele ingrepen

In het bijzonder de ingrepen op basis van VTA inspecties / constatering buiten en incidentele ingrepen moeten altijd getoetst worden aan het beleid voor boomstructuren en afwegingen over boomstructuren.

Alle signalen die binnenkomen, waaronder signalen van bewoners, die een afweging over boomstructuren, of fundamentele afwegingen over het beheer zouden kunnen betekenen, moeten doorgespeeld worden naar de juiste afdelingen en mensen binnen de gemeente die hier daadwerkelijk op in kunnen spelen. Structurele problemen die gesignaleerd worden door beheerders moeten doorwerken naar het beleidsniveau waar fundamentele beslissingen over structuren genomen worden.

Aan een betere afstemming tussen beleid en beheer zal invulling gegeven worden door een maandelijks overleg tussen de mensen van beheer en de mensen van beleid.

Afspraak is dat er bij uitvoering van beheer en onderhoud in het bomenbestand steeds een ter zake doende kapmelding of vergunning in het werk aanwezig moet zijn. De kapmelding of vergunning zal steeds voorzien moeten zijn van een duidelijke situatietekening.

De volgende personen zijn bij het beheer betrokken:

- Toezichhouders
- Teamcoördinatoren
- Teamleiders

De teamleiders, teamcoördinatoren en toezichhouders rapporteren aan een projectleider / beheerder.

In wisselende samenstelling zijn deze mensen aanwezig bij het maandelijks overleg met de beleidsmedewerkers van de cluster groen, natuur en landschap.

Toets aan het begin van een project of procedure

Als belangrijk planologisch instrument is de Groene Paragraaf geïntroduceerd, maar er moeten ook afwegingen ten aanzien van bomen gemaakt worden voor projecten of aanvragen waarvoor geen planologische procedure doorlopen hoeft te worden.

Het is al gebruikelijk om binnen de gemeente elk vraagstuk projectmatig aan te pakken, met vertegenwoordigers van alle disciplines (hiermee worden bijvoorbeeld bij grote infrastructurele projecten goede resultaten behaald). Voor kleinere vraagstukken kan soms het belang van bomen nog teveel aan de zijlijn staan. Op verzoek zal de beleidsadviseur groen, natuur en landschap om advies gevraagd worden wanneer er belangen rond bomen spelen.

6 Communicatie en participatie

De gemeente Weert wil bewoners en belanghebbenden optimaal informeren over en betrekken bij afwegingen over bomen en beheer dat aan bomen plaats zal vinden.

Beleidskeuzes

- Langs diverse kanalen zo compleet mogelijk informeren van bewoners en/of belangengroeperingen
- Bewoners en/of belangengroeperingen betrekken bij grotere afwegingen over bomen

Communicatie

Op de volgende wijze zullen bewoners geïnformeerd worden:

- publicatie van vergunningen in de plaatselijke media en via het digitaal raadpleegbare bomenregister
- beheerkalender (informatie over o.a. bladruimen)
- persberichten over ingrijpend onderhoud
- persberichten over projecten
- bewonersavonden bij het omvormen van structuren

Participatie

Grotere ingrepen waarbij meerdere oplossingen mogelijk zijn en waar verschillende belangen tegenover elkaar staan moeten in het juiste verband, tijdig besproken worden. Voor dergelijke specifieke vraagstukken worden overlegavonden georganiseerd.

Hierbij zullen uitgenodigd worden:

- de bewoners van de straat of de buurt;
- de wijk/ of dorpsraad;
- belangengroeperingen.

7 Afwegingen bij hinder en overlast

Bomen leven en groeien en vormen forse elementen in de inrichting van onze woonomgeving. Dit betekent dat bomen ook verschijnselen met zich meebrengen die soms als minder prettig ervaren worden. Soms heeft dit te maken met het wezen van de boom, soms met specifieke eigenschappen van een boomsoort, maar het kan bijvoorbeeld ook het gevolg zijn van een ongunstige of te krappe inrichting van de standplaats. De diverse vormen van hinder en overlast (wortelopdruk, takschuring, druipen, schaduwwerking, vruchtval, etc.) zijn enerzijds de bron van klachten van burgers aangaande bomen en anderzijds de achterliggende reden voor burgers, maar ook voor de gemeente, om een boom te willen kappen. In de gemeente Weert wordt, op basis van signalen van de wijk- en dorpsraden, met name wortelopdruk als hinderlijk ervaren, vanwege de gevolgen die dit heeft voor de begaanbaarheid van stoepen en wegen. Met een ouderwordende bevolking zal dit aspect bovendien een steeds belangrijkere rol gaan spelen.

In dit hoofdstuk wordt uitgewerkt hoe afwegingen gemaakt kunnen worden bij hinder en overlast. In alle voorkomende gevallen dient de gemeente Weert op heldere en eenduidige manier te kunnen reageren. Daarom wordt hier een zo objectief mogelijk afwegingssysteem voorgesteld. Dit is echter wel bewust gebaseerd op het maken van een kwalitatieve afweging in ieder individueel geval. De afweging gaat in op:

- Wanneer hinder en overlast als zodanig erkend worden
- Welke praktische en duurzame oplossingen mogelijk zijn om de boom te behouden en de overlast te beperken
- In welke gevallen de ernst van de overlast zwaarder weegt dan de waarde van de boom en dus het verwijderen of vervangen van de boom de beste oplossing is

Het afwegingssysteem functioneert zowel voor de afhandeling van klachten als voor de onderbouwing van het al dan niet verlenen van een kapvergunning.

Welke preventieve maatregelen mogelijk zijn ter voorkoming van hinder en overlast is aangegeven in hoofdstuk 6 en 7. Daar wordt ingegaan op soortkeuze, inrichting van de plantplaats en onderhoud.

Beleidskeuzes

Belangrijke keuzes die gemaakt worden zijn:

- Een zo objectief mogelijk systeem, dat echter bewust gebaseerd is op gedegen, heldere en navolgbare afwegingen die per geval, kwalitatief gemaakt worden
- Altijd zoeken naar duurzame oplossingen waarbij de boom behouden kan worden en de overlast verminderd wordt

7.1 Wanneer is sprake van hinder en overlast?

Onder hinder en overlast kunnen worden verstaan:

- Wortelwerking
- Schaduwwerking
- Takschuring
- Belemmering van openbare verlichting
- Ziekten en insecten
- Vruchtval
- Bladval
- Allergie
- Overhangende takken

In paragraaf 7.4 wordt per type aangegeven wanneer deze verschijnselen zo ernstig zijn dat sprake is van een situatie die afwegingen over duurzame oplossingen, dan wel het verwijderen of vervangen van de boom nodig maakt.

Daarbij wordt opgemerkt dat in het bijzonder bladval, schaduwwerking, overhangende takken en in mindere mate vruchtval en allergie aspecten zijn die nu eenmaal onlosmakelijk met bomen verbonden zijn en dus in beginsel geen reden kunnen zijn voor grote ingrepen in het bomenbestand. Wel kan bij deze vormen van hinder en overlast nagegaan worden of sprake is van een uitzonderlijk ongunstige situatie of dat er mogelijkheden zijn om de hinder en overlast te verlichten (bijvoorbeeld door op bepaalde plaatsen intensiever blad te ruimen).

kan daadwerkelijk van overlast gesproken worden?

nee

bewoner informeren

ja
is de overlast een gevolg van achterstallig onderhoud?

ja

onderhoud plannen en hierover informeren
(geen aanleiding voor afweging tot kap)

nee

wat is de status en betekenis van de boom?

is de boom vitaal en op deze plek duurzaam te handhaven?

ja

zijn oplossingen mogelijk met behoud van de boom?

ja

staan de kosten in redelijke verhouding tot de boom?

ja

maatregelen doorvoeren

nee

zijn beheersingerpen mogelijk en gewenst (b.v. kandelaberen)

ja

zijn oplossingen mogelijk met behoud van de boom?

nee

staan de kosten in redelijke verhouding tot de boom?

nee

boom verwijderen + afweging herplant + afweging vervangen complete structuur (overleg met alle bewoners)

nee

is overlast in verhouding tot de boom zwaarwegender?

ja

is overlast in verhouding tot de boom zwaarwegender?

ja

boom verwijderen + afweging herplant + afweging vervangen complete structuur (overleg met alle bewoners)

nee

boom handhaven + informeren over afweging en zoeken naar alternatieven voor het beperken van de overlast

7.2 Oplossingen

Hoofduitgangspunt voor het gehele bomenbeleid is dat gestreefd wordt naar een duurzaam bomenbestand. Dit betekent het streven naar bomen die op een bepaalde plaats zodanige groeiomstandigheden hebben dat ze duurzaam te handhaven zijn. Als van een dergelijke duurzaamheid geen sprake is, en dit overlast tot gevolg heeft, zijn er diverse mogelijkheden denkbaar om de situatie duurzaam te verbeteren.

Aanpassen wegprofiel

In bepaalde situaties is het wegprofiel te krap of te vol om ruimte te bieden aan een duurzame boomstructuur. Het kan ook voorkomen dat het wegprofiel in potentie wel ruimte heeft, maar dat deze door een ongunstige indeling niet uitgebuit is.

In dergelijke gevallen is het gewenst het wegprofiel geheel te herzien zodat er ruimte gecreëerd wordt waar één of meerdere bomenrijen (of enkele bomen als groene accenten) duurzaam een plek kunnen vinden. Omdat het aanpassen van wegprofielen ingrijpend en kostbaar is, ligt het voor de hand dit te combineren met verkeerskundige- of rioleringsmaatregelen. In elk geval moet bij grootschalige aanpassingen in een weg ten behoeve van het verkeer of de riolering altijd nagegaan worden of ook ten aanzien van de boomstructuur verbeteringen mogelijk zijn.

Verbeteren standplaats

In veel situaties staan bomen die inmiddels een grotere omvang bereikt hebben dicht bij de wegwand, de stoep, de stoep of tuinafscheidingen. Dit kan zorgen voor overlast en onverzorgde of gevaarlijke situaties. Bovendien komt het de duurzaamheid van de boomstructuur niet ten goede. In veel gevallen is het mogelijk hier verbetering in te brengen zonder in de boomstructuur in te grijpen. Dit kan bijvoorbeeld door de weg iets te versmallen, de boomspiegel te vergroten of door een getegelde stoep te vervangen door een stoep uit halfverharding.

Opkronen

Als de onderste takken van bomen takschuring veroorzaken of veel licht wegnemen, kan overwogen worden deze te verwijderen. Voorwaarde is dat de proporties van de boom in redelijke verhouding blijven en dat de ingreep plaatsvindt zonder dat te grote snoeiwonden ontstaan.

Uitdunningsnoei

Een zeer dichte kroon, die veel licht wegneemt, kan iets uitgedund worden. Dit mag de vitaliteit van de boom niet nadelig beïnvloeden. Het uitdunnen mag nooit meer bedragen dan 20% van het kroonvolume.

Kandelaberen

Bomen die eigenlijk een te grote kroon omvang hebben voor hun locatie, kunnen als uiterste ingreep gekandelaberd worden. Hierbij moet bedacht worden dat het karakter van de boom sterk verandert, en dat het een ingrijpende en kostbare maatregel is die periodiek herhaald moet worden voor het verdere leven van de boom. Voorwaarde is uiteraard dat de boomsoort deze ingreep verdraagt.

7.3 Afweging behoud of verwijdering van de boom

Doelstelling is om afwegingen zo objectief en navolgbaar mogelijk te maken, maar deze wel altijd te baseren op een zorgvuldige en kwalitatieve afweging door mensen met specifieke kennis van bomen. In nevenstaand stroomschema is aangegeven welke afwegingen aan de orde zijn op het moment dat sprake is van hinder of overlast.

Een aantal van de aspecten die bij de afweging aan de orde zijn, worden hieronder toegelicht.

Kan er van overlast gesproken worden

Voor de diverse vormen van hinder en overlast is in het navolgende overzichtsschema een indicatie gegeven van wanneer een bepaald verschijnsel als ernstig en onwenselijk gezien wordt. Ook dit is echter iets dat per geval beoordeeld moet worden omdat het afhankelijk is van de specifieke situatie hoeveel problemen een verschijnsel oplevert. Bijvoorbeeld het opdrukken van de verharding is in een drukbezocht centrumgebied ernstiger dan in een rustige straat op een bedrijventerrein. Als sprake is van overlast in een situatie waar een ontwikkeling zich naar een boom gevoegd heeft (bv. een nieuw gebouw dat naast een te behouden grote boom geplaatst is) kan deze overlast in principe geen reden meer zijn voor ingrepen aan de boom.

Achterstallig onderhoud

Als overlast door achterstallig onderhoud veroorzaakt wordt, ligt het voor de hand om het probleem op te lossen door op korte termijn onderhoud door te voeren. Pas als blijkt dat onderhoud niet meer mogelijk is, of als het nastreven van een bepaald onderhoudsniveau niet realistisch is, moet alsnog overwogen worden om de hinder of overlast als een structureel probleem te beschouwen en kan verder afgewogen worden of verwijdering van de boom of bomen wenselijk is.

Vitaal en duurzaam in stand te houden

Onder vitaal wordt verstaan dat een boom volgens het oordeel van een deskundige een levensverwachting heeft van meer dan 10 jaar. Een boom is op een plek duurzaam in stand te houden als hij nu en in de toekomst voldoende onder- en bovengrondse groeirimte heeft en de plantplaats zo ingericht is dat geen onoplosbare conflicten ontstaan met wegen, trottoirs, bebouwing en ondergrondse infrastructuur. Hiernaast moet de soortkeuze zodanig zijn dat gezien de functies in de omgeving geen onevenredige hinder en overlast te verwachten zijn.

Status en betekenis van de boom

De status van een boom wordt enerzijds bepaald door het bomenregister (monumentaal, waardevol, structuurboom, of basiswaarde) en anderzijds door de plek en de betekenis van de boom voor die plek. Bomen binnen het centrum van Weert en de kern van de dorpen worden als extra belangrijk gezien omdat bomen hier schaars zijn en een grote betekenis hebben voor de uitstraling van deze belangrijke plekken. Ook hebben bomen in het bebouwd gebied in de meeste gevallen een grotere betekenis dan in het landschap of in grote groengebieden. Bomen die als solitair beeldbepalend zijn hebben een grotere betekenis dan bomen die deel uitmaken van forse groepen of wegbepantingen. Bij wegbepantingen moet echter wel bedacht worden dat individuele bomen belangrijk zijn voor het totaalbeeld en de continuïteit van boomstructuur. Bomen die onderdeel zijn van bossen, bossingels en dichte plantsoenbepanting zijn vaak weinig bepalend voor het totaalbeeld. De combinatie van de status en betekenis van een boom bepaalt het belang, dat omschreven en beargumenteerd wordt.

Zijn oplossingen mogelijk

In onderstaand overzichtschema worden suggesties gedaan voor oplossingen om de hinder of overlast te verhelpen. Hierbij moet afgewogen worden of deze oplossingen het probleem voldoende duurzaam verhelpen en of de kosten van de ingreep in verhouding staan tot de boom. Hiervoor wordt teruggerepen op de conclusie die getrokken is over de status en betekenis van de boom. Ten aanzien van de kosten moet wel mee in overweging genomen worden dat het verwijderen en eventueel nieuw aanplanten van een boom ook kosten met zich meebrengt en dat een grote boom een bepaalde economische waarde vertegenwoordigt. Dit laatste betekent niet dat automatisch ingrepen gedaan worden zolang deze goedkoper zijn dan de economische waarde, omdat dit zou kunnen betekenen dat de gemeente simpelweg de middelen niet heeft om alle wenselijke maatregelen door te voeren.

Is de overlast in verhouding tot de boom zwaarwegender?

Indien oplossingen niet mogelijk zijn, of niet economisch verantwoord zijn, moet afgewogen worden hoe de overlast en de boom zich tot elkaar verhouden. Hiervoor vormt de vastgestelde status en betekenis van de boom weer de basis. In het navolgende overzicht zijn uitgangspunten geformuleerd voor deze afweging in de vorm van korte overzichtjes in welke gevallen de overlast nooit, eventueel of altijd aanleiding zal zijn om een boom te verwijderen.

Afweging herplant

Als verwijderen de beste oplossing blijkt moet overwogen worden een nieuwe boom te planten. Belangrijk daarbij is natuurlijk dat deze nieuwe boom wel duurzaam op deze plek te handhaven zal zijn. Als het een boom betreft die onderdeel is van een groter geheel moet afgewogen worden of het wenselijk is de complete boomstructuur te vervangen. Zie hiervoor het volgende hoofdstuk.

7.4 verhouding tussen de boom en de hinder

Onderstaand overzicht is als volgt opgebouwd:

- In de eerste kolom is het type hinder / overlast beschreven en is indien nodig een drempelwaarde aangegeven vanaf welk moment de hinder/ overlast door de gemeente als zodanig erkend wordt
- In de tweede kolom is aangegeven welke oplossingen mogelijk zijn in bestaande situaties om hinder / overlast te verminderen of geheel weg te nemen, zonder dat de boom gekapt hoeft te worden
- In de derde kolom is een indicatie gegeven in welke gevallen de hinder of overlast aanleiding voor het verwijderen van een boom zou kunnen zijn

Type hinder of overlast	Kenmerken, wanneer wordt gesproken van hinder en overlast	Mogelijke oplossingen om de boom te behouden	Wanneer wordt een boom verwijderd?
Wortelwerking	<p>Van hinder door wortelwerking is sprake indien</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grote hoogteverschillen ontstaan in de verharding (3 cm of meer), waardoor opritten, wegen en voet- of fietspaden slecht toegankelijk zijn; • Water niet meer snel kan worden afgevoerd vanaf wegen; • Aantoonbaar door boomwortels schade (scheuren of ontwrichting) aan woningen, riolering of andere elementen zoals tuilmuren is of zal ontstaan. 	<p>De hieronder staande oplossingen dienen altijd gecombineerd te worden met groeiplaatsverbetering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oude leidingen vervangen door moderne kunststof buizen en koppelingen. • Verruimen van de boomspiegel. • Verwijderen van enkele lastige, oppervlakkige wortels (in overleg met boomverzorger). • Indien mogelijk gefaseerde wortelsnoei uitvoeren. • Ophogen van de verharding met maximaal 10 centimeter (indien voorgaande opties niet mogelijk zijn). • Vervangen van verharding van stoeptegels of straatstenen door halfverharding • Verstevigen constructie van woningen en tuilmuren. Deze oplossing is voornamelijk van belang bij monumentale bomen. Voor waardevolle- en structuurbomen geldt dat deze oplossing alleen uitvoerbaar is, wanneer eenvoudige maatregelen uitkomst bieden. De kosten van aanpassingen en constructies moeten immers opwegen tegen de waarde van een boom of eenheid. 	<p>Nooit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij monumentale bomen, tenzij sprake is van een uitzonderlijke situatie (bijvoorbeeld ernstige schade aan een monumentaal gebouw) <p>Waarschijnlijk niet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij schade aan particuliere verharding of erfafscheidingen <p>Mogelijk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij ernstige en onoplosbare schade aan openbare verharding (gevaar) of riolering • Bij aanwijsbare en oorzakelijke schade aan gebouwen

Type hinder of overlast	Kenmerken, wanneer wordt gesproken van hinder en overlast	Mogelijke oplossingen om de boom te behouden	Wanneer wordt een boom verwijderd?
Schaduwwerking bij woningen	<p>Indien een boom aan de schaduwzijde (met name aan de zuidzijde van een woning) staat, aan deze zijde zich verblijfsruimtes bevinden en de boom een dichte kroon heeft die weinig licht doorlaat dan kan deze overlast door schaduwwerking veroorzaken of de beleving van uitzicht nadelig belemmeren.</p> <p>Schaduwwerking op zonnecellen en zonnecollectoren wordt niet als hinder gezien, aangezien energieopwekking niet primair de functie van gebouwen in het stedelijk gebied is.</p>	<p>Indien sprake is van overlast bij een woning, dan kan de kroon worden gesnoeid in overleg met een erkend boomverzorger. Daarbij dient zodanig gesnoeid te worden dat de kroonvorm zoveel mogelijk in tact blijft en de boom haar natuurlijke groeivorm behoudt.</p>	<p>Nooit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij monumentale bomen <p>Waarschijnlijk niet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij structuurbomen of waardevolle bomen <p>Mogelijk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij bomen die uitzonderlijk dicht bij gebouwen staan • Bij bomen in woonstraten die gezien hun uiteindelijke omvang slecht passen in het straatprofiel
Takschuring	<p>Overlast kan ontstaan doordat takken tegen delen van een gebouw aan komen en:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Daarbij schade ontstaat (zoals afschuren verf, schade aan dakgoten of dakpannen) en/ of dit ongewenst geluid oplevert. 	<p>Snoei in de kroon in overleg met een erkend boomverzorger.</p>	<p>Nooit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij monumentale bomen <p>Waarschijnlijk niet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij structuurbomen en waardevolle bomen <p>Mogelijk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij bomen die uitzonderlijk dicht bij gebouwen staan

Type hinder of overlast	Kenmerken, wanneer wordt gesproken van hinder en overlast	Mogelijke oplossingen om de boom te behouden	Wanneer wordt een boom verwijderd?
Overhangende takken	<p>Bomen nabij de erfgrans kunnen door hun overhangende takken voor overlast zorgen, zoals, gebrek aan zonlicht, bladval etc.</p> <p>Bomen op openbaar gebied mogen tot minimaal 0.5 meter van de perceelgrens staan</p> <p>Particulieren dienen een afstand van 2 meter tot de perceelgrens aan te houden.</p> <p>(Dit betreft de afstand van het hart van de boom tot de perceelgrens)</p>	<p>Het staat de burens na aanmaning van de boomeigenaar vrij om overhangende takken van bomen op particuliere grond weg te snoeien, zolang de vitaliteit van de boom niet in gevaar komt. Goed nabuurschap heeft hier echter duidelijk de voorkeur.</p>	<p>Nooit</p> <ul style="list-style-type: none"> In beginsel bij alle bomen
Belemmering van de openbare verlichting	<p>In de periode mei tot oktober is mogelijk sprake van overlast indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het armatuur van een lantaarnpaal zich in de boomkroon bevindt en de boom een kroon heeft, die weinig licht doorlaat. Dit is alleen het geval bij bomen die een donkere, dichte kroon hebben of een half open kroon hebben 	<p>Snoeien in de kroon in overleg met een erkend boomverzorger.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mast verplaatsen. De kroon van de boom tot boven het verlichtingselement opkronen. 	<p>Nooit</p> <ul style="list-style-type: none"> Bij monumentale bomen <p>Waarschijnlijk niet</p> <ul style="list-style-type: none"> In de meeste situaties <p>Mogelijk</p> <ul style="list-style-type: none"> In uitzonderlijke situaties

Type hinder of overlast	Kenmerken, wanneer wordt gesproken van hinder en overlast	Mogelijke oplossingen om de boom te behouden	Wanneer wordt een boom verwijderd?
Ziekten en insecten	Voor een overzicht van ziekten en plagen wordt verwezen naar hoofdstuk 8. Ziekten en plagen zijn een vorm overlast als de gezondheid gevaar loopt of als functies in de openbare ruimte belemmerd worden. (bijvoorbeeld doordat een kinderspeelplaats niet meer bruikbaar is als gevolg van Eikenprosessierups)	Zie hoofdstuk 8	<p>Nooit</p> <ul style="list-style-type: none"> Bij monumentale bomen, tenzij sprake is van een uitzonderlijke situatie <p>Waarschijnlijk niet</p> <ul style="list-style-type: none"> Bij structuurbomen en waardevolle bomen Bij bomen in het buitengebied <p>Mogelijk</p> <ul style="list-style-type: none"> Als de gezondheid van mensen beïnvloed wordt Als het functioneren van de openbare ruimte belemmerd wordt Als sprake is van besmettelijke ziekten die de vitaliteit van bomen in de omgeving bedreigt (bijvoorbeeld lepziekte) Als sprake is van verminderde vitaliteit (zie hiervoor het volgende hoofdstuk) Als er een groot aantal klachten is <p>Altijd</p> <ul style="list-style-type: none"> Als sprake is van zeer besmettelijke ziekten (bijvoorbeeld bacterievuur)
“Druipen” (honingdauw / roetdouw)	Bepaalde boomsoorten kunnen door de aanwezigheid van luizen die honingdauw of roetdouw produceren last hebben van het zogenaamde druipen. Dit betekent dat onder de boom een plakkerige laag afgezet wordt. Van overlast is sprake als bijvoorbeeld terrasmeubilair of auto’s zodanig vervuilen dat zij niet meer zondermeer bruikbaar zijn of uitzonderlijk vaak schoongemaakt moeten worden.	Bestrijding van luizen Verplaatsen terras/parkeergelegenheid/ speelvoorzieningen	<p>Nooit</p> <ul style="list-style-type: none"> Bij monumentale bomen <p>Waarschijnlijk niet</p> <ul style="list-style-type: none"> Bij structuurbomen <p>Mogelijk</p> <ul style="list-style-type: none"> Bij het niet meer functioneren van bijvoorbeeld terrassen en parkeerplaatsen

Type hinder of overlast	Kenmerken, wanneer wordt gesproken van hinder en overlast	Mogelijke oplossingen om de boom te behouden	Wanneer wordt een boom verwijderd?
Stuifmeel (Allergie)	Tijdens de bloeifase kunnen van bomen afkomstig stuifmeel en pollen allergische reacties veroorzaken. Omdat stuifmeel door de wind ver gedragen wordt is normaalgesproken niet vast te stellen van welke boom het stuifmeel afkomstig is.	Goede voorlichting; www.pollennieuws.nl geeft informatie en tips over pollen en hoe de burger zelf om kan gaan met de allergie.	Nooit <ul style="list-style-type: none"> In beginsel bij alle bomen
Vruchtval	Treedt op in de zomer en het najaar wanneer de vruchten rijp zijn en uit de bomen vallen. Van overlast wordt gesproken als: <ul style="list-style-type: none"> Fruitbomen in verharding of nabij verharding staan en de vruchtval overlast op openbaar verhard terrein veroorzaakt; Fruitbomen in gemeentelijk eigendom zijn en de vruchtval overlast veroorzaakt op verhard terrein of terrein bij particulieren; Nootdragende bomen als eiken, paardenkastanjes en boomhazelaars het functioneren van stoepen, wegen en parkeerplaatsen beïnvloeden. 	Tijdelijke verhoging van de beheer-frequentie voor de openbare verhardingen	Nooit <ul style="list-style-type: none"> Bij monumentale bomen Waarschijnlijk niet <ul style="list-style-type: none"> Bij structuurbomen en waardevolle bomen Bij bomen in het buitengebied Mogelijk <ul style="list-style-type: none"> Bij extreme overlast in woonstraten

Type hinder of overlast	Kenmerken, wanneer wordt gesproken van hinder en overlast	Mogelijke oplossingen om de boom te behouden	Wanneer wordt een boom verwijderd?
Zaailingen	Bepaalde boomsoorten (zoals esdoorn en acacia) kunnen zich sterk uitzaaien. Van overlast is sprake als ieder seizoen een groot aantal zaailingen uit tuinen of plantsoenen verwijderd moet worden	Aanpassen inrichting tuin of plantsoen (bijvoorbeeld plantbed vervangen door gras)	<p>Nooit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij monumentale bomen <p>Waarschijnlijk niet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij structuurbomen en waardevolle bomen • Bij bomen in het buitengebied <p>Mogelijk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij extreme overlast door één of enkele bomen
Bladval	Tussen eind oktober en eind november kan bladval leiden tot hinder, zoals het in huizen binnenwaaien van blad en het bedekt raken van verhardingen, gazons en borders met dood blad. Dit is echter een natuurlijk verschijnsel dat bij bomen hoort en moet dan ook als zodanig geaccepteerd worden.	<p>Geven van voorlichting (over het nut van een bladerdek).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informatie over bladruimen middelsde onderhoudskalender • Het bieden van de mogelijkheid om blad op een centrale plaats te verzamelen • Vergroten van frequentie voor het vegen van de straten. • Verstopte dakgoten kunnen voorkomen worden door een bladrooster op de dakgoot te monteren. 	<p>Nooit</p> <ul style="list-style-type: none"> • In beginsel bij alle bomen

8 Aanplant en vervanging

Een duurzame boomstructuur begint bij een goede plantplaats en een juiste soortkeuze. Als een boom als onderdeel van een structuur moet verdwijnen vanwege een slechte conditie, dan moeten zorgvuldige afwegingen gemaakt worden over het al dan niet vervangen en het eventueel vervangen van de complete structuur.

Beleidskeuzes

Belangrijke beleidskeuzes die gemaakt worden:

Zeer zorgvuldig omgaan met soortkeuze en groeiomstandigheden als basis voor een duurzame en fraaie boomstructuur

Realistisch omgaan met vervanging van bomen als onderdeel van boomstructuren en het vervangen van complete boomstructuren. Dit houdt in: geen nieuwe bomen planten die geen toekomst hebben, gaten die gevuld kunnen worden ook vullen en als het nodig is een structuur in één keer vervangen.

8.1 Eisen groeiplaats

De groeiplaats is het fundament van de boomstructuur. Besparen op de plantplaats is verkeerde zuinigheid. De laatste tijd is een tendens te constateren naar groter plantmateriaal om snel een gewenst beeld te bereiken. In veel gevallen zou echter met een investering in een betere groeiplaats meer, en duurzamer resultaat behaald kunnen worden.

Een goede groeiplaats bestaat uit een voldoende groot en goed bewortelbaar volume grond, met voldoende toevoer van water, zuurstof en voedingsstoffen. Op de meeste plaatsen waar een boom gewenst is zijn deze ideale omstandigheden niet zondermeer voorhanden. Dit kan grote gevolgen hebben: bomen groeien traag, zijn niet vitaal en bereiken niet de gewenste omvang en ouderdom. Dit betekent niet alleen dat de bomenstructuur niet de gewenste bijdrage aan de leefomgeving levert, maar ook dat er per saldo hogere kosten gemaakt moeten worden.

Van belang zijn:

- Ontwerpproces. In het ontwerpproces van straten, pleinen en plantsoenen moeten in een zo vroeg mogelijk stadium het civieltechnische ontwerp en het groenontwerp wederzijds op elkaar afgestemd worden. Dit betekent dat stedenbouwkundige en landschapsarchitectonische gedachten zo snel mogelijk

technisch getoetst moeten worden en dat civieltechnische ontwerpen zo snel mogelijk getoetst worden op hun mogelijkheden en gevolgen voor groen. In deze wederzijdse toetsing speelt het optimaliseren van processen binnen de gemeente (zie hoofdstuk 5) een belangrijke rol. Belangrijk in het ontwerpproces is tevens dat in het groenontwerp de juiste boomsoort gekozen wordt in relatie tot boven- en ondergrondse groeiruimte, ruimte voor de stamvoet, verharding en belasting door verkeer. Hierbij moeten de afmetingen van volgroeide bomen realistisch ingeschat worden. Met name is het van belang om in ontwerp tekeningen de uiteindelijke afmetingen van bomen te tekenen en daarbij ook de daadwerkelijke diameter van de stamvoet mee te nemen. Parallel hieraan moet in het civieltechnisch ontwerp de groeiplaats van de boom als volwaardige component van de ondergrondse inrichting meegenomen worden, een groeiplaats voor een boom is immers meer dan een uitsparing in de verharding.

- Afmetingen. De afmetingen van de bovengrondse groeiruimte moeten in het groenontwerp afgestemd worden met de soortkeuze. Voor de ondergrondse groeiruimte zijn twee componenten van groot belang: de ruimte voor de stamvoet (boomspiegel of groenstrook) en de hoeveelheid bewortelbare grond. De uiteindelijke afmetingen van de stamvoet zijn natuurlijk sterk afhankelijk van de soort en de leeftijd van een boom, maar is in de meeste gevallen aanzienlijk groter dan de stamdiameter en wordt in veel ontwerpen erg onderschat. De omvang van de benodigde bewortelbare grond is naast de afmetingen van de boom erg afhankelijk van de hoogte van het grondwater en van de kwaliteit van het substraat.
- Substraat. De keuze voor het substraat wordt hoofdzakelijk bepaald door de verharding die erop aangebracht moet worden. Voor een boom is losse, open grond ideaal, maar dergelijke grond is niet geschikt voor verhardingen die zwaarder belast worden. Het substraat is dan ook meestal een compromis tussen de eisen van de boom en eisen van de verharding. De drie soorten substraat die in hoofdzaak toegepast worden zijn bomengrond (ideaal voor bomen maar ongeschikt onder verhardingen) bomenzand (voor middelzwaar belaste verharding) en bomengranulaat (voor zwaarbelaste verharding). Streven moet altijd zijn om het voor bomen meest gunstige substraat te gebruiken, dat nog voldoet voor de belastingseisen.
- Aanleg. Bij de aanleg van een groeiplaats is het van belang om na te gaan of het - los van een juiste keuze ten aanzien van bovengenoemde aspecten - nodig is om bij de aanleg extra voorzieningen aan te brengen. Het gaat dan om voorzieningen

voor verankering, beluchting en watergeven. Deze voorzieningen zijn in beginsel slechts bedoeld voor de eerste jaren na aanplant en in verhouding goedkoop. In geval van twijfel kunnen ze dan ook beter aangebracht worden om noodzakelijke inboet te voorkomen. Bij de aanleg van een groeiplaats moeten scherpe overgangen en verdichte randen tussen substraat en bestaande grond worden voorkomen. Substraat mag niet onder natte omstandigheden worden verwerkt, om verdichting te voorkomen. Bij hogere grondwaterspiegels moet opgelet worden dat het plantgat niet als drain gaat werken, waardoor de boom verzuipt. Onverteerde organische materialen of mest mogen niet in het substraat voorkomen omdat dit tot zuurstofgebrek kan leiden.

- Technische voorzieningen. Als onvoldoende ondergrondse ruimte voor bomen gevonden kan worden zijn technische oplossingen mogelijk. Deze hoeven niet als noodoplossing gezien te worden, maar belangrijk is natuurlijk wel dat ze weloverwogen en technisch correct toegepast worden. Boomspiegels met te beperkte afmetingen moeten eigenlijk voorkomen worden, als ze onvermijdelijk zijn kunnen met een wortelscherm de wortels naar beneden gedwongen worden, zodat de stamvoet in omvang iets beperkt wordt en wortels de verharding minder sterk opdrukken. Bij de toepassing van wortelschermen moet opgelet worden dat ontwikkeling van voor de stabiliteit van de boom noodzakelijke wortels, niet belemmerd wordt. Als het bewortelbare volume in een straatprofiel te klein is kunnen de wortels van bomen via wortelstraten naar plekken geleid worden waar meer ruimte is en waar de boom zijn behoefte aan water, zuurstof en voedingsstoffen aan kan vullen. Als de beschikbaarheid van water in een hangwaterprofiel een probleem vormt kan met wortelpijlers de mogelijkheid voor de boom gecreëerd worden om contact met het grondwater te maken. Als de toetreding van zuurstof en/of water een probleem vormt kan voor verharding gekozen worden die meer infiltratie mogelijk maakt. Bijvoorbeeld verharding met veel voeglengte, halfverharding of speciaal voor dit doel ontwikkelde stenen of tegels.
- Bescherming. In extreme situaties kan bescherming van de stam tegen aanrijdingen en parkerende auto's noodzakelijk zijn. Het verdient echter de voorkeur de plantplaats zo te ontwerpen dat automatisch afstand tot de boom gehouden wordt. (bijvoorbeeld door bandjes toe te passen waar het autowiel tegenaan stuit) Beschermingsmiddelen kunnen erg kostbaar zijn, deze middelen hadden wellicht beter in de ondergrondse groeiruimte geïnvesteerd kunnen worden. In elk geval mogen beschermingsmiddelen niet tot beschadigingen aan de groeiende bomen kunnen leiden.

(bijvoorbeeld door te krappe beugels of boomkorven)

- Boomroosters. Boomroosters kunnen een goed middel zijn om een boom van voldoende ruimte, lucht en water te voorzien, terwijl de ruimte direct naast de boom toch toegankelijk is. Boomroosters worden echter vaak ook om esthetische redenen toegepast. Bij boomroosters moet de noodzakelijkheid kritisch afgewogen worden omdat ze kostbaar zijn en vaak schade aan de groeiende boom veroorzaken. Een zo groot mogelijke, en op de toekomstige omvang van de boom afgestemde opening voor de stamvoet moet het uitgangspunt zijn. Als voor een relatief kleine opening gekozen wordt, moet controle onderdeel van de inspecties zijn om schade door ingroei en afknelling te voorkomen.
- Relatie tot ondergrondse infrastructuur. Ondergrondse infrastructuur (kabels, leidingen, riolering) kan ook bij een optimale groeiplaats problemen veroorzaken in relatie tot bomen. Bomen kunnen schade aan de infrastructuur veroorzaken en bij noodzakelijke graafwerkzaamheden kan grote schade aan boomwortels ontstaan. Idealiter worden straten en pleinen zo ontworpen dat bomen en ondergrondse infrastructuur fysiek van elkaar gescheiden zijn, waar dit niet mogelijk is, of in bestaande situaties, is intensief overleg tijdens de ontwerpfase of bij de voorbereiding van graafwerkzaamheden noodzakelijk. Bij nieuw ontworpen of aan te passen situaties moet zoveel mogelijk van leidingkokers of mantelbuizen gebruik gemaakt worden. Uitgangspunt is hiernaast dat er naar gestreefd wordt om bomen op minimaal 1 meter van kabels en leidingen te plaatsen en bij bomen binnen 2,5 meter van kabels en leidingen wortelschermen toe te passen.

Uitgebreidere richtlijnen en bepaalde richtgetallen zijn opgenomen in de achtergronden. In de uitwerking van de groene paragraaf zullen deze gespecificeerd en uitgebreid worden. Bovendien zal in de uitwerkingsplannen per wijk dieper ingegaan worden op het omgaan met specifieke knelpunten en op mogelijke oplossingsrichtingen voor knelpunten met specifieke groeiplaatsen.

8.2 Soortkeuze

Ten behoeve van de realisatie van een vitale en duurzame bomenstructuur moet een goede afweging plaatsvinden in de toepassing van boomsoorten. De keuze van de boomsoorten is afgestemd op de bodemgesteldheid en de waterhuishouding. Daarnaast dienen aspecten, zoals de benodigde ondergrondse en bovengrondse ruimte, de gewenste bloeiwijze, bladkleur en boomgrootte, de vatbaarheid voor ziekten, plagen en mogelijke hinder (voorkomen is beter dan genezen) onderzocht te worden.

Door de boomsoort bij nieuwe aanplant of vervanging goed op de greiplaats en de kenmerken van de omgeving af te stemmen kunnen veel problemen voorkomen worden. Belangrijk hierbij zijn:

- Passend binnen de boomspegel / plantstrook
- Voldoende ondergrondse en bovengrondse ruimte
- Rekening houden met vruchtval
- Rekening houden met druipen
- Rekening houden met sterke schaduwwerking

In deze lijn kunnen voor de volgende omstandigheden aan bepaalde passende boomsoorten gedacht worden:

Bomen voor krappe omstandigheden bij belangrijke structuren in dorpen

Hoofdgedachte hierbij is dat geen te stedelijke of gecultiveerde bomen toegepast worden (bijvoorbeeld een zuileik, is wel een eik met een beperktere omvang, maar heeft ook een erg gecultiveerd karakter dat niet vanzelfsprekend bij een oude dorpskern past)

Enkele boomsoorten die hiervoor in aanmerking komen:

- *Acer campestre* (Veldesdoorn)
- *Sorbus Aria* (Wilde lijsterbes)

Bomen voor woonstraten, waar ruimte is in een groenstrook

Enkele boomsoorten die hiervoor in aanmerking komen:

- *Sophora japonica* (Honingboom)
- *Liquidambar styraciflua* (Amberboom)
- *Acer* (diverse soorten Esdoorn)

Bomen voor woonstraten bij toepassing in de stoep of een zeer smalle groenstrook

Deze moeten in elk geval verharding verdragen.

Enkele boomsoorten die hiervoor in aanmerking komen:

- *Sorbus intermedia* (Zweedse meelbes)
- *Malus* (diverse soorten Sierappel)
- *Crataegus laevigata* 'Paul's Scarlet' (Rode meidoorn)*
- *Fraxinus ornus* 'Arie Peters' (Bloem-es)

* niet toepassen in 'bacterievuur beschermingsgebieden'

Bomen die in krappe groeiomstandigheden in woonstraten periodiek vervangen worden

Om in krappe groeiomstandigheden niet uitsluitend afhankelijk te zijn van kleine boomsoorten, maar ook hier de woonomgeving te kunnen verrijken met een breder pallet aan bomen en forsere boomsoorten, bestaat de mogelijkheid om grotere soorten toe te passen en de bomen te vervangen voordat ze te groot worden voor de greiplaats. Als bomen op een dergelijke manier toegepast worden moet van te voren rekening gehouden worden met het risico dat problemen ontstaan als bomen

te lang blijven staan en met de kosten die met periodieke vervanging gemoeid zijn. Hiernaast moeten goede afspraken met de bewoners gemaakt worden over het doel van deze bomen, mede omdat bewoners zich kunnen hechten aan de bomen op het moment dat ze volgroeid zijn. Voor dergelijke bomen is het natuurlijk ook belangrijk dat ze snel een mooi beeld geven.

Enkele boomsoorten die hiervoor in aanmerking komen:

- *Alnus x spaethii* 'Spaeth' (cultivar van Els)
- *Gleditsia triacanthos* 'Imperial' (Valse Christusdoorn)
- *Ulmus* 'Dodoens' (cultivar van de lep)

Goede algemeen bruikbare structuurbomen

(met weinig overlast voor straatprofielen met voldoende ruimte)

Enkele boomsoorten die hiervoor in aanmerking komen:

- *Acer* (diverse soorten Esdoorn)
- *Alnus* (diverse soorten Els)
- *Carpinus betulus* (Haagbeuk)
- *Fraxinus angustifolia* (Es)
- *Liquidambar styraciflua* (Amberboom)
- *Prunus avium Plena* (Zoete Kers)
- *Sophora japonica* (Honingboom)

Bomen met beperkende eigenschappen voor woonstraten en als structuurboom

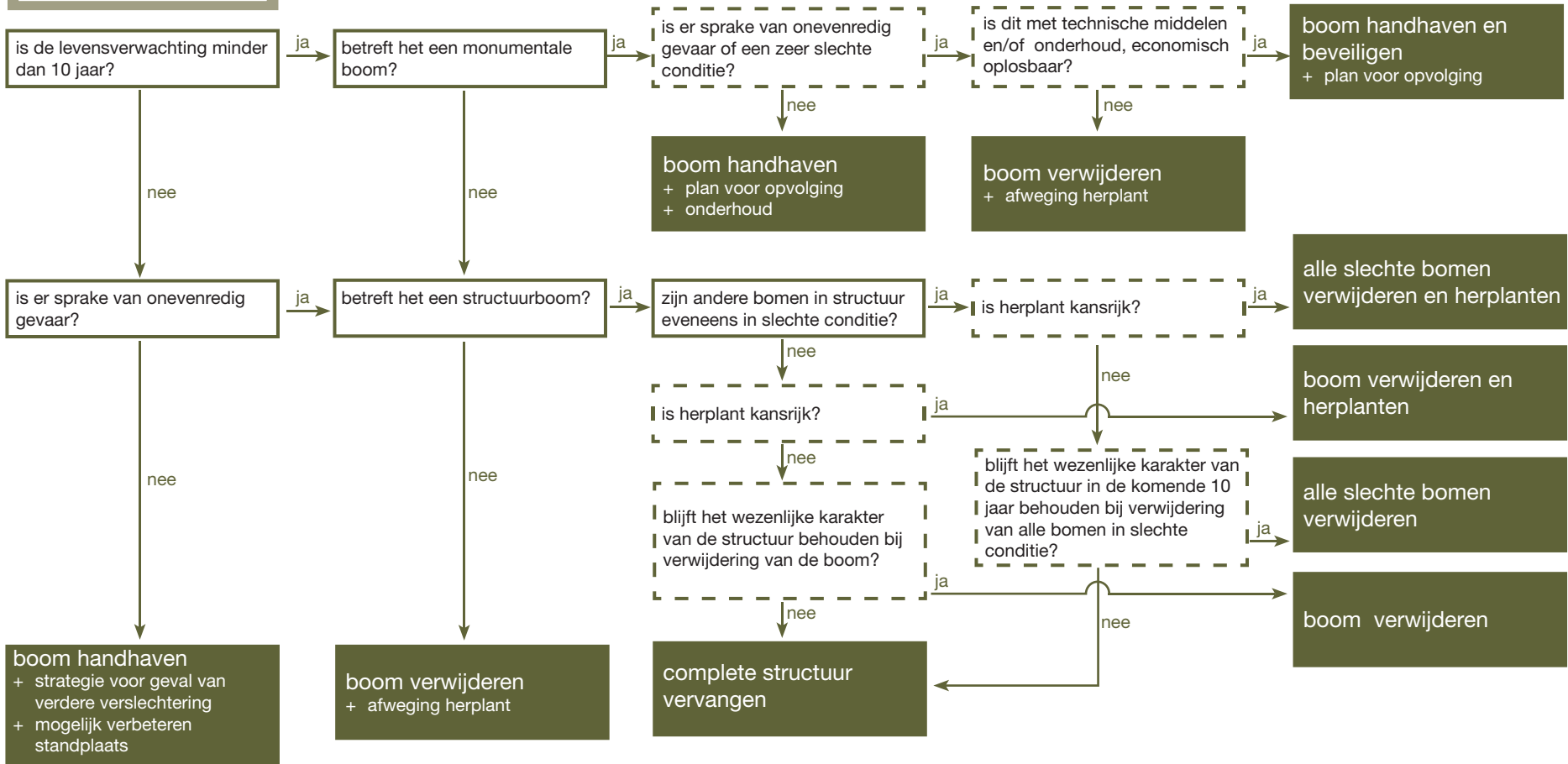
Een aantal boomsoorten moeten gezien bepaalde eigenschappen weloverwogen toegepast worden:

- *Corylus colurna* (Boomhazelaar, vruchtval)
- *Quercus robur fastigata* (zuilvorm van de Eik, uitgesproken vorm die minder goed past in een landelijke of historische omgeving)
- *Betula* (diverse soorten Berk, zaden)
- *Robinia pseudoacacia* (Gewone Acacia, zaailingen)
- *Fagus sylvatica* (Beuk, schaduw)
- *Tilia* (diverse soorten Linde, druipen)

Echte parkbomen (of bomen voor zeer ruime straatprofielen)

Waar werkelijk ruimte is ligt het voor de hand deze ook uit te buiten en soorten toe te passen die bijzonder zijn omdat zij in een normaal straatprofiel niet toegepast kunnen worden. Hierbij kan gedacht worden aan:

- *Acer saccharinum* (Zilveresdoorn)
- *Pterocarya fraxinifolia* (Vleugelnoot)
- *Aesculus hippocastanum* (Paardekastanje)
- *Castania sativa* (Tamme Kastanje)
- *Fagus sylvatica* (Beuk)
- *Liriodendron tulipifera* (Tulpenboom)
- *Ulmus hollandica* (diverse soorten lep)

8.3 Afweging verwijdering en vervanging bij slechte conditie

Als bomen in een slechte conditie raken (de boom heeft zichtbaar verval, komt als slecht naar voren bij een VTA inspectie, of geeft aanleiding tot klachten) moet afgewogen worden of en wanneer de boom verwijderd wordt en of hij opgevolgd wordt door een nieuwe boom.

Uitgangspunt voor monumentale bomen is dat zij zo lang mogelijk gehandhaafd blijven, ook als hun conditie duidelijk afneemt.

Uitgangspunt voor structuren is dat individuele bomen vervangen worden zodra ze slecht zijn. In het bomenbeleid is immers vastgelegd dat het wenselijk is op deze plek bomen te hebben die duurzaam hun functie vervullen.

Echter per situatie dient afgewogen te worden of dit werkelijk wenselijk en kansrijk is en welke alternatieven er zijn.

In nevenstaand stroomschema zijn de afwegingen rond bomen in een slechte conditie weergegeven. Hieronder zijn enkele aspecten toegelicht.

Levensverwachting minder dan 10 jaar

Als een boom een levensverwachting heeft van meer dan 10 jaar is verwijdering op dit moment in principe niet aan de orde. Twee belangrijke redenen om toch tot verwijdering over te gaan zijn: 1) als de boom een groot gevaar vormt 2) als het vervangen van de boom op dit moment goed samengaat met andere werkzaamheden.

Als een monumentale boom een levensverwachting heeft van minder dan 10 jaar, dan is dit in beginsel geen reden voor verwijdering. Bij monumentale bomen is het van belang om de boom de kans te geven zo lang mogelijk te blijven staan en geleidelijk te vervallen.

Gevaar

Naast een beperkte conditie kan door externe factoren een situatie ontstaan, waarbij acuut gevaar ontstaat voor mens en omgeving (bijvoorbeeld als gevolg van bliksemingslag). In geval van gevaar moet altijd nagegaan worden of het gevaar oplosbaar is (bijvoorbeeld door een instabiele boom te verankeren) Acuut gevaar betekent, dat voorzienbaar is dat de boom op korte termijn (van enkele dagen tot binnen een jaar) de levens van mensen rechtstreeks kan bedreigen of ernstig schade aan zaken van bijvoorbeeld historische of economische waarde kan opleveren. Daarbij geldt tevens dat oplossingen op basis

van onderhoud aan de boom niet realistisch, noch duurzaam zijn. Dit acute gevaar moet door een VTA-gecertificeerde deskundige worden vastgesteld. De gemeente behoudt zich het recht voor een contra-expertise uit te laten voeren. Zowel de oorzaak van het gevaar als de mate van dringendheid van directe maatregelen moeten door de VTA-gecertificeerde deskundige schriftelijk gemotiveerd worden. In zeer gevaarlijke situaties (bijvoorbeeld een ineens scheef staande, wankelende of half afgebroken boom) kan het deskundigen-rapport achteraf opgesteld worden en dient bij het vermoeden van de aanwezigheid van een boomziekte de boom door de boomeigenaar bewaard te worden voor nader onderzoek.

Oplossing met technische middelen

Voor monumentale bomen kan gedacht worden aan het verbeteren van de standplaats, bijvoorbeeld door uitruil van een deel van de grond waar de boom in wortelt, het stabiliseren van de kroon met spandraden of het met een hek afzetten zodat mensen niet meer onder de kroon kunnen komen. Voor dergelijke ingrepen gedaan worden zal altijd een economische afweging gemaakt moeten worden, waarbij nagegaan wordt of het belang van de boom en de kosten van de ingreep zich redelijk tot elkaar verhouden.

Kansrijkheid herplant

Herplant van een jonge boom in een bestaande structuur is alleen kansrijk als de jonge boom genoeg licht en groeiruimte heeft.

Wezenlijke karakter van de structuur

Een laanbeplanting of bomenrij waarbij het continue, ononderbroken ritme van stammen bepalend is voor de schoonheid wordt wezenlijk beïnvloed als teveel bomen uitvallen en het ritme onderbroken wordt. Een oude structuur, waarbij individuele bomen zo groot en ook zo verschillend zijn dat dit het karakter van de laan bepaalt, verdraagt meer uitval en onderbrekingen. Een laan waar vooral de geslotenheid van het bladerdek bepalend is (zoals een heel dicht geplante beukenlaan) kan ook zijn karakter behouden als bomen uitvallen, zolang het bladerdak maar gesloten blijft. Zo zijn meer voorbeelden denkbaar die ieder hun eigen specifieke kenmerken hebben. Dit is een aspect dat dus altijd per geval zorgvuldig afgewogen zal moeten worden.

9 Onderhoud

Goed onderhoud is noodzakelijk voor een duurzame bomenstructuur. Bovendien kan goed onderhoud van zowel de boom zelf als van zijn standplaats en directe omgeving veel hinder en overlast voorkomen.

Snoei

Snoei en onderhoud dienen tijdig en correct plaats te vinden. De gemeente hanteert hiervoor een standaard voor besteksmatig onderhoud die garant staat voor de juiste snoei op het juiste moment. In overleg tussen beleid en beheer wordt bepaald welke bijzondere situaties of bijzondere bomen vragen om een aangepaste snoeiwijze of ander onderhoud. Dit kan bijvoorbeeld van toepassing zijn op bomen in parksituaties, die niet of slechts beperkt opgekrond hoeven te worden of op oudere bomen, waarbij correctie van de groei veel te ingrijpend zou zijn.

Ingrijpende en onomkeerbare ingrepen, zoals kandelaberen, moeten slechts in bijzondere gevallen, waar geen andere mogelijkheden zijn, toegepast worden. In elk geval moeten dergelijke ingrepen vooraf gegaan worden door een zorgvuldige afweging, waarbij nagegaan wordt wat het streefbeeld voor de betreffende boom of boomstructuur is en of in dat licht een boom niet beter vervangen kan worden of dat er andere oplossingen mogelijk zijn waardoor ingrijpende snoei niet nodig is.

In de voorgaande jaren heeft binnen de gemeente een inhaalslag in het boomonderhoud plaats gevonden. Dit heeft in bepaalde situaties geleid tot tamelijk ingrijpende snoei, die echter noodzakelijk was voor de duurzaamheid en de veiligheid van deze bomen. In de komende jaren zullen deze bomen zodanig begeleid worden dat hun vorm zich herstelt.

Onderhoud aan particuliere waardevolle en monumentale bomen

Aan particuliere eigenaren van monumentale en waardevolle bomen biedt de gemeente de mogelijkheid om hun bomen mee te laten nemen in de VTA inspecties. Als vastgesteld wordt dat een boom onderhoud nodig heeft, kunnen de specialisten van de gemeente adviseren. Eigenaren kunnen gebruikmaken van tarieven die gelden voor besteksmatig onderhoud aan gemeentelijke bomen. De gemeente is voornemens particuliere eigenaren van monumentale bomen eens per 10 jaar te ondersteunen bij onderhoudssnoei. De mogelijkheid van een bijdrage aan de kosten van buitenreguliere onderhoudswerkzaamheden wordt onderzocht.

Verbeteren van ondergrondse groeiplaatsomstandigheden bij bestaande bomen

Als bestaande standplaatsen niet optimaal ontworpen zijn, of zich niet goed verhouden tot de eigenschappen van de gebruikte boomsoort kan overlast ontstaan of kan sprake zijn van achterblijvende vitaliteit en groei. Als de boomspiegel of groenstrook te klein is kan deze wellicht verruimd worden (zie ook hoofdstuk 7) Als de kwaliteit van de groeiplaats de vitaliteit of groei belemmert zijn er ook een aantal mogelijkheden om deze achteraf te verbeteren. Van groot belang is altijd vooraf goed te analyseren wat het exacte probleem is waar de boom last van heeft:

- Bemesten. Om bomen van meer voedingsstoffen te voorzien kan vaste mest, opgeloste meststoffen of korrelmest worden toegepast. Dit kan ook ondergronds met voedingspijlers of injectie. Bemesten is in principe geen structurele oplossing en moet weloverwogen worden toegepast
- Mycorrhizae. In bepaalde gevallen is er een probleem met het ontbreken van noodzakelijke bodemorganismen. Deze organismen kunnen echter zeer slecht tegen ongunstige groeiplaatsomstandigheden en kunnen dus alleen aangevuld worden als aan de andere belangrijke randvoorwaarden voldaan is
- Gronduitwisseling. Als het substraat slecht en niet te verbeteren is, kan het uitgewisseld worden. Dit is een ingrijpende, maar wel structurele oplossing
- Wortelstraten. Wortelstraten maken het voor de boom mogelijk om op afstand te wortelen in een bodem of in substraat met een betere kwaliteit dan in de directe groeiplaats
- Wortelpijlers. Wortelpijlers maken het mogelijk dieper gelegen grondwater te bereiken
- Ploffen. Door luchtimpulsen kunnen storende lagen of verdichting worden opgeven

Ontwerp en onderhoud van wegen en stoepen

Het ontwerp en het onderhoud van wegen en stoepen dient afgestemd te zijn op de boombeplanting. Indien elementenverharding toegepast wordt moet regelmatig op opgedrukte tegels of stenen gecontroleerd worden. In de ontwerpfase is het raadzaam af te wegen of elementverharding nodig is en duurzaam te beheren is. Vaak zal ook met halfverharding – die minder problemen geeft bij wortelwerking – een goed resultaat verkregen kunnen worden.

Bladruimen en faciliteiten voor bladafval

De gemeente stelt in de herfst bladkorven op waar bladafval in verzameld kan worden, danwel geeft plaatsen aan waar blad centraal gedeponeerd kan worden. Bezien zal worden of de gemeentelijke bladruimploegen op bepaalde locaties ook particuliere paden in het opruimen mee kunnen nemen

Hendrik Pieter
Frencken

KEN

1811-1881

10 Ziektes en plagen

Ziektes en plagen die overlast of gevaar veroorzaken - zoals eiken-processierups - kunnen door bewoners bij de gemeentelijke servicelijn gemeld worden, waarna door de gemeente bestrijding in gang wordt gezet.

Mede gezien de geleidelijke wijzigingen in het klimaat en de introductie van nieuwe boomziekten en -aantastingen wordt het artikel in de APV met betrekking tot de lepziekte omgevormd tot een algemeen geldend artikel over de omgang met ziekten en aantastingen van bomen. Op deze wijze krijgt de gemeente een instrument in handen waarmee ze actief kan anticiperen op nieuw ontstane situaties die een groot deel van het bomenbestand van de gemeente Weert in potentie te niet kunnen doen.

Ziekten van bomen en plagen in bomen, die gevaar of grote hinder voor mens en omgeving opleveren, moeten adequaat door de gemeente bij verordening geregeld zijn. Voor een zevental plantenziekten en plagen, die in de gemeente Weert kunnen voorkomen, zijn protocollen opgesteld. In de protocollen, die bij de achtergronden opgenomen zijn als bijlage 3, is aangegeven op welke wijze moet worden omgegaan met een ziekte of een plaag. Deze protocollen zijn handvatten, die zijn opgesteld aan de hand van de meest recente informatie. Deze protocollen bevatten de informatie die benodigd is ten behoeve van de juiste uitvoering van de bestrijding van boomziekten.

Teneinde de gemeente Weert een instrument te geven waarmee actief ingegrepen kan worden als het gaat om de bestrijding van boomziekten en plagen is het van belang het artikel 4:11h 'Bestrijding van de lepziekte' uit de APV om te vormen tot een algemeen artikel. Op basis daarvan kan de gemeente ingrijpen bij alle boomziekten en plagen die tot grootschalige overlast, grootschalige uitval van bomen, en/of economische schade leiden. Het voorstel tot aanpassing is opgenomen in hoofdstuk 6 van de achtergronden.

Indien in de toekomst blijkt, dat er betere behandelmethodes zijn, dan dienen de protocollen aangevuld of gewijzigd te worden. Voor de kastanjeziekte is bijvoorbeeld nog geen adequate bestrijdingsmethode beschikbaar en is onderzoek naar de boomziekte nog in volle gang. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat in de toekomst nieuwe ziektes en plagen de kop opsteken in Nederland. Hiertegen dient adequaat opgetreden te worden en dienen bij dit hoofdstuk aanvullende protocollen te worden opgenomen.

11 Prioriteiten beheer

Algemene uitgangspunten

Het in stand houden van een goede en duurzame boomstructuur brengt kosten met zich mee. Het is dus logisch dat hierin afwegingen gemaakt moeten worden. De volgende hoofdlijnen zijn aan te geven:

- Inzetten op het beheer van bomen die een grote actuele waarde vertegenwoordigen en/of lastig vervangbaar zijn (Voor grote of lastig vervangbare waardes is het op zijn plaats hogere kosten te maken.)
- De plaats die boomstructuren innemen binnen het geheel (Voor structuren die van groot belang zijn voor de herkenbaarheid en kwaliteit, zoals bijvoorbeeld de singel, is het op zijn plaats grotere kosten te maken.)
- De actuele of potentiële duurzaamheid van boomstructuren (Voor structuren die op de lange termijn van belang zullen blijven is het op zijn plaats grotere kosten te maken.)

Hoge prioriteit in het beheer is tevens te geven aan situaties:

- Die nadrukkelijk een gevaar vormen
- Waar de duurzaamheid van belangrijke bomen in het geding is
- Waar door groei van bomen in de nabije toekomst geen goede ingreep meer mogelijk is (standplaatsverbetering, maar ook bijvoorbeeld het verplanten van jonge bomen die te weinig toekomst op de huidige standplaats hebben)
- Waar met weinig middelen een grote verbetering mogelijk is
- Waar werk met werk gemaakt kan worden
- Die beeldbepalend zijn

Prioriteiten:

Kleine ingrepen, korte termijn (binnen tien jaar)

- Verduurzamen stadplaatsen eiken in Laar
- Verbeteren standplaatsen Altweerderheide
- Verbeteren standplaatsen Swartbroek

Grote ingrepen, korte termijn (binnen tien jaar)

- Verbeteren standplaatsen Graswinkellaan
- Verbeteren standplaatsen Keent/Moesel

Grote ingrepen, middellange tot lange termijn

- Verbeteren standplaatsomstandigheden Boshoverweg, Boshoven
- Verbeteren standplaatsen Voorstestraat Leuken
- Verbeteren standplaatsen Achterstestraat Leuken

12 Ontwikkeling van uitvoeringsplannen

Om zo snel mogelijk tot realisatie van de doelen van het bomenbeleidsplan te komen en om de keuzes ten aanzien van structuren zo goed mogelijk te vertalen naar aanpassingen in de structuren en beheersingrepen worden de voorstellen op structuurniveau in de loop van 2012 vertaald naar uitvoeringsplannen per wijk.

Deze uitvoeringsplannen hebben de volgende opbouw

- Voornaamste doelstellingen en voorstellen uit het bomenbeleid
- Urgentie van knelpunten en wensen
- Mogelijke oplossingsrichtingen per situatie/knelpunt/wens
- Voorkeuren van betrokkenen en gemotiveerde keuze voor een oplossing
- Uitgewerkte ingrepen, zoals vervanging met soort en aanvullende maatregelen
- Prioritering en planning voor de hele wijk
- Overgangsbeheer

Processen

Voor belangrijke ingrepen zullen verschillende mogelijkheden onderzocht en als schets uitgewerkt worden, deze worden per wijk besproken met bewoners, wijk- of dorpsraad en belangenorganisaties. Aan de hand van de voorkeuren en wensen die uit deze overleggen naar voren komen wordt per straat of situatie een keuze gemaakt. Deze keuze wordt in uitgewerkte vorm in het uitvoeringsplan opgenomen. Dit is vervolgens de leidraad voor het beheer in de overgangsfase. In een informatiebijeenkomst voor de bewoners zal duidelijk gemaakt worden hoe boomstructuren de komende jaren beheerd worden en wanneer, welke structurele ingrepen plaatsvinden.